

UNIVERSAL
LIBRARY

OU_204057

UNIVERSAL
LIBRARY

OUP—881—5-8-74—15,000

OSMANIA UNIVERSITY LIBRARY

Call No. Accession No.

Author

Title

This book should be returned on or before the date last marked below.

భగవాన్ శ్రీరామతీర్థ

రచన :

శ్రీ కేశవతీర్థస్వామి

* “ఈ గామ పరమహంస, “ఏకమేవాద్వితీయం
బ్రహ్మ”, “అహం బ్రహ్మస్మి” అనే చెండు
చెండు చెక్కలతో ఎగిరి ఎగిరి నిత్య బ్రహ్మనంద
నీం కాశంగా కలిసిపోయింది. ” *

— పూర్ణసింగ్, పంజాబు.

శ్రీ రామ తీర్థ సేవాశ్రమం

పిడుగురాళ్ళ పోస్టు : : గుంటూరు జిల్లా

ధార్మిక మైన
సర్వస్వామ్యాలు
అశ్రమానివి

ప్రథమ ముద్రణం
ప్రతులు ౧౦౦౦

మూల్యం : రు ౨

HECKER 1956
checked 1965

Copyright

గ్రంథాలకు :—

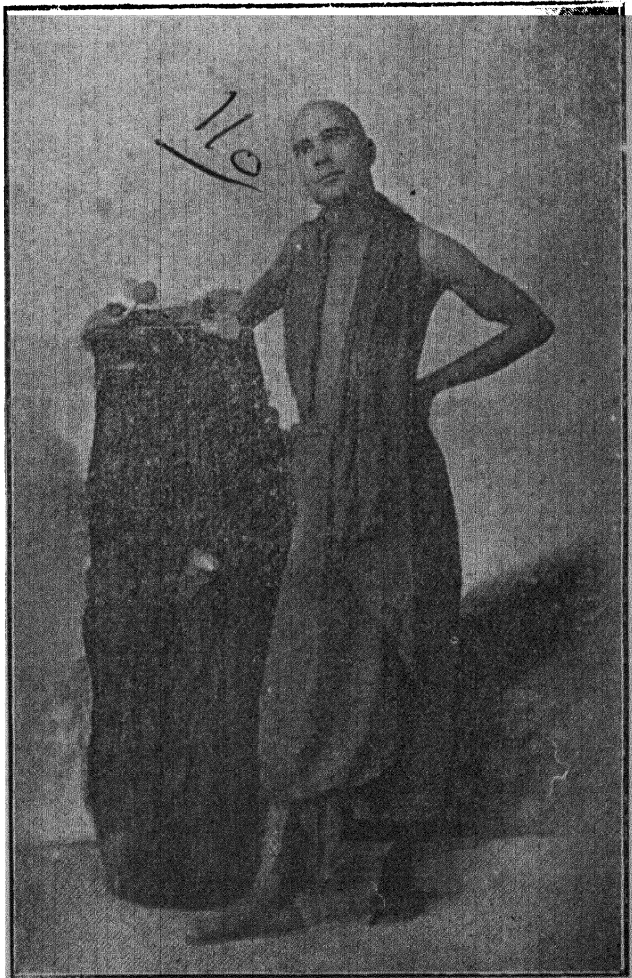
కార్యదర్శి : శ్రీ జానపాటి వాసుదేవరావు,

పిడుగురాల పోస్టు, గుంటూరు జిల్లా,

(యం. యస్. యం. రైల్వే)

కాకినీడ్ ప్రెస్, విజయవాడ - ౨

1950



కా వాలె!

“ కావాలె సంస్కర్త లననరం బిప్రుడు
 పరులను సంస్కరింపనుకొందు - ముందు
 తమ్ము తామే సంస్కరించుకొనంగ.
 ఐశ్వవిద్యాలయ మందున చదివి
 డిగ్రీలుపొందిన వారలుకాదు -
 ఘనజితాహంకార ధీనులుగాని.
 వయసు :—విద్యాసంద పవయోష్వసంఘ,
 జీతము :—అమరపూ బ్రహ్మత్వమేను.
 త్వరలోన దరఖాస్తులను పంపుకొండి !
 నీచయాచనలకో, నతులకోకాదు -
 ఆధికారిక దృఢసంకల్పమునను.
 ఎవరికో తెలుసునా - ఎవరికో కాదు,
 నీ ఆత్మయగు జగత్పరిపాలకునకు. ”

ఓం ! ఓం !! ఓం !!!

— శ్రీ రామ తీర్థ .

“ నీ ఆత్మగో నీవు శృతి గల్పవోయి,
 మిత్రులు, బాంధవజన సమూహములు,
 కాలము, ఎట్టేటు, కీర్తి ప్రతిష్ఠ
 ఊహలు, శౌరవాల్, కళలలో నేర్పు
 ఏదైన మరిగాని ఒకటైన విడక,
 సర్వంబు ప్రేమకే అర్పింప వోయి. ”

— మ తీ ర్థ

ప్రేమ అంటే దివ్య ప్రేమ, విశ్వాత్మిక ప్రేమ “ని.
 అంటే సత్వైక్యతకొఱకు, బ్రహ్మైక్యతకొఱకు — రచయిత.

ఓం

గురు దక్షిణ

[శివరాత్రి : లింగోద్భవకాలం : శ్రీకాళహస్తీశ్వర సమర్పణం]

శ్రీ గురుదేవ ! చంద్రధర
శేఖర ! శంకర న్యోమకేశ ! నీ
వే గద నాడు నన్ను పృథు
భీషణమహా భవపాశబంధమున్
వేగ విదల్చి త్రేంచి, యతి
వేష మొసంగిన సత్కృపాబివీ
శా ! గురుదక్షిణం బొసగ
బలితి నేటికీ నీ కృతిన్ మహా
భాగ ! గ్రహింపవే, పరమ
భద్రమొసంగ వ పార్వతీవతీ :

2

నీయతి దివ్యమంగళ వి
నిర్మల నామజపంబుచేత, తం
డ్రీ ! యమరాధిపత్యమున
కేని యసహ్యము జెందగల్గు సు
శ్రీ యమరున్, అదే యొసగి
శిష్యుని గాచితి వీరుణంబు నే

నీయగజాల, నీ కృతి ని

దేగొల్పి, పన్ను గృతార్థుజేయవే !

3

నీచపు పాములన్ మెడను,

నెత్తిపయిన గురుదోషి చంద్రు, సం

కోచము పక తొల్చి, దయ

కున్నది చేసితి వెంత సత్కృపో !

ఆ చను వే మదాత్మ కోక

అశ, మహేశ ! సురేశ ! ఈశ ! నే

పూచిన తుమ్మి పూవాకటి

పూజకు చేచ్చితి రా గ్రహంపరా !

4

ఈ శివరాత్రివేళ, పర

మేశ ! మదీయ మునాశ్రుధార, దే

వా ! శివ ! నీ పదాబ్జముల

యం దభిషేకము జేసి, తండ్రి ! వి

శ్వేశ ! మదాత్మ బిల్వమున

ప్రీతిన పూజయొనర్చి యిచ్చు నా

యీ శుభ సత్కృతిన్ గొను మి

దే జగదర్పిణి దివ్యవైభవా !

ఈ లలితేశ కార్యమున
 కెంతయు పోడ్పడె చంద్రమాలి, ప
 న్నాల కులాభిచంద్రుడు, వి
 నమగుణుండు పరోపకారి నీ
 తా లలనేశభక్తుడు, ని
 తాంత కృపనను మాతనిన్ శివా !
 శ్రీలను, త్వత్పదాబ్జరత
 చిత్త మొసంగి పరాత్పరా హరా !

ఈ కృతి దక్షిణానౌనుము
 ఈ పదదాసు ననుగ్రహింపుమా
 ఈ కలిచేత జిక్కని య
 హీన విరాగము భక్తినిచ్చి స్వా
 మీ ! కరుణాసముద్ర జగ
 దీశ్వర ! భక్తసురద్రుమా ! హరా !
 ప్రాకట కాళహస్తి నగ
 రసిత ! మత్పిత ! పార్వతీయుతా !

ఓం ! ఓం ! ఓం !

భూ మి క

యుగాలనాటి మాటకాదు. దాదాపు అర్ధశతాబ్దం లోపులనే భారతగర్భానుండి ఒక ప్రజ్ఞాన ఘనజ్యోతి బయటకు వచ్చి అనంత విశ్వాకాశంలో అబ్బురంగా వెలిగివెలిగి అంత ర్ధానమైపోయింది. హేమగిరి శిఖరాలలో, సురతరంగిణీ పులిన తలాల్లో ఆధ్యాత్మిక మధుర సంగీతాన్ని ఆలాపన చేసిచేసి ఒక మహాపరమహంస గంగాగర్భంలో కన్నుమూసింది. జ్ఞానానికి ప్రతిబింబంగా, సత్యానికి ప్రతిరూపంగా, త్యాగానికి ప్రతి కృతిగా, ఉపనిషద్ ఋషుల మతసిదాంతానికి మచ్చుతునకగా అట్టిట్టనరాని అవాఙ్మనగత త్వమొకటి జీవంబోసికొని కాళ్ళు చేతులు కరిపించుకొని మౌనవహాకంఠపైకి వచ్చి విహరించి పోయింది.

ఎవరాయన? ఎందుకంత ఆదుర్దా? వినండి.

జీవితమొక ముళ్ళపూదై పోతూ ఉంటే తన స్నిగ్ధ గంభీర కలాకేశలతో గులాబిబోటగా మార్చేసి దిద్దిగంతా లను సురభిపరిమితంగా చేసిన నవసృష్టి నిర్మాత--

అడుగడుగునా అమాంతం మ్రొంగేదానికి సింహికా పిశాచాల్లాగ నోస్తుడెరచి నాల్కలుసాచిఉండే ఘనఘోర భయంకర కష్టపరంపరలను చించి భేదించి రామబాణంకైవడి తన లక్ష్యంపై వ్రాలివడిన ధీరహనుమానుడు —

జీవన సంగ్రామంలో నిరాయుధుడైకూడా వీరవిజయాన్ని సాధించి పుట్టినదాది నిముష నిముషాన్ని గడియగడియను తపస్సాధ్యాయాలలో అదిపిమెదిపి తన్ను తాను నిర్మించుకొన్న సిద్ధమూర్తి --

కుడియెడమల చూడకుండా చేదోడు వాదోడు లాసించకుండా తన గమ్యానికేసి హుటాహుటి ఏకధాటిగా పయనం సాగించిన విచిత్రపథికుడు

“ధరసింహాసనమై సభంబుగొడుగై దద్దేవతల్ భృత్యులై-
పరమామ్నాయము లెల్ల వందిగణమై బ్రహ్మాండ మాకా
రమై” పరిఘించిన శ్రీరామపాదుసా-శ్రీరామతీర్థ గురుదేవుడు.

ఆర్య ఋషులు చాటిన పరమ సత్యాన్ని అనుభూతి ద్వారా విచ్చుకత్తిలాగ నిలబెట్టి లోకానికి యేర్పర్చి చూపించిన శ్రీరామతీర్థ స్వామివారి జీవితగాథను పరిమిత రూపంలో చిత్రించి శ్రీ శేశవతీర్థస్వామివారు ఆంధ్ర పాఠక లోకానికి అర్పిస్తూఉన్నారు. కదలిపారాజే భాషలో తటపటాయించని ఉద్భటశయ్యలో శ్రీరామతీర్థులవారి సమగ్ర వేదాంత సారస్వతాన్ని ఆంధ్రజాతికి భిక్ష పెట్టిన మహా నీయులు శ్రీశేశవతీర్థస్వామివారు. ఆభ్యుదయ సాహిత్య కుల్లో ముందంజవేసిన శ్రీశేశవతీర్థస్వామివారు తన సర్వస్వంగా వుండే శ్రీరామదేవుని చరిత్రయందలి సువర్ణ ఘట్టాలను సేకరించి సామాన్యపాఠకలోకాని కుపకరించేసిమి త్తం యీసంక్షిప్తజీవని వ్రాశారు. వీరిదివఱకే రానుకథ అనే పేర ఒక బృహజ్జీవితాన్ని

కూడా వ్రాసేవున్నారు. ఈరచయిత జగమెరిగిన బ్రాహ్మణులు. మనమోహన రూపంగో మధుమధుర శీలంగో మై అంచుల్లో తొంగి తొణకిసలాడే బ్రహ్మతేజస్సుగో శ్రీకేశవతీర్థస్వామివారు సనాతన వైదిక ఋషిత్యానికి నవ్యనవీన నాగరిక సంస్కరణం (Edition) గా నాకు పోచేవారు. రామతీర్థుని కథ-కేశవ తీర్థుని రచన, వహవ్వా! ఈ ఆపూర్వ సంధానానికి అది నిధానంగా వుండే పరమాత్మునికి పదే పదే ధన్యవాదాలు.

మహాత్ములు జంగమ గంగానదులు, చైతన్య సాల గ్రామాలు. వారి జీవితాలకు ప్రతినారస్వతంలోనూ విశిష్టస్థానం వుంది. శ్రీరామతీర్థస్వామివారి జీవిత చరిత్రలు నేనెఱిగినంతకు అన్ని భాషల్లోకూడా వివిధరూపాలలో పొడగడుతూవున్నాయి. శ్రీరామతీర్థ సేవాశ్రమం వారి యీ మహోద్యమ సేవా కృషితో ఆంధ్రలోకం తీరని ఋణానికి పాల్పడిపోయింది. విప్రులొన్న హృదయాలలో చివరకు కృతజ్ఞతా వందనాలనైనా అర్పించి తన కనీసపు ధర్మాన్ని పాలించేదానికి వెనుదీయదని నా అంతరాత్మ విశ్వసిస్తుంది.

సాంసారిక తాపత్రయాలలో సతమతమైపోతూవుండే ఓ పామరనరులారా! శ్రీరామ చరితా గంగానదీతీరంలో మునకలెత్తి ప్రశాంతులుకండి. ఓ నాఋషి సంతానములారా! విశ్వాత్మయై విరాజిల్లిన ఆ తాపనకులభూషణుని స్వరంలో శృతిమేళవించి అహంబ్రహ్మస్మిగానం చేయండి. ఓ భారత పౌరులారా! జీర్ణజీర్ణమై జరాభారంగో మూల్గుతూండే మతా

నికి కాయకల్పంచేసి నరాలకు పటుత్వం కండరాలకు బిగువు చేదిపోసే శ్రీరామతీర్థ గురుదేవుని ఆదర్శాలను - ఉపదేశాలను స్వాగతపూర్వంగా గుండెలతో కాగలించుకొని స్వతంత్ర భారతంలో, ప్రబుద్ధ భారతంలో, ఉద్బుద్ధ భారతంలో సత్య యుగానికి పునాదులు వేయండి. శాంతిధామానికి తాపలుగట్టండి. ఊటలూరి ఉప్పొంగిపోయే శ్రీరామకథామృత రసాన్ని కుత్తుకబంటి త్రాగి తన్మయసమాధిలో తద్రూపులమైపోవాము- రామధక్తులారా ! రండి-పదండి.

గండిక్షేత్రం }
కడవజిల్లా }

ఓం శక్యం
శ్రీ రామకృష్ణ

ప రి చ య వా క్యా లు

ఏ ఆదర్శంతో శ్రీమద్ వివేకానందస్వాములవారు ప్రాశాస్త్యదేశాల్లో వేదాంతాన్ని బోధించారో, ఆ ఆదర్శాన్నే తదనంతరం కొంతమంది అనుసరించారు. స్వామిజీ స్థాపించిన 'రామకృష్ణమిషన్' సన్యాసులు నేటికూడా అమెరికా మొదలైన ప్రాశాస్త్యదేశాల్లో వేదాంతాన్ని ప్రచారంచేస్తున్నారు. వీరుకాక, స్వామిజీ శివైక్యం చెందిన వెంటనే అమెరికాకు బ్రహ్మబంధవ ఉపాధ్యాయులు, బాబ్రేమీనంద భారతి, శ్రీరామతీర్థస్వామి అనే మహాపురుషులు అమెరికా వెళ్లి హిందూమతాన్ని బోధించారు. మరికొందరు కూడా ఈ రీతిగా వెళ్లారు. కాని ఈ వెళ్లిన వారందరినూ రామతీర్థస్వామి అగ్రగణ్యుడు.

భారతదేశంలో రామతీర్థస్వామిపేరు తెలియని మతాభిమానిలేదు. వేదాంతం శుష్కం అని భావించేవాళ్లు ఒక్కసారి ఆయన ఉపన్యాసాన్ని తెరిచిచూస్తే, అది హృదయంలో ఎంత పొంగు పుట్టించగలిగినదీ తెలుస్తుంది. శాస్త్రగ్రంథాలు ఇంత ఆనందదాయకంగా ఉండవు. ఏమంటే అవి పండితులు వ్రాసి గవి. రామతీర్థులవారి ప్రవచనాలో, అనుభూతిని అక్షరాల్లో

మార్చి, ప్రాణంపోసి పలికినవి. అనుభవం లేని మతం సతమతమే !

ఈ మహాపురుషుడి జీవితాన్ని అనుభ్యాసం చెయ్యటం పవిత్రకృత్యం జాతపాల్నాంటిది.

ఆదర్శపురుషుల జీవితంలో తత్కాలపు ఒడుదుడుకులన్నీ స్పష్టంగా కనిపిస్తాయి. అంతమాత్రంతో కంగారుపడి నిలచిపోతే వారు ఆదర్శపురుషులే అయ్యేవారుకాదు. ఆయా కష్టాల్ని నిర్జించి, ఏరీతిగా వాళ్లు మహాపురుషపట్టాన్ని విశ్వవాసులద్వారా పొందారనే విషయమే గమనీయం, పరమరమణీయం. ఆ యీ పరిస్థితుల్లోంచి సానపెట్టిన వజ్రాల్లాగా దీప్తితో వారు బయట పడడమే మనకు అనుసరణీయం.

దారిద్ర్యం, తండ్రి అడ్డంకి, ఉద్యోగప్రలోభవ్యామోహం అనే పర్వతాల్ని పిండికొట్టి, రామహృదయం లోంచి వేదాంత స్రవంతి బయల్దేరి, జగత్తు అనే మహాసాగరంలో కలిసిపోయింది. ఆయన హృదయం లోంచి లేచిన కరుణాతరంగాలు ఎంతమందినో ఉద్ధరించాయి. దుఃఖాన్ని ఆనందంగా మార్చాయి. ఈ ఉద్ధారకశక్తి కేవలం సాధు మహాపురుషుల్లోనే ఉంటుంది.

శ్రీరామతీర్థస్వామి సంస్థను స్థాపించటంలో తన శక్తిని అపవ్యయం చెయ్యలేదు. ఎదుట వడి అడిగిన వాళ్లందరకూ

బ్రహ్మజ్ఞానానందకణాల్ని పంచిపెట్టి 'తృప్తోఽస్మి' అను కున్నాడు.

సాధువులన్నా మతమన్నా అంతగా అభిరుచి లేని దేశం తెలుగుదేశం. భారతదేశమంతా తిరిగి తమ దయను పంచిపెట్టిన, వివేకానంద రామతీర్థాదు లెవ్వరున్నా, ఈ గడ్డ మీద కాలుపెట్టలేదు. మతప్రచారం చెయ్యలేదు - అనే విషయాలు విస్మయాన్నే కాకుండా, దుఃఖాన్నికూడా కలిగిస్తాయి!!!

అయితేనేం! అఖండజ్యోతిలాగా వారు ఇతరత్ర చేసిన ఉపదేశాలున్నూ, వారి జీవన చర్యలున్నూ అక్షర రూపంలో ప్రకాశిస్తున్నాయి. ఎంతమందో వాటిని అధ్యయనం చేసి పరమశాంతిని పొందుతున్నారు. సుస్పష్ట - ఆదర్శమేలేని తెలుగుజాతి, వీటి నిజాయితీని కూడా పరికింపలేనంత అంధంగా ఉండింది నేటివరకు.

ఈ అంధకారాన్ని తొలగించటానికే, శ్రీ కేశవతీర్థ స్వామివారు పరిశ్రమిస్తున్నారు. ఇందుకు పూర్వమేవారు 'రామ తీర్థోపన్యాసాల్ని' ఎంతో పరిశ్రమతో తెలుగులోకి తీసుకు వచ్చారు. ఇప్పుడి గ్రంథంలో శ్రీరామతీర్థులువారి దివ్యజీవితాన్ని ఎంతో కళాకాశలంతో చిత్రించారు. ఈచిత్రణ ఆంధ్రుల హృదయ ఫలకానికి అతుక్కుంటుందా?—అనే నా ప్రశ్న.

తల్లిదండ్రులూ, ఉపాధ్యాయులూ, గ్రంథ భాండాగా
 రాధ్యక్షులూ తమ చెప్పు చేతులకింద ఉన్నవాళ్ళ చేతుల్లో
 ఈ గ్రంథాన్నుంచి “ రామతీర్థడివలె దేశాన్ని ప్రేమించు,
 ఉన్నత భావాల్లో సరళ జీవితాన్ని అనుసరించు, దైవభక్తితో
 నీ హృదయాన్ని ప్రతిస్పందింపచేసికో, బ్రహ్మజ్ఞానంతో మేధ
 స్సును ఉజ్వలంచేసికో, దుఃఖ కష్టాల్లో ఉన్నవారిని ఉద్ధరించు”
 అని ఆశీర్వాదిస్తారుగాక ! అని నేను కోరుకొంటున్నాను.

ఆ యీ జీవితాదర్శాలు ఆచరణలో లేకపోతే దేశానికి
 అధోగతే. తస్మాత్ జాగ్రత !

(శ్రీ)రామకృష్ణ మఠం, ఇట్లు
 భువనేశ్వర్, ఒరిస్సా. } శ్రీ నిర్వికల్పానందస్వామి
 31-3-50

నాంది

ఇది శ్రీరామతీర్థ భగవానుని సంక్షిప్త జీవన చరిత్ర. ఇదివరలో శ్రీరామకథ అనే పేరుతో స్వామి బృహజ్జీవితమును ప్రకటించాము. జనసామాన్యానికి అందుబాటులో ఉండాలని ఈ రచనచేశాను. స్వామిజీవితం అన్ని చరిత్రల వంటిది కాదు. అదేదో ఒక దేవగీతం. ఏదో ఒక నెన్నెలలోకం. మనస్సు అంత వియత్నభాలకు ఎగరాలె. రెండుమూడు దినాలు రచనకు మహావస్థపడ్డాను. కలం సాగలేదు. అహం నశించింది. రామభగవానుడే సారధ్యం వహించాడు. మూడు నాలుగు దినాలలో అవలీలగా రచనం పూర్తిఅయింది. నలుగురు ముగ్గురు ఉత్తమ మిత్రులకు వినిపించాను. నేను పొందిన అనుభూతినే వాండ్లూపొందారు. స్వామి అపారానుగ్రహమిది! కాకపోతే ఎంతమంది సమర్థులులేరు! ఎంతమంది పండితప్రకాండులులేరు! కానీ కోతులవంటి మాకే రామసేవలభించింది!

ఈ రచనకు మొదట సముత్సాహపరిచి, ప్రేరణజేసిన ప్రియమిత్రుడు రాచమడుగు ఆంజనేయులను మఱచిపోలేను. వ్రాసినపిదప ముద్రణావిషయంలో ఆలోచించే సమయంలో ముందుకువచ్చి, ధనమును పెట్టుబడిపెట్టిన మా పన్నాల చంద్రమౌళిని భగవానుడు అనుగ్రహించుగాక! కానీ చూస్తే తమ

ప్రాణాధికంగా చూచుకొనే ఇట్టి విభ్రాంతమైన నాగరికలోకంలో,
ఈ పవిత్ర సేవాజ్ఞానికి చేయుత ఇచ్చిన చంద్రమాలి
హృదయసంపద వర్ణిల్లుగాక !

హృత్పూర్వకమైన భూమికలు వ్రాసియిచ్చిన శ్రీ రామ
కృష్ణయ్యగారికి, శ్రీ నిర్వికల్పానంద స్వాములవారికి నిరత
కృతజ్ఞులము.

విషయవాసనా పంకిలమైన జగద్రంగాన్ని అధిగమించి,
పరమ శివసుందరమైన శాంత హిమశిఖరాలకు ఎగిరిన రామ
పరమహంస జీవిత జ్యోతియొక్క వెలుగులలో మన జీవిత
గమనాన్ని సంస్కరించుకుంటాముగాక ! మన కాణాచియైన
పరమానందమును పొందుతాముగాక ! స్వామివలె మనం
గూడా వీరులమై అహందుర్గాన్ని బడా బద్దలుచేసి, స్వసింహా
సనాన్ని ఆక్రమించి, ఇంద్రియరాజ్యంపైన మన పాలన చెలా
మణి చేస్తాముగాక ! ఇక గ్రంథం చదవండి !

శ్రీ రామతీర్థసేవాశ్రమం }
ఫాల్గుణ శుద్ధపౌర్ణమి, 1950 }

ఓం శత్రుత్
కే శ వ తీర్థ స్వామి

ఓం

మ హా ద యం

భారత వర్షం సర్వజగత్తుకు ఒక గురుకులశ్రమం.
భారతవర్షం జ్ఞానపీఠం. భారతవర్షం తపోవనం. భారతవర్షం సర్వ
మానవ తాపోపశమనకారకమైన ఆధ్యాత్మిక సరోవరం!
భారతవర్ష మనే పేరు ఎందుకు వచ్చిందీభూమికి? భరతుడనే
రాజు పాలించాడు గనుక-అని కొందరి న్యవహారం. భగవం
తునియందు, పరబ్రహ్మమునందు రతిగల దేశంగాన భరతవర్ష
మనే అన్వర్థనామం వచ్చిందని సత్య ప్రతీతి. అట్టిదీ భరతఖండం!
చరిత్రలు తొంగిచూడలేని అంధకార యుగాలత్రమే తోటి
ప్రపంచానికి వెలుగుచూపిందీ ఋషిదేశం. యావత్ప్రపంచం
మోక్షార్థిల్లదగిన ధర్మసందేశాలను ప్రసాదించిన, పంచిపెట్టిన
ధర్మ రత్నఖని ఈ ఆర్య భూమి! ఉక్కిరిబిక్కిరిగా అలము
కొనిన చీకటి తుపానులలో సైతం, తన విశిష్టతను కోల్పోని
ధర్మమేను వీ హిందూభూమి! తన ధర్మ సందేశ విశాల బాహు
వులలో, సర్వమానవులను, సర్వ జాతులను, సర్వ మతాలను,
సర్వ మార్గాలను ఆలింగనం చేసుకొని పునీతం చేసిన దీపుణ్య
భూమి! అందుకనే దేవతలు సైతం, పతితులైనప్పుడు, తమ
హృదయ సంస్కరణానికి జ్ఞానార్జనానికి, మానవులై పుట్టి భారత
మహర్షుల పాదసన్నిధిలో విద్యార్థులైనట్లు పౌరాణిక వాఙ్మయ
ప్రపంచంలో ఉద్దోషితమైనది.

ఎన్ని ఆఘాతాలు వచ్చినా భరతవర్షం తన ఆదర్శాన్ని కోలుపోదు. కాలపురుష కోపానలంలో బూది అయినా, ఆ బూదిలోనుంచే ఒక ప్రచండ జ్వాల రాజిరాజి లేవవలసి నదే ! మానవలోకానికి ప్రతి అవసర సమయంలోనూ, భారత వర్ష ధర్మ కంఠము అభయవాక్కులతో తోడుపడవలసిందే. సనాతనమైన, అమరమైన, హిందూదేశ మత సరస్సులోనే, భయంకరమైన అజ్ఞానమనే ఎండచేత బాధపడుతున్న మానవులు దాహం తీర్చుకోవలసి యున్నది.

జగజ్జీవితంలోని ఒకమహా విషాదఘట్టం వచ్చింది. భౌతిక వ్యామోహం పెల్లుపెరిగి మానవుల సమరస గమన పథానికి ఒక మహావింధ్యంగా నిలుచున్నది. సనాతన సత్య సూర్యునికి విముఖమై మానవలోకం మిథ్యావస్తుచ్ఛాయల వెంట వేటాడ సాగింది. స్వనిర్మితమైన అహంకారపు కారాగారంలో చిక్కుకొని జగతిమూలగ సాగింది - భగవంతునికీ, మానవునికీ ఉన్న బాంధవ్యబంధాలు తెగిపోయి, నైరాశ్య తమ స్ఫులు క్రమ్ముకొన్నాయి. వెల్లుబాకిన ఒక మహాఅజ్ఞాన సముద్రం జగతిని వయ్యలుచేసి, అడుగడుగూ ఒక ఆఘాతంగా మార్చింది. భేదత్వం, నాస్తికత, దుర్బలత, నైరాశ్యత, హింస, తృష్ణ, రక్తపిపాస, జడత, పరస్పర నైషమ్యత, అనే అజ్ఞాన రాక్షసుని దూతలు జగతిపై చైత్రయాత్రాభేరి మ్రోగించారు. మహా పాపవికలితమైన ఇట్టి సమయంలో, ఒక మహాపురుషుని మహోదయమైంది ! ఇట్టి తరుణంలో, బౌద్ధాఘూర్ణితమైన మానవ లోకాన్ని, సముద్ధరింపను భారత రంగంపైన, తీర్థరాజమైన

భారతభూమిపైన, దేవభూమియైన భారతక్షేత్రంపైన; పుణ్య
భూమియైన భారత స్థలిపైన శ్రీరామతీర్థ భగవానుడు ఉద
యించాడు ! బద్ధమైన నూనవజగతిని, తిరిగి విముక్తంచేసి,
స్వరాజ్యసింహాసనంపైన సుప్రతిష్ఠ చేయడానికి, సత్య హిందూ
మత ఆధ్యాత్మిక శ్రీని ప్రపంచంలో మారుమూలలకు తీసుక
వెళ్లడానికి శ్రీ రామతీర్థుడు భారతరంగంపై అవతరించాడు !
పరస్పర విభిన్నమైన మతాలకు సామరస్యకూటమైన మహోజ్వ
లమైన వేదోక్త అద్వైత జ్యోతిని చూపించాడు ! ఈ పవిత్ర
భారతవర్షంలో 1200 వందల సావత్సరాలక్రితం ఆదిశంకరులు
స్థాపించిన భగవత్సామాజ్యాన్ని, శ్రీ రామతీర్థపునః గోచ
రింప జేశాడు !

ఓహో ! శ్రీ రామతీర్థ మహోదయం ! జగతికి శాంతి
సూర్యోదయం !

ఓం ! ఓం ! ఓం !

జ న న ము - బా ల్య ము

పరమ సత్యమనే అవనికిపైన ఎన్నో రూపాలు పుట్టి గట్టితున్నాయి. కొన్ని రూపాలు, కొన్ని బొమ్మలు, అవనికను పూర్ణంగా కప్పివేసి, వెనక ఉన్న అవనికనే విస్మరించేటంత వికారంగా చరిస్తాయి. కాని కొన్ని అసాధారణ చిత్రాలు, వెనకఉన్న అవనికను ఉద్దీపింపజేస్తాయి. చిత్రాలన్నీ చంచల మనినీ, వెనకగల అవనికే నిత్యమైనదనినీ నిరూపించేలాగు ప్రకాశితం చేస్తాయి. ఇట్టి మూర్తులనే మనం ఋషులనీ, మహాత్ములనీ, అవతారాలనీ, ప్రవక్తలనీ, పిలుస్తాము. ఇదే నిజం, ఇదే మా పరమ గమ్యమని ఈ దృశ్యమానమైన భౌతిక సంపదచేత మానవలోకం విభ్రాంతమైన జగచ్ఛరిత్రలోని ఒకా నొక సమయంలో, అవతరించిన ఒక అసాధరణమూర్తియొక్క జీవిత కథనమిది !

శ్రీరామతీర్థస్వామి గోస్వామీ బ్రాహ్మణ వంశంలో జనియించాడు. ఈ వంశ మూలపురుషుడు శ్రీరామచంద్ర భగవానుని ఆచార్యమణియైన, తన అప్రతిమాన జ్ఞానతేజస్వీ పురా చరిత్రలను మిరుమిట్లు గొలిపిన శ్రీవసిష్ట మహర్షి. ఈ వంశంలోనే మహాభాగవతోత్తముడై, తన మధురాతి మధుర రామాయణ గానంతో నిద్రాజగతిని జాగృతం చేసిన భక్తతులసీదాసు ఆవిర్భవించాడు. ఇట్టి దీ పవిత్రవంశం.

పంజాబుదేశంలో గుజరన్ వాలా మండలంలో మురళీ
వాలా అనే ఒక గ్రామం ఉన్నది. అక్కడ నివసించే ఒక నిరు-
పేద బ్రాహ్మణుడు హీరానందుడు. సుపేద అయినా గోస్వామి
వంశజులవాసి అనే సంపద్యోతు హీరానందుడు జీవయాత్ర
సాగిస్తున్నాడు పురోహిత వృత్తిచే వచ్చే తృణమోఘణమో
జీవయాత్రకు ఆధారం. ఈ హీరానందుని కుమారుడే తిరిగి
గోస్వామి వంశమునేకాక, సర్వజగత్తును ప్రకాశింప చేయ
గలడు. మాటలుగా చెప్పకోబడుతున్న లోకోత్తరమైన శ్రీ వశిష్ఠ
జ్ఞాన ప్రతిభ, గ్రంథరూపంలో మాత్రమే చూడబడుతున్న
మహోన్నతమైన తులసీదాసుని అపూర్వభక్తి యీ సామాన్య
మానువుడైన హీరానందుని కుమారుని గూఢగోళీ పునః ప్రద
ర్శితం కాబోతున్నాయి ! అతి సామాన్యుడైన ఈ హీరానం-
దుని జన్మాంతర సంస్కారం ఎంత దివ్యమైందోకదా !

1873 వ సంవత్సరంలో అక్టోబరు 22 వ తేదీన బుధ
వారంనాడు, హీరానందుని సతీమణికి ఒక ముద్దులశిశువు జనిం-
చాడు. బాలునిపేరు తీర్థారామ గోస్వామి అని. తీర్థారాముని
తాత, గొప్ప జ్యోతిశ్శాస్త్రపండితుడు. పుట్టిన బాలుని జాతకం
చూడగానే, ఆ వృద్ధపండితుడు ముందు విచారపడి, తిరిగి
వెంటనే నవ్వుకున్నాడట. ఆతడు తన విచారకారణం ఇలా విశ-
దీకరించాడు :- పిల్లవాడైనా మరణిస్తాడు. లేదా తల్లైనా చని
పోతుంది. నవ్విినకారణం, పిల్లవాడే గనుక జీవించినట్లైతే,
మహాపండితుడై, జగదాచార్యుడై, తన యశః కాంతులచేత

యావత్ప్రపంచాన్ని ప్రదీప్తం చేస్తాడని అతడు విశేషీకరించాడు. రాముని జాతకచక్రమిది ;—

“విక్రమ సం॥1930; శాలివాహనశకం 1795 దక్షిణాయన శరదృతువులో కార్తీకమాసము, శుక్లపక్ష ప్రతిపత్తు పాడ్యమీ బుధవారం 25 ఘడియల 55 విఘడియలకు, స్వాతీనక్షత్రం 31 ఘడియల, 25 విఘడియలకు ప్రీతియోగంలో 29 ఘడియల 49 విఘడియలకు, కర్ణ యోగమందు సూర్యోదయానంతరం 24 ఘడియల 48 విఘడియలకు కృత్తికదినము 8 మీనలగ్నమందు, రామముల్ కూమారుడైన హీరానందునకు తీర్థారామ బాలుడు జనించాడు. స్వాతీనక్షత్రము యొక్క ఆంత్యపాదంలో పుట్టడంచేత, ఈ బాలుని జన్మనామం తారాచంద్రుడని పెట్టారు.

ల	రా		
శ			
కు		గచం బుకే	గు శు

ఇతర జ్యోతిష్కులుకూడా ఈబాలునికి ఉన్నతమైన భవిష్యత్తు ఉందని నిర్ణయించారు. తీర్థారాముడు, ప్రపంచ భోగవిరాగియై నిత్యసత్యానందాన్ని అనుభవిస్తాడు. లోక మోహ పంజరాలను విభేదించి, ఆగాధమైన మహాభక్తి సాగ

రంలో విలీనుడౌతాడు. పరదేశాలు సైతం సంచారంచేసి, మాతృదేశ ప్రతిభను పునఃప్రదీప్తం చేస్తాడు. ఇతడు తల్లిపాలు త్రాగడు. ఈతని జ్ఞానం అపారం, అగాధమై భాస్విల్లగలదు. ఇతడు సన్యాసి కాగలడు. ఉన్నతమైన ఉద్యోగపదవిని తృణ ప్రాయంగా వర్జించి, దైవదర్శనార్థమై ఈ జాతకుడు అరణ్య సీమలకు నిర్గమిస్తాడు. 30 లేక 40 ఏండ్ల మధ్య వయస్సులో ఈతని జీవితం నీటిలో అంతమవుతుంది— ఈవిధంగా ప్రముఖ దైవజ్ఞులు నిరూపించారు.

ఇక్కడ ఒకసంశయం మనకు రావచ్చు. ఏమని? నక్షత్రాలు, గ్రహాలు, ఉచ్చస్థితిలో ఉండడంచేత, ఆయన జాతకం ఇలా ఉండడంచేత, ఆయన అంత ఉచ్చస్థితికి పోయినాడు. జాతకంలో ఉంటేనే కదా బాగుపడేది. మన సాధనాకృషుల వల్ల లాభమేమిటి? ఆయన చరిత్ర ఆయనదే! మనకిక, ఈ జీవిత పరనంవల్ల వచ్చేలాభమేమిటి? ఎవరి నక్షత్రాలు ఎలా ఉన్నాయో, వారి జీవితగమనం అలాగే ఉంటుందిగాని, మధ్యలో మార్పేముంటుంది? అని ఈవిధంగా యీశుట్టంలో ఒక వింతభావం, ఒక నైరాశ్యత మనకు బయలుదేరవచ్చు— కానీ జాగ్రత్తగా ఆలోచించండి. ఒకదృక్కోణంలో జీవితం, ఈ గ్రహాల గమనంపై ఆధారపడినట్లే జ్యోతిషాస్త్రానుసారం కనడముతుంది. వేదాంతముయొక్క సత్యదృక్పథంలో దీనిని ఈ విధంగా సమన్వయించగలం :—

నీ పిథికి నీవేకర్తవు. దైవశక్తిని దుర్వినియోగం చేసుకోవడమే కీడు. ఆ దివ్యశక్తిని సద్వినియోగం చేసుకోవడమే

మంచి. ఒకమనిషి ఉన్నాడనుకోండి. అతడొక బండి చేసు
కున్నాడు. ఆ బండిపైన ఎక్క- ఒక ఉద్యానవనం చేరవచ్చు.
లేదాస్మశానం చేరవచ్చు. చేరుస్తున్నది బండిలాగే కనపడు
తున్నది. కానీ ఆబండి నడుస్తున్నా, అది నడుపుతున్నది పైన
మనిషే కదా. అదేమారి మానవజీవిత శుభాశుభకారణా
లుగా నక్షత్రాలు అని జ్యోతిషశాస్త్రం చెప్పినా, ఆనక్షత్రాల,
వివిధగమనాలకు నీవే మూలకారణమని వేదాంత దర్శనం.

అందుచేత, మన జీవితగమనస్వరూపాన్ని నిర్ణయించే
లాగు నక్షత్రగమనాలను నిర్ణయించింది మొదట మనమే. మనమే
తిరిగి, ఆ ఏకైకశక్తినే ప్రయోగించి, మనం జరిగే జీవితాన్ని
మార్చుకోవడానికి పూర్ణస్వాతంత్ర్యమున్నది. ఈ చరిత్రలో
జ్యోతిషదృక్పథంకో మానవ జీవితచ్ఛాయ, రాముని
స్వకార్యాచరణమొక్క సాచన మాత్రమే.

మనలోని దైవశక్తిని ప్రయోగించి, మనం మన భవి
ష్యజీవితశోభను, ముందుగానే చూపగల గ్రహకుటులను
సృజిస్తాము గాక !

తల్లి చనిపోయేసరికి రామునికి ఒకబోయోడు. అక్క-
గారైన తీర్థాదేవి, మేనత్త ధర్మకుమారి రాముణ్ణి పెంచి పెద్ద
వాణ్ణిచేశారు. తల్లిపాలు లేనందున తీర్థారాముడు శిశువశలో
మహాదౌర్బల్యంగా ఉండేవాడు మేనత్త ధర్మకుమారి మంచి
భక్తురాలు. నిత్యమూ దేవాలయాలకు, దైవమందిరాలకు
వెళ్ళుతూ, తీర్థారాముని కూడా చంకబట్టుకొని వెళ్ళుతుండేది.
ఆ దేవాలయాలలోని విషయాలు, బాలరామునికో అవ్య

క్రంగా ప్రభావాన్ని కలిగించాయి. దేవళాలలో వూదే శంఖ ధ్వని అంటే బాలరామునికేంకో ప్రేమ. ఆలయ ఘంటారావం వింటే చాలు బాలుని ఉత్సాహాని కంతులేదు. పోరుబట్టి ఏడ్చే సమయంలోనైనా సరే శంఖధ్వని వినబడిందా, ఇంక బాలుడు ఏడవడు. పురాణశ్రవణ మన్నా ఈ శిశువుకు అమితప్రేమ. హీరానందుడే బాలరామునికి గల కథాశ్రవణాసక్తిని ఒకసారి ఇలా విశదీకరించాడు :- రాము ఒకప్పుడు మూర్ఖుడేడు ప్రవేశించిందోలేదో, ఒకనాటి సాయంత్రం తండ్రి అతనిని కథాశాలకు తీసుకెళ్ళాడు. ఆ పసిపూసకు ఏమీ తెలియకదా అయినా అతడు, పురాణం చెపుతున్న పండితునివైపు తడేకంగా చూస్తూ నిశ్శబ్దంగా, చివరదాకా హాడితో కదలక అలాగే కూర్చున్నాడు.

మరునాడు పురాణప్రారంభానికి ముందు ఆలయంలో శంఖం మ్రోగింది. అదివిని రాముడు ఏడవసాగాడు. మిత్రా యీలు పెట్టారు. ఆటవస్తువులిచ్చారు. అవన్నీ ఆ బాలుడు విసిరి పారవేశాడు. ఏడవసాగాడు. తండ్రి ఇంక ఎత్తుకొని, పురాణమందిరానికి బైలుదేరిందాకా ఒకటి ఏడుపు. విషయం కనిపెడదామని, దారిలో తండ్రి అగినపుడ్లూ, శిశువు తిరిగి ఏడుపు ప్రారంభించేవాడు. పురాణస్థలానికి చేరుకుందాకా, ఆశిశువు పడేతాపం అంతింతగాదు. పురాణస్థలంజేరారు. శిశువు ఇంక కిక్కురుమనలేదు. రాముని బాల్యంలో ప్రదర్శితమైన దైవిక లక్షణాలివి.

స్వతస్సిద్ధంగా, శైశవంలోనే ఇట్టి దివ్యగుణాలు కలిగిన రాముడెంతధన్యుడు. ఇట్టి నీజప్రాయ సద్గుణాలకు, కష్టమనుకోక, వివేక వివేచనాదృష్టితో అనుకూల దోహదాలేర్పరచి పెంచిన ధర్మకుమార్తె, ఆ మహాసుగుణవతి ఎంతధన్యురాలు! బాలరాముని పోసి ఈలేత పువలక్షణకరణాలు చూస్తే, బాలభాగవత శిఖా మణియైన ప్రహ్లాదుడొకడు జ్ఞప్తికి వస్తున్నాడు. ప్రహ్లాదునికే నారదుడున్నాడు! ఈయనకెవరు?

ఓం ! ఓం !

ఓం

ప్రాథమికవిద్య

ఆరోయేట, రాముడు ప్రాథమిక పాఠశాలలో చేరాడు. ఆయన అసాధారణమైన, అతినిశితమైన మేధశక్తికి, అందరూ ఆశ్చర్యపడ్డారు. మూడేండ్లలో ఆయిదేండ్ల విద్యను గ్రహించాడు. పరీక్షలో ప్రప్రథముడుగా ఉత్తీర్ణుడై, ఒక ఉచిత వేతనాన్ని బహుశక్తిగా పొందాడు. బడిలో పాఠాలేకాక, వీటికి శోధు, సాదీరచిత్తమైన పారసీక గ్రంథాలు, అనేక ఉరుదు పద్యాలు కంఠస్థంచేశాడు. ముక్కు-పచ్చలారని పసితనం ఆ కార్యాదీక్ష, ఆ విద్య మత, ఆ విద్యాప్రియత, అన్యత-సహజంగా శోటిష్టిల దరూ కొఠికోమ్మంచల్లో తేలిపోతుంటే, రాముని మనస్సు గ్రంథవతనంలో ఏకాగ్రత పొంది ఉంటుంది. ఈ చిట్టిబాలుడు, సరస్వతీదేవతలోని బాలపూజారి. ఉంటుంటే ఈ బాలుడికి ఆపేక్ష లేదు. రాత్రింబగళ్ళు, చదువు, చదువే. ఉదయం ప్రైవేటు చదువు, మిగతా పగలల్లా గ్రామపాఠశాలలో కాలం గడిచేది. ఉదయం మొదలు సాయంకాలందాకా చదువే, ఇక భోజనంచేయను వెళ్ళిన ఒక ఘంట విరామంతప్ప. కానీ పురాణ శ్రవణమంటే ఇప్పటికీ రాముని కత్యంత ప్రీతి. ప్రతి నిత్యం ధర్మశాలలో మధ్యాహ్నం 2 గంటల వేళ పురాణ శ్రవణం జరుగుతుంది. రాముడు కథాశ్రవణానికి వెళ్ళడానికి ఉపాధ్యాయుని అనుజ్ఞ నడిగాడు. కాని ఉపాధ్యాయుడు ఒప్పుకోలేదు.

బాలరాముని నేత్రపద్మాలలో నీళ్ళు సుళ్ళు తిరిగాయి. అన్నా
నికిపోయేబదులు కథాశ్రవణానికి వెళ్ళుతాను అని బాల
రాముడు ప్రార్థించాడు. పంతులుగారి హృదయం ఆద్రమైంది.
నిత్యం రాముడు కథాశ్రవణానికి వెళ్ళడానికి శలవు యివ్వ
బడింది పగలు తాను వినిన పురాణ కథను, రాత్రికి ఇంట్లో
బంధువులతో సాంతం పూసగ్రుచ్చినట్లు రాముడు తిరిగి చెప్పే
వాడు. రాముని చేత హృదయంలోని, ఈ శ్రవణ భక్తి ఎంత
ఆరాధనీయం !

ఉపాధ్యాయుడైన పేర్ అహమ్మద్ గారిపై బాలరాముని
కెంకోభక్తి. ఆయనకుమారుడైన మహమ్మదాల్లీపైను డ పరమ
ప్రేమ. ఈపాఠశాలను నడలబోయే ముందు, గురుదక్షిణగా
ఇంట్లో ఉన్న ఆ ఒక్క ఆవునూ యివ్వవలసినదిగా రాముడు
తండ్రిని ప్రార్థించాడు. ఎట్టి ఆదర్శ విద్యార్థి ! ఉపాధ్యాయునికీ,
విద్యార్థికి సంబంధాలు లేని ఎన్ని శతాబ్దాలు అతిక్రమించాయి?
ఉపాధ్యాయుడు తన విషయాన్ని మరిచి, విద్యార్థి తన ఆశ
యాన్ని మరిచి, ఎన్ని ఏడ్చు గడిచాయి? సర్క-సుకో క్రూర
మృగాలతో, పొట్టబోసుకొను అంతకంటే జంతువులుగా సంచ
రించే ఆటగాండ్ల దృశ్యంలాగా, ఉపాధ్యాయ విద్యార్థుల జీవన
ప్రవృత్తి మారినకాలం ! విద్యయొక్క ఆత్మర్యతనే మరిచిన
వికృతకాలం ! మానవుని ఒక జంతున్యూనతకు ఈ హీనస్థితికి
లాగే విద్యాలయాలు పెరిగిన ఘోరకలి ! ఆదర్శాన్ని
పూర్ణంగా కోలుపోయిన, ఈ వికార కాలంలో, ఈ బాలుని
విద్యాదర్శ జీవితంలోని శైశవరూపమే ఎంత వందనీయం ! ఎంత

జ్ఞానునీయం ! ఆదర్శజీవితాలలోని రహస్యముట్టాలివి. చుట్టూ
 ఉన్న వాతావరణం ఎంత హీనంగా ఉన్నా, ఆ జలతరంగాల
 సహజ భ్రమభ్యుత్థానం, ఈ ఆదర్శమూర్తుల ఎలా తమ నిలక్షణ
 శీలమనే ద్వీపకలపాన్ని సర్వభంగం చేసుకుంటారో సుశితంగా
 చూడదగిన విషయ ! పుష్కలగామూరిలోనిన ఈవికృత విద్యాల
 లయశీతల గుహలో, ఈ బాలుడు, భారత సనాతన గురుకులం
 శ్రమజీవన దృశ్యాన్ని చూపిస్తున్నాడు ! ఈ బాలవిద్యార్థి నడ
 కలో, ఒకనాటి భారతీయ విద్యార్థి జీవితపు సాంభార్యత ప్రదర్శిత
 మవుతున్నది. విద్యార్థులను విద్యావిధులుగా చేయగల దివ్య
 శీలాన్ని రాముడు ప్రదర్శిస్తున్నాడు. భారతీయ పూర్వగురుకుల
 జీవన ప్రపంచంలో శేషస్తంభాలవలె కనబడుతున్న ఉపమన్యాది
 ఋషికుమారుల హృదయస్పందనం బాలరాముని మధుర
 వాక్యాల్లో ఈనాడా వినబడింది ? నవప్రసాదమా, బాలవిద్యార్థి
 యైన రామునివద్ద నీవు విద్యార్థి కావలసి ఉన్నది. తనకు గురు
 విచ్చిన విద్యాక్షీరాలను, కృతజ్ఞతాపూర్వకంగా ఈ పాలిచ్చే
 ఆవును ఇద్దామని తండ్రిని రాముడర్థిచేసెను. ఉన్నదే ఆబక్క-
 ఆవు ! పాపము ! ఆ సిరు చంద్రబ్రహ్మణబాలుని గురుసేవాదీక్ష,
 గురుప్రయోజగల కృతజ్ఞతలోగల బోధకులను ఎవరు స్మరించ
 గలరు ?

౬౦

ఉన్నత పాఠశాలలో

రామునిక పడేండ్ల వయస్సులో, తాహసీల్ వజీరాబాద్ జిల్లాలోని వైరోక్ పట్టణవాసియైన రామచంద్ర పండితుడనే బ్రాహ్మణుని కుమార్తె విచ్చి హీరానందుడు వివాహం చేశాడు. రామచంద్ర పండితుని కుటుంబం మంచి మర్యాదాకలదే, కాని వివేచనలేని శాస్త్రాచారం, హీరానందుని ఇల్లు బలవంతపెట్టింది. రాముని జీవితంలో ఇదికూడా ఒక ప్రముఖ విషయం. ఎదుర్కోదగిన అవరోధాలన్నీ ప్రత్యక్షమవుతున్నాయి. ఇట్టి ముండ్లకంచెల్లో రాముడెలా ముందుకు నడవాలో! పెండ్లం లే, కొత్త గుడ్డలు కట్టుకోవడమనో, పప్పుణ్ణం దినడమనో, పాలకీలో హాయిగా ఊరేగడమనో అనుకొనే యీడు ఈ దంపతులది. ఇట్టి తరుణంలో వివాహం! వేదబుక్కులు తమ పావిత్ర్యాన్ని ఋజువుచేసుకోలేని పశితనంలో వివాహం! మరి వివాహం ఎప్పుడవసరమని మీరంటారు? సనాతన భారతవర్షంలో స్త్రీల గురుకులాశ్రమాలు వేరుగా, పురుషుల గురుకులాశ్రమాలు వేరుగావుండేవి. వాండ్లు వాండ్లు గురుకులాశ్రమాల్లో యుక్త కాలంవరకు సద్విద్యాభ్యాసంచేసేవాళ్లు. విద్యాభ్యాసానంతరం ఆ విద్యను ఆచరణాత్మకంగా రూపొందించాలి. తన జీవిత సక్రమ గమనానికి, భార్యతోడుకావాలనుకున్న వ్యక్తి, తన ధర్మ గమనానికి శృతిగల్పే, పుణ్యవతిని స్వీకరించేవాడు. వివాహంలో

అవసరంలేదు, నా జీవితగమనం ఏకాంగంగానే నడవటం శ్రేయస్కరం అనుకునే వ్యక్తి పూర్ణ బ్రహ్మచర్యము నవలంబిస్తాడు. ఇదీ వివాహాల విధానం ఇట్టి సంస్కార విధానాలు శూన్యంగా, కేవలం వయస్సుతో పరిణితి వచ్చిందాకా నిలపడామాత్రమే చేయడం ద్వారా జరిగే వివాహాలనల్ల వచ్చే సత్ఫలం శూన్యమే. బాల్యవివాహాల ఇంకొక రూపమే, యీవయఃపాక వివాహాలుకుండా! ఇట్టి ఏకార గూఢ దాల్చిన అటూయిటూ కాని ఆచారాల ఒత్తిడి మధ్యే రాముని జీవితం నడుస్తున్నది. ఈ బురదలోనే రాముడు పెరుగుతున్నాడు కానీ జలగలాగా కాదు, తామరపూవులాగా రాముడు నడుస్తున్నాడు.

స్వగ్రామానికి మూమారు ఆరుమైళ్లదూరంలోఉన్న గుజరన్వాలాలోనిఉన్న తపాత శాలలో రాముడుచేరాడు. హీరానందుడు, కుమారుని గుజరన్వాలాలో తన మిత్రుడైన భక్తధనరాముని సమీక్షాశ్రమం ఉంచి వెళ్ళాడు. ఈ భక్తధనరాముడు పవిత్ర శీలి ఈతని సన్నిధానమే, రామునిలోని దివ్యత్వమును ప్రబుద్ధం చేయడంలో ఎక్కువ ఉపయోగపడింది. సత్సంగత్వం నిజంగా ఎంత యోగ్యమైంది! బుద్ధిశాలురుకానీ, అవివేకులుకానీ సత్సంగత్వంచేతనేకదా ప్రబుద్ధులైంది! దాసీపుత్రుడైన నారదునిలోని తేజం, కొందరు సత్పురుషుల తాకిడిచేత దీపించింది. నారదునిచేత ప్రస్థాదుడు ఉద్ధరితుడైనాడు. సజ్జనులకు సజ్జనులు దొరకడం పూలకు గాలికోడైనట్లే. రామునిలోని నిక్షిప్త దివ్యత్వమును వెలికి తేవడంలో కొంతోడుపడిన ఈ భక్తధనరాముడు జహ్నుమల్ అనేవాని కుమారుడు. క్రీ. అ. 1843

ప్రాంతంలో జనించాడు. చిన్నతనంలోనే ఆయనతో చనిపోయింది. అమ్మమ్మపెంచి మృత్యువాణ్ణి సేసి చదువుకొడామి పాఠశాలకు పంపించారు. అక్కడ అద్భుతమధ్యాశ్రమంపించి గురువుగారి మన్ననకు ప్రాశస్త్యపొందాడు. టీ పిల్లవాండ్లు ఇది సహి చలేక ఒకనాడు ఉపాధ్యాయుని ధనారాముని వద్ద లేని పోని ఎక్కులు చెప్పాడు. పాపా వివరణచేసాడనిన, ఉపాధ్యాయుడు బాల ధనారాముని పిల్లలతో గొట్టిగ రాసు ధనా యిది సహించలేక విసుగు బడి చదులేశాడు. తిరిగి ఒక గడప త్రొక్కలేదు. తరువాత రోజుమాసాల్లో ఆ ఉపాధ్యాయుని కుటుంబమంతా నాశనమైంది. ఆపురిలో రెలసే అనే భాగ్యవంతుడు కూడా అకారణంగా ధనారాముని ఇంట్లోను. వాని కుటుంబానికి కూడా పైగ తేపట్టింది.

ధనారాముడు ఒకరాగి పనిముట్ల చేసేవాడగ్గర పనిచేద్దుకొడానికి వుదిరాడు. అతని మిగతాకాలం చేసేవార్యూమంలో, మల్లయుద్ధసాధనలో గడిపేవాడు. 19 వందల ప్రాయంలో ధనారాకాటని రాజత్థీరయాత్రకు వెళ్ళాడు. అక్కడ రాగిపని చేసేవాడుగా సిగపట్టాడు. తన్ను చూచి చమని ప్రతిష్ఠాచేసిన ఒక మల్లయుద్ధప్రవీణుని నిజమగలో కనబడింది. పని భగవత్ప్రపాదలమీద ధనా చేప్పాడు.

తనకు వచ్చిన లాభాలను సాధువులకు పంచుకుంటుంటే వేసేవాడు. కొన్ని మూనాల పర్యంతం నీరుకుండా ముట్టుకుండా, మలమూత్ర పిసర్జినకు కుండా పోకుండా, మూసం వూస్తే మూసం వహించి, నవ్వితే అలాగే నవ్వునూ, చలకాలంలో

దిగంబరిగా, ఎండకాలంలో ముదుక గుడ్డలతో ఆతడు చేసే సాధనాలలో ఆతని దృఢసంకల్పం గోచరించేది. ఆయనకు భగవత్కథాశ్రవణమంటే ప్రీతి. వింటూ భక్తి వివశుడై అశ్రుధారిలు కార్చేవాడు ఆయన హృదయంలోనుంచి శ్రీకృష్ణస్తోత్రాలు వెల్లివిరిసి ప్రసహించేవి. దానభక్త జీవితా తంపరకు బ్రహ్మచారిగా నిలచాడు. యోగవాసిష్ట పఠనంచేత ధనారాముడు మానవుని రహస్య శక్తులు, భగవంతునికోసం అద్వితీయతను గురించి తెలుసుకున్నాడు. కానీ ఇది అనుభవ గమ్యం కా లేదు. గుజరన్వాలాకు వచ్చాడు. ఒక మహాత్ముని సహాయంతో ఏతదనుభూతి పొందాడు. అసాధారణశక్తి లభించింది. ఆయన అన్నమాట చెల్లిపోయేది. ఇట్టి తరుణంలోనే రాముడి సత్పురుషుని సన్నిధిలో ఉంచబడ్డాడు.

రాముడివృద్ధుని గురువుగా స్వీకరించాడు. పూర్ణ శరణాగతి పొందాడు దానభక్త రామునియందు రామునకుగలభక్తి ప్రపత్తులు, ఉపమన్యుని వంటి ఏ కొద్దిమందిలోనో, ఏకలవ్యుని వంటి ఏ విశిష్ట వ్యక్తులలోనో మనం చూడగలం ధనారాముని మాట రామునికి ఒక ధర్మశాసనం. ఆతని నడగండి ఏ పని చేయడు.

1886 లో రాముడు మధ్యమతరగతిలో ఉన్నప్పుడు ఏదో పనిమీద ఒకసారి అత్తగారి గ్రామమైన నైరోకుకు వెళ్లాడు. కానీ ఆయన భక్తధనా వియోగాన్ని భరించలేక పోయాడు. భక్తధనారాముని కేవలం కలుసుకోవడం కోసరమై ఆ బాలుడు, ధనా ఉన్న బద్దోక్ అనే గ్రామానికి ఎన్నో మైళ్లు

కాన్సిడర్ లాగ నడిచివెళ్ళాడు. కానీ వెళ్లేసరికి ధనా రాలేదని
 తెలిసింది. ఏం చేస్తాడు. ఆయన లోపల విచారానికి అంతులేదు.
 అక్కడనుంచి, నడిచి నడిచి అయిదు గ్రామాలకు వెళ్ళగొని
 ఉత్తరం వ్రాయడానికి వెళ్ళాడు. గురువుగారికి రాముడు వ్రాసిన
 ప్రథమ లేఖ అదే. ఆ లేఖలో ధనారాముని, “గురురాయా!,
 జ్ఞానజన శేఖరా!” అని సంబోధించాడు. భక్తధనాకు వ్రాసిన
 లేఖలు సదకొండువందలున్నాయి ఈ లేఖలలో రాముడు భక్త
 ధనా యెడ నిల్పుకున్న అఖండభక్తభావం, ఆయన వినమ్రత,
 మనస్థితి, శీలనిర్మాణ సాధనాక్రమం సుస్పష్టంగా గోచరిస్తాయి.
 గుజరన్వాలాలో, ఉన్నతపాఠశాలలో చదువుతున్న అవకాశం
 చిక్కినప్పు డల్లా తీర్థారాముడు ఆధ్యాత్మిక గ్రంథాలను పఠి
 తేవాడు. భక్తధనారాముని ఆ దేశానుసారం ధ్యానాది సాధనలు
 చేస్తుండేవాడు.

ఓం

ఓం

విశ్వవిద్యాలయంలో

రాముడు 1888 వ సంవత్సరంలో పంజాబు విశ్వవిద్యాలయంలోని ప్రవేశపరీక్షలో మొదటితరగతిలో మొత్తం రాష్ట్రం మీద 38 వ నాడుగా విజయం పొందాడు. రాముని వయస్సుప్పటికి 14 ½ సంవత్సరాలు. ఈ విజయంతోటి కష్టాలు పోలేదు. ఒకస్కాలర్ షిప్ పోయింది. ముందుకు ఒక ఆశాదృక్కును కూడా చొరబెట్టిన ఘోరమైన పేదరికం ఒకవైపున రాముని ఎదుర్కొన్నది. ఈపద్యస్వ్యాసాన్ని రాముడు భేదించాలి. ఒకవైపు తన ఆధ్యాత్మిక మార్గదర్శిమైన దాసభక్తరాముని వియోగంకూడా రాముని హృదయంలో పరితాపం కలిగించింది. అయినా రాముని ఇచ్చ విద్యార్జన చేయాలనే. తండ్రియైన హీరానందుని కింక రాముడు పైచదువు చదువుకోవడా యిష్టం లేదు. చదివినవరకు చాలు, ఏదో ఒక గుమాస్తా నౌకరిలో చేరి, కొంచెం సంసారానికి చోడుపడవలసినదని హీరానందుడు కుమారుని ఉన్నత విద్యాభ్యాసానికి ఒప్పకోలేదు. సాంసారికమైన బాధాపాశాలీ విధంగా రాముని అభ్యుదయగమనాన్ని బంధించడలచాయి. తండ్రికేమాత్రం ఇష్టంలేదు. ఇంకెవరు సహాయపడగలరు? నెనుకముందు ఆశలేని పేదరికం. కుటుంబ భారంచేత, పేదరికపు ఒత్తిడిచేత ఏదో జీవయాత్ర సాగించమనేది తప్ప ఇంకో చూపు చూడలేక పోతున్నాడు హీరా

నందుడు. ఆయన్నే మనగలం? నేటికి భారతీయ గృహస్థజీవనా
 లీరకంగా పరిణమించాయి? సర్వశ్రీమంతమైన భారతగృహం,
 ద్రవ్యవశ్యముక్క ముఖ్యంగా తయారైంది.

తండ్రికి యిష్టం లేకపోయినా, రాముడు 1888 మేలో
 లాహోరు మిషన్ కాలేజీలో చేరాడు. నెలకు ఒక రూపాయి
 అద్దెకు వాచ్ హోవాలి ఫీజులో ఒకగదిని తీసుకున్నాడు. కాలేజీ
 జీతం నెల ఒకటికి రూ 4-8-0 వెళ్ళించాలె భోజన ఖర్చు.
 కటికి దరిద్రావస్థలో ఉన్న తీర్థారామునికీ ధనం ఏలావస్తుంది?
 కానీ తీర్థారాముని ఆంతర్యములోగల ఈర్ష్య శరణగతిబలమే,
 ఆ బాలునికగల ఏకైక మార్గం. భర్త ధనం సహాయంచేత,
 ఒక స్కాలర్‌షిప్ వచ్చింది. ఇంకా కొన్ని చిన్న చిన్న
 సహాయాలు పురపాలక సంఘంవారు చేస్తుండేవారు. రాము
 డుండే గది వసతిగలది కాదు. అశుభ్ర వాసములో ఉన్నది.
 రాముడు తన మేనమామకు వ్రాసిన ఒక లేఖలో విషయ
 మిది :—“భగవాన్ ! నాకు ఏకాంతాన్ని, కాలాన్ని, నిరం
 తర పరిశ్రమను ప్రసాదించు.” ఈ లేఖలో రాముని అప్పటి
 శీలమును సందర్శించగలగా. అపరిమిత శ్రద్ధతో రాముడు విద్యా
 భ్యాసం చేస్తున్నాడు. తీవ్రపరిశ్రమ, దానికకోడు ఉపవాసాలు,
 అనారోగ్యనివాసం, వీటివల్ల రాముని ఆరోగ్యం చెడిపోయింది.
 యస్. ఏ. పరీక్షకు కూర్చోలేనంత అనారోగ్యం చూట్టుకున్నది.
 ఇవికాక ఈ బాలతపస్విని ఎన్నెన్నో కష్టాలు క్రమ్ముకున్నాయి.
 రాముడు కాలేజీకి వెళ్ళిన సమయాలో, ఆయన గదిలో
 దొంగలుపడి సామానులు ఎత్తుకపోయినారు. రాముని విద్యాధి

జీవనయాత్రలోని అడుగుడుగూ ముండ్లపై ననే నడిచింది. తన ఆధ్యాత్మిక గురువైన దాసభక్తకు ప్రతివిషయం లేఖద్వారా నివేదించుకునేవాడు. తుఫానుమధ్యంలో పయనిస్తూ ఉన్న నావికుడు, దూరంగా కనపడే దీవస్తంభ శిఖరాన్ని లక్ష్యంలో ఉంచుకొని, పయనించినట్లు, రాముడు తన గురుపాద లక్ష్యమును విడువడు. ప్రతి లేఖలో రాముని అచంచల విశ్వాసం, ఆత్మలక్ష్యం, పూర్ణవిరాగం, కనపడుతుంది. ఆ క్రమ్మిన చీకటిలో, తుఫానులో, మన బాలనావికుని హృదయలక్ష్యము ఎలా ఉందో ఈ గురువుకు వ్రాసిన ఒక లేఖ చూస్తే చాలు, మనకు అర్థమవుతుంది :—

“నన్ను మీరు చేరదీసినా, లేక వెలుపలికి తరిమి వేసినా, నాకొకే మార్గం తెలుసు. నాకు వేరే దారి తెలియదు. నాకీ శిరస్సు ఉన్నదని తెలుసు. ఇది ఉంచ దగిన స్థానం మీ చరణ సన్నిధి అని తెలుసు !”

ఓహో ! ఎట్టి అనన్య శరణాగతి.

1890 లో రాముడు యస్. ఏ. పరీక్షలో ఉత్తీర్ణుడైనాడు. రాష్ట్రం మొత్తంమీద 25 వ స్థానంలో వచ్చాడు. అందుచేత విశ్వవిద్యాలయంలో ఒక స్కాలర్‌షిప్ బహూకరించారు.

మళ్ళీ తండ్రి తీర్థారాముని చదువు ఆపివేసి, ఏదో ఒక ఉద్యోగంలో చేరవలసిందనిబిత్తిడిచేశాడు. కానిరామునిసంకల్పం సమగ్రవిద్యార్ణవాన్ని అపోశన చేయాలని. తండ్రి కేమాత్రం యిష్టం లేకపోయినా, తీర్థారాముడు బి. ఏ. తరగతిలో

ప్రవేశించాడు. హీరానందుడు ఆగ్రహపరవశుడై, ధనసహాయం మానడమే గాక, భార్యనుకూడా రామునివద్ద వదిలిపోయాడు. ఎలాంటి విషమస్థితి! కానీ రాముడు చలించలేదు. రాముని గుండె, ఏరులను చేసిన పదార్థంతో చేయబడిన గుండె అని హీరానందునికి తెలీదు. ఈశ్వరశరణాగతితో, అత్యంతసహన బలంతో రాముడు విద్యాభ్యాసం సాగించాడు. ఒక మాసంలో, ఆయన స్కాలర్-షిప్ డబ్బుతో చాలాభాగం పుస్తకాలకు ఖరైచ్చంది. ఇంటి అద్దెకు, భార్యపోషణకు జీతానికి పోగా తానాన్వేషో రోజుకు మూడు పైసలమీద జీవనం గడపవలసి వచ్చింది. “భగవంతుడు నన్ను పరీక్షచేయదలచాడు బిచ్చ గాండ్లు పాప దినానికి రెండో మూడో పైసలమీద బ్రదకగల్గి నప్పుడు నేనెందుకు కాలం గడపగూడదు?” అని ధీరుడై కష్ట పర్వతాలను తీర్థారాముడెదుర్కున్నాడు. ప్రతిదినం ఒక పంజాబీ రొట్టెలకొట్టకు నెల్లి రెండుపైసలతో ఉదయం, ఒక పైసతో సాయంత్రం ఆహారం తీసుకోసాగాడు. కొన్నాళ్లు గడిచింది ఆ రొట్టెల వర్తకుడు ఒకపైసకు రొట్టె యివ్వడంచేత కూర ఊరికనే వేయవలసివస్తున్నది. ఇక్కడనుంచి రొట్టె యివ్వడానికి వీలులేదని కఠినంగా నిరాకరించాడు. అప్పుడు రాముడు ఒకపూటనే ఆహారం తీసుకోదలచాడు. ఇది ఈవిధంగా ఉంటే, తడవతడవుకు, గదిలో ఎవరో దొంగలు పడడం, పైగా అగది పాడుగది. తేళ్లు, పాములు, మండ్రగబ్బల సృష్టి అగదిలోనే ప్రారంభమైందేమో! ఏటిబాధ. ఇట్టి కల్లోలజీవితం! ఆహారం సరిగా లేనందున, వసతి సరిగా లేనందున ఒకవైపు అనారోగ్యం.

ఒకవైపు గురువు ధనారామునియొక్క, తండ్రిగారియొక్క-
సంరంభం. తానొకవైపు ఇట్టి దుస్సహకర్తలాలలో అవస్థ
పడుతూ, పైగా తండ్రికీ, గురువుగారికి ఆర్థికంగా రాముడు
కోడుపడుతుండేవాడు. ఎంతశక్తికొలది కోడుపడుతున్నా, దరిద్ర
దోషంచేత పితృత్వాన్ని కొలువోయిన హీరానందుని క్రోధం,
అప్పుడప్పుడు హీరానందుని ప్రోద్బలంచే అపార్థవశుడైన గురువు
దానభక్తయొక్క ఆగ్రహం తీర్థారాముని ఆదర్శశీలాన్ని ఝడి
పింపసాగింది. కొసినకొలదీ, మంచి గంధపుచెట్టు, సువాసనే విర
జిమ్మినరీతి, తీర్థారాముని హృదయంగోనుంచి సౌశీల్యమే
ఆవిర్భవింపసాగింది. తీర్థారాముని ఆ అజ్ఞాతదివ్యజీవితరూపాన్ని
చిత్రించిన ఈ ఒకరచన చూడండి :—

“కొమలమైన ఆర్యసౌందర్యదీప్తమైన ముఖం రాము
నిది. విల్లులవంటి గాఢవినీలసుందరములైన కనుబొమల్లో ఆయన
హృదయప్రేమ, సిగూఢత గోచరించేవి ఆయన ఆతివిశాల
ఘాలభాగంలో మహోన్నత ధీ బలం ప్రదర్శితమయ్యేది. ఆయన
అధరాలలో నవకొమల కన్యామృదులత ఉండేది. చిన్నగుండని
చుబుకం— ఆలోచనా నిమగ్నుడై పప్పుడు, క్రిందిపెదిమ పై
పెదిమను ఒత్తిపట్టినట్లు కనబడేది. ఉదృశ్యంలో ఆయన సంకల్ప
శక్తి గోచరించుతుంది. ఎవరైనా ఆయన్ని చూచినప్పుడు,
ఆ అసాధారణమైన దివ్యప్రకృతిక, ఆ పవిత్రతకు, ఆ అమాయక
జీవితానికి ముగ్ధులుకావలసిందే, కన్యవలె వినముడు. అతి
పరిశుద్ధమైన మనోజ్ఞ శరీర సౌందర్యం. కానీ యీవిన్నమరూపం
చాటున ఒక మహాద్భుతాశయ ప్రదీప్తమైన ఇంకోరాము

దున్నాడు. ఆ నిరాడంబర బ్రాహ్మణ బాలుని మానజీవితం గంభీరమైంది. సేత్రములందు బాష్పాలతో, హృదయంలో భక్తునికుండే ప్రపత్తితో, కన్యకకుండే మానశ్రీతో, వీరునికుండే సంకల్ప ధృతితో, ఈ దివ్యవిద్యార్థి, విద్యాలయంలో ఒకమహా యోధునివలె దివారాత్రాలు పరిశ్రమిస్తున్నాడు.”

రాముడు, ఈరకంగా విద్యాలయ జీవయాత్ర సాగిస్తున్నాడు. దర్శిదం తన సర్వశక్తులతో విజృంభించింది. పాపం, రాముడు ధరించే దుస్తులు అతి నిరాడంబరం మొత్తం కలిపితే మూడు రూపాయల లోపల విలువకలవే. బి. ఏ. చదువుతూ కూడా దేశీయమైన చెప్పులే తొడుక్కునేవాడు ఒకనాటి వర్షంలో, త్వరగా కాలేజీకి పోయేసమయంలో, ఒక కాలి జోడు పూడి కాలువలో పడిపోయింది. ఎంత నెడకినా కనబడలేదు. తీర్థారాముడు ఏమిచేస్తాడు? మరునాడు రెండుకాలికి ఒక ముసలమ్మ పాతజోడు ఆధారంగా తొడుక్కొని రాముడు కాలేజీకి వెళ్లాడు తరువాత తొమ్మిదణాలుపెట్టి ఒక కొత్త జోడాయన కొనుక్కున్నాడు. ఒక్కొక్కప్పుడు లాంతరు చమురుకు, అన్నం మానుకొనేవాడు.

ఇట్టి జీవయాత్రలో ఇంకో కష్టపర్వతం ఢీకొన్నది. బి.ఏ. పరీక్షలో ఇంగ్లీషులో మూడు మార్కులు తక్కువగా రావడం చేత తీర్థారాముడు తప్పిపోయాడు. రామునియందు తీవ్రవాధి మానంకల ఉపాధ్యాయులుసైతం విచారంమాత్రమే పడగలిగారు. రాముడు తిరిగి ఇంకో సవత్సరం బి. ఏ. చదవాలని వచ్చింది. ఇప్పటికే నానావస్థలతో గడిచింది. తిరిగి గడవడం

ఏరకంగా? ఆ సంవత్సరమే, ఎవరు 21 ఏండ్లలోపల బి. ఏగానీ, యం. ఏ. గానీ ప్యాసవుతారో, వాండ్లకు ఇంగ్లాండులో గణిత శాస్త్రాభ్యాసానికి ఒక రాష్ట్ర స్కాలర్ షిప్ యివ్వబడింది. రాముడు తప్పకపోతే, రామునికి స్కాలర్ షిప్ వచ్చేది. ఇంక ఏ ఆశలేదు. బి. ఏ తప్పడంచేత, ఇదివరకు ఇస్తున్నటువంటి స్కాలర్ షిప్ కూడా పోయింది. కానీ ఇప్పటికీ తిరిగి రాముని దీక్ష చదవాలనే. కానీ మార్గంలేదు ఈ విద్యాప్రేమలో రాముని కే ప్రాపంచిక లాభదృష్టి లేదు విద్యమీద ప్రేమే ఆయన విద్యాకాంక్షకు కారణం. ఎటుచూచినా నిరాశా తమస్సులు క్రమాయి. చెప్పకోదగిన బంధువు ఆయన కెవరున్నారు? ఈ కల్లోలమయ జీవిత సందర్భ మధ్యంలో నడుస్తున్నా, తన అంతర్యంలో ఎవని పాదాచ్ఛనకు దృఢ విశ్వాస మనే బంగారు పీతాన్ని నిర్మించుకుంటున్నానో, ఆ పరమేశ్వరుని, ఆ భగవంతుని పాదసఖుల వెలుగే, నిరాశాభకార గర్భంలో తీర్థారామ గోస్వామికి నాడు గోచరించింది తన గదిలో ఒక మూల కూర్చున్నా దేకాంతంగా. రాముని నేత్రాంచలాలలో నుంచి మంచి ముత్యాలలాగా కన్నీళ్ళు జారుతున్నాయి. ఆయన హృదయపులోతులలోనుంచి శరణాగతి స్తవగీతం బయలుదేరింది.

“త్వమేవ మాతాచ పితా త్వమేవ
త్వమేవ బంధుశ్చ సఖా త్వమేవ
త్వమేవ విద్యా ద్రవిణం త్వమేవ
త్వమేవ సర్వం మమ దేవ దేవ ”

“నేవదేవా ! ఇప్పుడు నీకంటే యీ తీర్థారాముడికి సహాయం చేసేవాండ్లు ఎవరూ లేరు. నేను నీవాణ్ణి. నీవు నా వాడవు. నీ ఆజ్ఞాప్రకారం వర్తించడమే నాపని. నిన్ను జ్ఞానం చేసేవించడమే నాపని. ఈ సత్సంకల్పాన్ని అనుసరించేట్లు నాకు సహాయంచేయ్యి. నేను పూర్ణ శరణాగతుణ్ణి. ఆత్మార్పణం చేస్తున్నాను. ప్రభూ ! పాలముంచినా, నీటముంచినా నీవే. నీ యిచ్చే నెరవేరుగాక !”

ఆ చీకటిగదిలో రాముడు వెక్కిరించి ఏడ్చాడు. ఆ బాలభాగవతభిక్షామణి కన్నీళ్లు భగవత్పాద స్పర్శిణి ప్రవహించాయి. మరునాడు రాముడు కాలేజీకి వెళ్లేసరికి జాండ్ మల్ అనే మిత్రుని వర్తకుడు తనకు తానే స్వయంగా వచ్చి, ఒక సంవత్సరం వరకు తన ఆతిథ్యం స్వీకరించవలసిందిగా రాముని ప్రార్థించాడు. ఇదివరకుకూడా అప్పుడప్పుడితను రామునికి భోజన వసతి, ఉండడానికి వసతి ఇచ్చి పోషిస్తుండేవాడు. పరమాత్మ, ఈ విధంగా జాండుమల్ రూపంలో అనుగ్రహించాడు. ఈశ్వరప్రేరణచే, ఇతరులుకూడా అనేకవిధాల రామునికి సహాయంచేశారు. జాండ్ మల్ మిత్రునివర్తకుడు ! నిజం ! అతని హృదయంకూడా ఒక తియ్యని ఏదో మిత్రమే ! అప్పుడప్పుడు అత్యవసరసమయాల్లో మేనమామయైన రఘునాథమల్ కూడా ధనసహాయం చేశాడు. ఒకసారి విచిత్రం—ప్రిన్సిపాలు గారు రాముని పిలిచి, నీ కిమ్మని యెవరో ఇచ్చిపోయినారని రుగ్మిలు ఇచ్చాడు. కానీ రాముడు “అంతమొత్తం నాకు వద్దండీ. సగం నాకు చాలు మిగతాసగం కాలేజీకేదైనా పనికి

వినియోగించండి. లేదా, నా జీతంలో సగం కడుతున్న ఉదార శాలియైన గణితశాస్త్రాధ్యాపకులు గిల్ బర్ట్సున్ గారికి ఇవ్వండి" అని మొత్తం డబ్బు తీసుకొను బిప్పకొలేదు. కానీ ప్రిన్సిపాలు బలవంతంచేసి ఆ డబ్బు రామునికిచ్చాడు. వీనికి షోడు ప్రేమేటు ట్యూషన్లు చెప్పసాగాడు. తనపనుల బిల్డింగ్ నలిగిపోతూ కూడా, తనకున్న బోధనాప్రేమచేత, శౌదార్యగుణంచేత, ఉచితంగా కూడా కొందరికి బోధించేవాడు. విశ్వవిద్యాలయ వేతనం రు 30 లు కూడేవరకు, యీలాగా రాముడు చెమ ట్లోడ్చేవాడు. భగవానుడిట్టి భక్తునికి షోడుపడకపోతే ఇంకెవరికి షోడుపడతాడు! జీతం కట్టవలసిన సమయం వచ్చింది ఒకసారి. వ్యవధిలేదు. రాముడేం చెయ్యాలి? రాముడు మార్గం ఆలోచించే సమయంలో రాముడు సత్ప్రవర్తన, ఆతని పరిశ్రమ, బుద్ధిప్రకాశాన్ని తెలుసుకొని ముగ్ధుడైన గిల్బర్ట్సున్ వెలుపలికి పిలిచి ఒకకాగితం పొట్లం జేబులోపెట్టాడు. ఇంటికి బోయి రాముడు చూచుకొనేసరికి పొట్లంలో రు 30 లు ఉన్నవి.

ఎవరైతే భగవంతునికొరకు ఒక చేయి చాపుతారో వారికొరకు భగవంతుడు రెండుచేతులు చాపుతాడని వృద్ధజనుల ప్రతీతి! ఇతి ఎంత సత్యం! శరణాగతి యొక్క ప్రభావం అమోఘుకదా!

రాముడు బి. ఏ. పరీక్షలో అఖండవిజయం పొందాడు. పరీక్షలో రాముడొక అద్భుత రచనచేశాడు. పరీక్షకుడు గణితంలో పదమూడు ప్రశ్నలిచ్చి వాటిలో ఏ తొమ్మిదైనా చేయమని కోరాడు. రాముడు పదమూడు ప్రశ్నలకు జవాబు వ్రాసి

వాటిల్లో ఏ తొమ్మిదైనా పరీక్షింపవలసినదని కోరాడు. విశ్వ విద్యాలయంలో ప్రధానస్థాన మలంకరించాడు. బహుశక్తు లతోపాటు రెండు స్కాలర్ షిప్పులుకూడా రాముడుపొందాడు.

తరువాత రాముడు ఫోర్ మెన్ క్రిస్టియన్ కాలేజీ వదలి 1893 మే లో తనకు అతిప్రియమైన గణితంలో యం. ఏ. చదవడానికి గవర్నమెంటు కాలేజీలో చేరాడు. రాముని వయస్సి పుడు 19½ సంవత్సరాలు. రాముడు ధనభక్తరామునికి యీ కాలంలో వ్రాసిన లేఖలు చూస్తే, రామునిలో అంత కంతకు పెరిగిపోతున్న దైవభక్తి, గాఢమైన శరణాగతిభావం ద్యోతక మవుతుంది. సేవాభావం రామునిలో దినదినాభివృద్ధి పొందసాగింది. శోటి విద్యార్థులకు, అధ్యాపకులకు రాముని సహాయ భాండారం నిరంతరం తెరిచి ఉండేది. తనకెంత పని ఉన్నానో, ఏ శోటివిద్యార్థియైనా ఏదైనా ప్రశ్న అడిగితే, వానికి అతి ప్రేమతో రాముడు శోడుపడేవాడు. యం. ఏ. చదివేటప్పుడు, ఫోర్మెన్ క్రిస్టియన్ కాలేజీలో గౌరవ గణిత శాస్త్రాధ్యాపకులుగా తాత్కాలికంగా పనిచేశాడు. తానా విద్యాలయ విద్యార్థి కాబట్టి, ఆ విద్యాలయానికి ఈ సేవ కృతజ్ఞతగా తీర్థారాముడు భావించాడు. ఒకే విషయంమీద కనీసం నాలుగైదు గ్రంథాలు పరించేవాడు. ఉపాధ్యాయు లందరికీ రాముడాదర్శం. విద్యార్థులలో రాముడే ఆదర్శం. బి. ఏ. ప్యాసైన పిదప సివిల్ సర్వీసుకు స్కాలర్ షిప్ దొరికే అవకాశము రామునికి ఉన్నది. కానీ రాముడు విద్యా ప్రబో

ధకుడగనో బ్రహ్మ విద్యాప్రచారకుడుగనో పుండాలని లక్ష్యం పెట్టుకోని, ఆపదవిని స్వతం తృణీకరించాను.

రాముడు ఒక్క సముపంకూడా వృధాపోసెన్నడు. చేతులు పనిలో, హృదయం భగవంతునిలో ఉంచి రాముడు ఆదర్శ జీవితరూపచిత్రాన్ని వ్రాసుకుంటున్నాడు. ఒక మహా సిద్ధికై పంచాగ్ని మధ్యంలో ఘోరతపంచేసే ఒక తాపసివలె, తీర్థారాముడు, దేహభావాన్ని అంతకంతకు నిరంతరకృషిలో అరగదీస్తున్నాడు. ప్రతి విధానంలో రామునిలో ఒక ఆదర్శం కనబడుతుంది. ప్రతి క్షణాన్ని రాముడు తన మనోవికాసానికి ఎంత సునిశితంగా ఉపయోగించుకున్నాడో వ్రాయడం చేతకాని పని. తన మార్గానికి అడ్డువచ్చిన గండశిలలను వివేక వివేచనా బలంతో, తను లక్ష్యించిన జ్ఞానశిఖరస్వర్గమెక్కడానికి మంచి రత్న సోపానంగా చేసుకున్నాడు. ద్రక్షణియొక్క ప్రతి ఘోషానికి బోర్లపడక ఈ బలశాలి ముందుకే గమించాడు. ఈ విశ్వవిద్యాలయ పరీక్షా పరిశ్రమ విజయాలయొక్క బాహ్య సాధనాలద్వారా, రాముడు ఎంత లోలోపల సత్యసంస్కార విజయపు హద్దులను సమీపించగలిగాడో జీవితం చదువుతూ మనం సూక్ష్మంగా వివేచించుకోవాలి. అందరిలాగానే కేవలం పట్టపరీక్షల విజయాలకే ప్రధానత రాముడివ్వలేదు. విద్యాలయ రంగమనే జీవితస్థలిపైన రాముడు నహించిన పాత్రయొక్క గాంభీర్యతను మనం కథాగమనంలో మరుచుకూడదు. మానవుడు ప్రచండంగా క్రమ్మిన నృతిరేక వాయువుల (పరిస్థితుల) అంతర్యాన్ని గ్రహించి, వానిని తమ పురోగమనదోహదాలుగా

పుపయోగించుకోవడంలోని కళాగాంభీర్యాన్ని రాముని విద్యార్థి జీవితంలో మనం అధ్యయనం చేయాలి.

. తృణి ఇత వ్యతిరేకియైనా, ఆయన అపదృష్టికి వ్యతిరేకిస్తాడేగాని, తన కుమార ధర్మాన్ని రాముడు తృణీకరించడే. తన స్కూలులో పీచ్ లోనే, ఏదో కొంత మిగిలించి, ఒక్కొక్కప్పుడు సాంతంకుండా సహాయంగా పంపేవాడు. తన గురువుకు ఈ కిష్కంతుల్లో సహాయం చేసేవాడు. ఇందులో తనకోటి బాలురకు సహాయం, తండ్రిపెట్టే కడగండ్లకు, ఆయన వ్రాసే సమ్మరలేఖలకు, రాముడు సమాధానాలుగా వ్రాసిన లేఖలోని ఆదర్శం, ఎంత పూతమైంది ! అప్పుడు గురువుగారు కూడా సామాన్య దృష్టిలో జారిన పరిస్థితుల్లో విద్యార్థి రాముడు, భీష్మునివలె గురుభక్తి అనే గురువును విడువక, గురువులోని ఆధర్మ గుణాలను ఎంత మనోజ్ఞంగానో సంస్కరించాడు. రాముడింత కష్టపడింది డిగ్రీలకోసరం కాదు. ఈ డిగ్రీలను, ఎలా పుపయోగించుకోవాలో చూపడానికే.

1895 లో, 20 సంవత్సరాల వయస్సున రాముడు గణితశాస్త్రంలో యం ఏ. అత్యుత్తమస్థానంలో ప్యాసైనాడు. ఏ భారత విశ్వవిద్యాలయంలోగూడా, ఆయేడంత కఠినంగా గణిత పరీక్షాప్రతాలు లేవట. రాముని అఖండ కృషి, శ్రేముఖి యం. ఏ. ను విజయకరం చేసింది. ఈజగజ్జీవన ప్రవాహంలో ఈది ఈది ఒకరేవు చేరాడిప్పుడు రాముడు ఈ పరిశ్రమ, ఆంతర్గతమైన ఆధ్యాత్మిక రక్తనాళాలను శుద్ధిపరచడంలో ఒక సాధనగా రాణించింది. తరువాతకథనం వినండి. ఓం !

ఓం

గృహస్థాశ్రమం

రాముని గృహస్థాశ్రమ జీవనంలోకూడా ప్రకాశించిన ఆదర్శ ధర్మసూత్రాన్ని మనం అవలోకించాలె. రాముని జీవితంలో మానవుని పరిణామంలో కావలసిన సాధనాసామగ్రిగ్రంథాలభిస్తుంది.

య. ఏ. ప్యాసైనాడు ప్రతి భారతీయ పట్టభద్రుని ముందూ ఎదురయ్యే సమస్యపర్వతమే రామునికికూడ ఎదురైంది. రాముని తండ్రి, బంధువులూ, మావాడు మంచిగా సంపాదించాలనే ఆశతో ఉన్నారు. రామునికి ఉద్యోగసమస్య ఎదురైంది. కాలేజీ ప్రిన్సిపాలు ఆయనను ప్రొవిన్సియల్ ఎగ్జిక్యూటివ్ సర్వీసుకు పోవలసినదిగా సలహా ఇచ్చాడు. రాముడు తలవంచుకొని చెమ్మగిల్లిన కండ్లతో ఇలా అన్నాడు. “నేనంతగా కష్టపడింది - నాఫలాన్ని అమ్ముకోవడంకోసం కాదు. పొచిపెట్టడానికి. ఎగ్జిక్యూటివ్ ఆఫీసరుగా ఉండడంకంటే ఉపాధ్యాయుడుగా ఉండడానికి నేను వాంఛిస్తాను.”

ఉద్యోగాన్వేషణలో రాముడు కొంత శ్రమపడక తప్పలేదు. కొన్నాళ్లు 1995 లో యఫ్. ఏ, బి. ఏ. విద్యార్థులకు ప్రైవేటుస్కూలు తెరిచాడు. తీవ్రపరిశ్రమలచేత శరీరారోగ్యముకూడా కోలుపోక తప్పలేదు. ఆరోగ్యం కోసం

కొన్నాళ్లు స్వగ్రామంలో ఉండి తిరిగివచ్చి లాహోరు సనాతన ధర్మసభా విద్యాసంఘ కార్యదర్శిగా పని చేయసాగాడు.

1895 సంవత్సరాంతంలో అమెరికన్ మిషన్ హైస్కూలులో సెకండుమాస్టరుగా చేరాడు. నెలకు రు 80 లు జీతం. రాముని సౌశీల్య బోధనా విశేషాలకు ఆకర్షితులై వేలకు వేలు విద్యార్థులు చేరసాగారు. రాముని గృహం, రాముని హృదయమే. ఏ విద్యార్థి యైనా సరే రాముని ఆత్మసముదేశే. ఆయన జీతమంతా బీదవిద్యార్థుల జీతానికి చెల్లు. ఆయన పద్దు వ్రాసి, ఏ ఆకలి అయిన పిల్లవాడైనా సరే కొట్టోపాలు త్రాగవచ్చు. నిత్యజీవితానికి పూర్వం చూచి రే బడుదుపకులు తప్పవు. రాముని విశాలప్రేమతో ముగ్ధుడుగాని విద్యార్థి లేడు. విద్యార్థులకు రాముడెక్కడనుంచో దిగివచ్చిన ఏనో ఒక ప్రేమదేవతే.

1896 లో రాముడు కొన్నాళ్లు మిషన్ బోర్డింగు వహాసుకు సూపరింటెండెంటుగా పనిచేశాడు. ఒకటి రెండు మాసాలు గడిచిన వెనుక, తీర్థారాముడు లాహోరు థోర్న్ ట్రస్టియస్ కాలేజీలో గణిత శాస్త్రాధ్యాపకుడుగా ప్రవేశించాడు. రాముని శరీరం ఏయే పదవులలో పనిచేస్తున్నా, ఆయన హృదయ మాత్రం స్తబ్ధత వహించి, తన ధర్మ శిఖర యాత్రను ఆపలేదు దినదినం, తీర్థారాముని ఆంతర్య జీవితంలో ఒక శుభకాంతినే విరజిమ్మింది. నిత్యపారాయణ చేసుకొనే గీతాది ధర్మగ్రంథాలు, రాముని ప్రతియడుగులో ప్రదర్శితమైనవి. ఎంత జీతం వచ్చినా సరే, అది అతిథి అభ్యా

గతుల సమర్పనకే సరిపోయేది. ఆయన చేతులకు సహాయం
 చేయడమే తెలుసు. ఆయన నోటికి ప్రేమవాక్యాలే తెలుసు.
 ఆయన కండ్లకు దయాదృక్కులే తెలుసు. ఆయన హృదయా
 నికి ధర్మలక్ష్యమే తెలుసు. ఎవరువచ్చినా రామగృహం ఒక
 కాళీ అన్నపూర్ణాసత్రం. ఒకవైపునుంచి తండ్రికి, గురువుకు
 సహాయం చేస్తుండేవాడు. ధర్మోపులోని ఒక విశాలమైన
 మామిడిచెట్టును, అపిసిగొట్టు అల్లరి పిల్లలు ఎగబడి కొమ్మలు
 కొమ్మలు విరుచుకున్నట్లు రామచంద్రుని ఫల పుష్పాన్ని ఎవరైనా
 సరే తమ ఆత్రతకొలది విరువసాగారు. కాని ఓహో, ఎన్ని
 బోయినా, ఏవి పోయినా, రాముడు నిశ్చలుడై, ప్రేమ వివృత
 బాహువులను ముడుచుకోలేదు. రాముని గృహస్థ జీవనంలోని
 నిరంతరత్యాగచూస్తే, భారతాత్మాయంలోని సక్కు-ప్రస్తుని
 అమోఘకథకు ప్రాణం వస్తున్నది. సర్వం పోతున్నా, తమలోని
 విశాలత్యాగదీప్తిని పోగొట్టుకోజాలని ఇట్టి ధీరులవైరాగ్యబహు
 ముఖాల ఆర్యులు సంకీర్తించారు. స్వార్థపరులు తమకొనమని
 ఎంత త్యాగం చేస్తారో, మహాత్ములు ఇతరులకొసా అంత
 త్యాగం చేస్తారు. ఇదే తేడా. గృహస్థాశ్రమమంటే కూడ
 బైట్టుకొనే జాలెనంచి అని జనుల తలంపు. హిందూ ఆదిర్శ
 దృష్టి ఇదికాదు. గృహస్థాశ్రమమంటే త్యాగాభ్యాసశాల అని
 హైందవ దృక్పథం. గృహమున్నవాడల్లా గృహస్థుడు కాడు.
 ఎవడు ఒక చెట్టుక్రిందవున్నా, శన నివాసాన్ని పరులకు ఒక
 గృహప్రాయం చేస్తాడో అతడే గృహస్థుడు. ఎవడు పరమ సత్య
 మైన భగవంతుని గృహంగా చేసుకుంటాడో అతడే గృహస్థుడు.

అంతర్గతంగా సన్యాస (త్యాగ) సూత్రం లేనిది ఏ ఆశ్రమమూ ఆశ్రమంకాదు. లోపల ప్రతి ఆశ్రమానికి సన్యాస సూత్రమే ఆధారం ! రాముడిట్టి పురాభారత గృహస్థ సౌందర్యాన్ని, నవ్యజీవితరంగంపైన చూపించాడు. రాముని జీవితం చూస్తే, యీ వికృత ప్రపంచాన్ని మరిపించే ఏదో ఒక అతీత పుష్ట లోకం కనపడుతుంది. రాముని జీవితం చైతన్య ప్రభువుల గృహస్థ కథనంలాగా ఉన్నది. శరీరం గృహంలోవున్నా రాముని హృదయం భగవంతునియందే ఉన్నది. రామునికి భగవద్గీత ప్రాణం. భగవద్గీతను పఠించి పఠించి తల్లీనుడైనాడు. గీత యొక్క అదర్శరూపమైన శ్రీకృష్ణభగవానునియందు తీర్థా రాముని చిత్తం విలీనమైంది. దేహం, బాహ్యకర్మలు ఏదో చేస్తునే ఉన్నవి. కానీ రాముని కాకర్మలు భగవచ్చింతనలో చేయనట్లే ఉండేవి. ఇట్లు ఉద్భృతమై పొంగి ప్రవహించిపోతున్న రామ నైరాగ్య జీవనప్రవాహతీరానికి, తండ్రిగానీ, గురువు గానీ, సమీపించలేకపోయాడు. ఆ ప్రవాహాన్ని అడ్డు పెడదా మని హీరానందుడు అనుకున్నా, ఆ ప్రవాహ విరాగ గర్జనం, అతణ్ణి ప్రకంపితుణ్ణి చేసింది. రామప్రవాహ గర్జనలో, మిగతా జనుల హృదయాల ఏమూలలోనో కలిసి అణగారిపోయినవి. రామ ప్రవాహ గమనం ఉద్భృతమైంది. దాని లక్ష్యం ఉరికి పోయి భగవత్సాగరంలో దుముకడమే.

రాముని సతీమణి సైతం మహోత్తమాగాలే. రాముని సాక్షాద్దేవముగా ప్రతి ఉదయస్నాయంకాలాలలో ధ్యానం చేసేది. రాముడుకూడ ఆమెను దివ్యతేజంగా దర్శించాడు.

భార్య భర్తలు, ఒకరికొకరు నరకద్వారాలు కాక ఒకరి కొకరు నైకుల ద్వారాలుగా సాధనలు చేసుకొనేవారు. వారి నాటి సంబంధం సీతారాముల సంబంధంవలె పునీతమైంది. రామునికి గృహస్థజీవనంలోగల నాటి పునీత దృష్టి ఉన్నతమైంది. ఒకనాడెందుకో భార్య, 'నన్ను గుర్తుంచుకుంటారా?' అని " డిగిందట. రామాడు " ఉంచుకోను. ఎందుకుంచుకోవాలె. నా ముక్కుందని, నాచేవి ఉందని, నాకండ్లున్నవని, నాహృదయముందని గుర్తుంచుకుంటున్నామా. ఏదో జబ్బుచేసినప్పుడే, మాటికీ ఫలాన ముక్కు నాకున్నదని జ్ఞప్తికి వస్తున్నది. నీవు నేనే, మరెందుకు జ్ఞాపకం " అన్నాడు. ఒహో! ఎంత ఆకాశాలకు అధిగమించిన దైవిక దాంపత్యం! ఎట్టి విశాలదృష్టి! ఆర్యులు తమ శాస్త్రాలలో గానం చేసిన గార్హస్థ్యం, ఇదీ అని మనం నిరాఘాటంగా చెప్పకోవచ్చు

ఒక్కమాట! రాముని దివ్యత్వజీవితపులోతును గూర్చి ఒక విషయం చెబుతాను అర్థమవుతుంది.

తెల్లవారొస్తే, రాముని శయ్యంతా కృష్ణవిరహశ్రువులతో తడిసి ఉండేది, అని రాముని సతీమణి చెప్పేది. గౌరాంగుడా ఇతడు? పూర్ణపశువాసనలకు తావలమైన ప్రాకృతజీవన ప్రపంచంలో ఈ నవయశావన మోహనమూర్తి నిలువక ఒక అందరాని నిస్సంగ శిశురాలకు ఎగబ్రాకుతున్నాడు. సతీమణి యొక్క- మృదాళకరములు, రామపరమహంస జ్ఞానదృష్టితో తినివేశాడు. ఇంకామె కరములు ఆయనకు కామపాశాలు ఎలా అవుతాయి? భార్యముఖంలో, రామునికి భక్తిభావంచేత,

దివ్యసాధనలచేత అంతకంతకు భగవంతుని ముఖబింబమే కనబడ
సాగింది. ఏ ఏ వస్తుజాలం, ఇతరమానవులను పశుదశకు గుంజు
తున్నాయో, ఆ ఆ వస్తుప్రపంచమంతా, అంతకంతకు రాముని
హృదయనేత్రాలకు భగవంతుని చూపించే దీపాలుగా మార
సాగాయి! భక్తి అంజనంచేత చీకటి రామునికి వెలుతురై
దారిచ్చింది. రాముని అంతకంతకు దివ్యశిఖరాలకు తీసుకపోయిన
ఆ భక్తిరూపాన్ని దర్శిద్దాం.

ఓం

ఓం

శ్రీ కృష్ణ ప్రణయం

అచార్యుడైన నారదునివచనం :— “భగవంతుని లేత విస్మృతియైన ఎవనికి మరణవేదనకలిగిస్తుందో, అదే భక్తిస్థాయి” అని. నిజం! నిజం! రాముడిట్టి సిటికి అధిగమించాడు. గోపికలు, శౌరాంగాదులు అనుభవించిన మహాస్థితికి రాముడు అధిరో పించాడు. రాత్రింబవళ్లు రామునికి కృష్ణగుణానుభవమే. కృష్ణ ప్రేమోద్దీపనం రామహృదయంలో పొంగులుపారింది. రాముని మహాభావాశ్రుధారలు యమునగా పారసాగినవి. రాముని హృదయం బృందావనంగా మారింది. ఎవరైతే నా వేణువుపాడితే చాలు - అది వినబడితే రాముడని కృష్ణవేణురావమని పరవశుడై పడిపోయాడు నెమలిసింఘం కనబడితే పరవశుడయ్యేవాడు. ఇతరప్రసంగాలులేవు. ధర్మాన్ని గురించి, శ్రీకృష్ణుని గూర్చి రాముని నిరంతర గోష్ఠి. కృష్ణనామం వినబడితే చాలు రాముడు భావసమాధి నిమగ్నతపోందేవాడు. లాహోరులో ఆయన రావీనదీ తీరంలో గంటలతరబడి సంచరించేవాడు. ఆ నదీతీరంలో కృష్ణైకభావుడై, భక్తిభావోన్మత్తుడై విహరించే వాడు. ఆ రాముడు పడిన కృష్ణభావోన్మాదవేదన రాధ పడిందేమో! ఒకసారి రాముడు రావీనదీ తీరంలో తిరుగుతున్నాడు. ఆకాశమంతా మేఘావృతమైయున్నది. రాముడక్కడ ఉచ్చై

స్వరంకో ఆక్రందిస్తున్నాడు :— “ఓ కృష్ణా ! ఓ కృష్ణా !
 వచ్చావా నీవు. ఓవిసీలఘనవర్ణ ! ఈ మేఘవర్ణం నీదే.
 ఈ శ్యామలవర్ణం నన్ను ఉన్మత్తుణ్ణి చేస్తున్నది. నీవు ఎందుకు
 దాక్కుంటున్నావోయి? నీ వెక్కడున్నావోకదా ? ఓమేఘమా!
 నీవు నాకు చెప్పవెందుకు ? నీవు అంత ఎత్తులమీద పోతున్నావు
 గదా ! నాకంటే నీకు బాగా కనపడుతుంది. చెప్పు ! చెప్పు !
 నా శ్రీకృష్ణ దేవుడక్కడున్నావో ? అయ్యో ! ఓ మేఘమా ! నీవు
 కూడ నల్లగా ఉన్నావు. నీకుకూడా ఆ కృష్ణవిరహాళోకమే
 ఆవరించిందా ? నా ప్రియుని దర్శించలేనా ! అయ్యో ! వాని
 దర్శనభాగ్యం కలగదా, ఇంకేమున్నది ఈ ప్రపంచ క్రూరసర్పం
 నన్ను కాటేస్తుంది కదా. నేనెవరికీ వేదన వెళ్లబోసుకోవాలె ?
 ఓ కృష్ణ ! నీకోసమేకదా నేను బంధువులనూ, సర్వస్నేహితు
 లనూ మిథ్యాగౌరవప్రతిష్ఠలనూ పరిత్యజించాను.” మేఘాలు
 తిరిగి విడిపోవడం చూచి రాముడు ఇంకా ఈ విధంగా విలపించ
 సాగాడు :—

“ఓ తమ్ముడా ! మేఘమా ! వెళ్లి తే వెళ్లావు. నీవు వెళ్లి,
 నా విలాపసమాచారాన్ని శ్రీ కృష్ణునకు నివేదించు, నివేదించు.

“నీవు వర్షానందమును గోరెదేసి

రావోయి, నానేత్రముల నిల్వరమ్ము !

ఇదె నీల ధవళశుభ్రారుణవర్ణ

వర్ష మేఘము దేవ ! రావోయి రమ్ము !”

[ఒక ఉరుకు గీతం]

ఓ జీవితమా ! ఎంతకాలం ! ఎంతకాలం ! నేనిక
సహించలేను. నాతృప్తతీర్చు. లేదా యీ ప్రాణాలు తియ్యి.
నీవుకదా సూర్యచంద్ర తారలకు సౌందర్యాన్ని ప్రసాదించింది.
నీవేకదా పూవులకీ రంగులు వేసింది. మరి నాకెందుకు నీ దర్శన
భాగ్యం ప్రసాదించవు ? జ్ఞానం ఎందుకు ప్రసాదించవు ? ” అని
రాముడు కృష్ణా ! కృష్ణా ! అని స్మరిస్తూ మూర్ఛాకాంతు
డైనాడు.

ఇట్టి దివ్యభక్తి భావోద్దీపన రామునిలో ప్రజ్వలించింది.
ఆతని నేత్రాంచలాలవెంట భద్రపద వర్షధారలై బాష్పధారలు
జాలువారేవి. ఒకసారి రాముడు ఒక పండితుడు పురాణం
చెప్పుతుంటే వింటూ, భక్తి వివశుడై రోదించసాగాడు. ఆతని
మహావేదన, ఆతని విరహాబాధ అందరూ చూడలేకపోయారు.
గత్యంతరం లేక పండితుడనాటి పురాణం ఆపివేయక తప్ప
లేదు. ఈ స్థితి భాగవత శ్రేష్ఠులైన కులశేఖరాదు లధిగమిం
చిన దివ్యస్థితి. మహర్షి గర్గభగవానుని నిర్దేశిత భక్తి స్వరూప
మీ దివ్యస్థితి.

“ఓ నేత్రాల్లారా ! మీరుండి నాకేంలాభం ?

మీరు శ్రీకృష్ణ దర్శనం పొందలేరా, ఎందుకు
మూసుకపోండి, మూసుకపోండి

ఓ చేతుల్లారా ! మీరు వాని పాదారవిందాలు స్పృశింప
లేరా ! ఎందుకుమీరు ? విరిగిపోండి ! నాశనంకాండి ! ఓప్రభూ !
నా ప్రాణం సమర్పిస్తే వస్తావా ? ఇదిగో సమర్పిస్తాను-సంశయం
లేదు. రా ! ”

అంటూ రాముడు కన్నులవెంట అశ్రుధారలు కారుస్తూ, విలపింపసాగాడు. అతని కన్నీటిలో తొడిగిన చొక్కా అంతా తడిసిపోయింది. వినశుడై మూర్ఛపోయాడు. కొంతసేపటికి లేచి కండ్లు తెరచేసరికి, ఎదుట ఒక కృష్ణ సర్పం కనబడింది. రాముడు ఆ పామునైపు పరుగెత్తి, “ఓ ప్రభూ! రా, ఈ సర్పరూపంలో వచ్చావా? ఓ దేవా! ఆ గోపికలు ఏ నీదివ్యమంగళాకృతిని చూచి మిడుతలవలె ఆకృష్టలైనారో నాకా దివ్యరూప దర్శనం కావాలి” అంటూతిరిగి మూర్ఛాక్రాంతుడైనాడు.

ఇదంతా చూస్తున్న ఒక-స్నేహితుడు గదిలోకి వచ్చి ఇలా అన్నాడు, “గోస్వామిజీ! కృష్ణుడు నీలోనే ఉన్నాడు. ఏమిటి నీవు వెదికేది?”

“నాలోనా” అని ఉన్మత్తరాముడు చొక్కాచింపు కున్నాడు. గుండెను గోల్లలో రక్కసిచివుకో నాగాడు!

తిరిగి భక్తివివశుడై రాముడు మూర్ఛాక్రాంతుడైనాడు. కొన్ని గంటలట్లు గడిచాయి. కృష్ణవిరహియైన గౌరాంగునిలో మనమీ మధురస్థితిని చూస్తాము ఎట్టిదీ పరమభక్తి!

1886 ఆగస్టులో రాముడు సుప్రశస్తి సనాతన ధర్మప్రచారకుడైన పండిత దీనదయాళుశర్మ¹ మూత్రాకు తీర్థయాత్ర చేశాడు. దీనదయాళుడు తరచుగా మూత్రాబృందానన యాత్ర చేసిన వ్యక్తి. ఈ తీర్థయాత్రలో వారు కృష్ణవిహార స్థలాలు దర్శించారు. ఏ పుణ్యస్థలంలో గోవిందుడు ఆవిర్భవించాడో, ఎక్కడానంద బాలుడు తన బాలలీలా విలాసాలలో జగత్తును

ప్రముగ్ధం చేశాడో, సమస్తప్రదేశాలు దర్శించారు. అడుగడుగు బృందావన వీధులలో రాముడు వివశుడై తడబడుతూ పెట్టాడు ప్రజమండలంలోని తరులతా గుల్మగిరి ప్రదేశాలను చూచి నాటి యదృష్టమును రాముడు సంకీర్తించాడు. రాముని పరవశాస్రధారలతో గోకులమార్గాలు తడిశాయి. వినాడో మారుపడిన గోపికా విరహగీతాలు, తిరిగి రాముని ముఖంగా బృందావనంలో నివసించాయి. పండిత దీనదయాళుడు రాముని కృష్ణభక్తిని మూత్రప్రజలకు కొంత పంచదలచాడు రాముడు ఉపన్యసించడానికి ఒక బహిరంగ సభ ఏర్పరిచారు. ఆ యువ న్యాయ ద్వితీయ యమునగా ప్రవహించింది. రాముని భక్తి తన్మయ మధురప్రసంగానికి ప్రజలు పరవశులైనారు. ప్రజల సేత్రాలు ఆనందాశ్రుపూరితాలైనవి.

చివరకు రాముని కృష్ణాన్వేషణ ఫలించింది. ఒకసారి నారాయణస్వామిలో స్నానసమయంలో ఇలా అన్నాడు :— “ఇవ్వాలి శ్రీకృష్ణదర్శనమైంది. నేను స్నానంచేస్తుంటే, ఆయన వచ్చాడు. పూర్ణదర్శనమైంది నన్ను తిరిగి విరహవేదనా నష్టాల్లో పడలి నెల్లాడు.” ఇలాగే అనేకసార్లు కృష్ణదర్శనం రామునికియింది. సనాతన ధర్మసభా పక్షమున, రాముడు లాహోరులో, ఇచ్చిన ఉపన్యాసాలలో సూరదాసుని తంబుర, మీరాబాయిగానం నవ్యరూపంలో ప్రజలువిన్నారు. గద్గద కంఠంలో అస్రప్రవాహలలోనే రామోపన్యాసాలు. ఒక ఉపన్యాసమధ్యంలో రాముడు, “ఓహో! నా కృష్ణుడు నల్లని వాడని కదా అంటారు. నాహృదయం కూడా నల్లగా ఉన్నది.

అయితే నీ వెందుకు నాలో కలవవు?" అంటూ విలపింప సాగాడు. ఆ ఉపన్యాసం అంతటితో ఆపవలసివచ్చింది.

అమృతసరంలో, రాముని కృష్ణభక్తి సంబంధ మహోపన్యాసాలకే నారాయణుడు ముగ్ధుడై శిష్యుడైనాడు. మొదట ఆర్య సమాజికుడు నారాయణస్వామి. కాని, కృష్ణుడంటే అశౌరవభావం. అట్టివాడు, రామప్రసంగాలచే కృష్ణ తత్వమును దర్శింపగలిగాడు.

రాముని భక్తి మధువును ఎందరో ప్రజలు రుచిచూచి ధన్యులైనారు. విశ్వవిద్యాలయంలో విద్యార్థులను సైతం “కృష్ణా! నాయనా కృష్ణా!” అని సంబోధింపసాగాడు. గౌరాంగుని ఉపాధ్యాయ వృత్తిగా మారింది రాముని అధ్యాపకత్వం! ఎట్టి ఉన్నతభక్తి! రాముని హృదయం ఒక మహా భాగవతం! మహా దుర్లభమైన సగుణ సాక్షాత్కార మహాభాగ్యం రామునికి లభించింది పురాణ శాస్త్రాలలోని కథలు, రామునికి స్వానుభవాలుగా పరివర్తనం పొందాయి! ఎలాంటి తీవ్ర సాధన! హృదయమిట్టి మధుర పరిపాకదశకు రాముడు తెచ్చుకొగలిగాడు! జన్మజన్మలలో మాకింకేమీ వద్దు అని కులశేఖర ప్రహ్లాదాదులు ఏమహాభక్తిని అర్ధించాలో రాముడా భక్తిని అనుభవిస్తున్నాడు. ఏ మహాభక్తిని, ఆగమవీధులలో మహర్షులు ఉద్ఘోషించాలో, రాముడా దివ్యభక్తిని, తనలో ఆర్ణవంగా పొంగులెత్తించాడు!

౨౦

వానప్రస్థము

రాముడు మహాభక్తిమధుపాన మత్తుడైనాడు. భక్తి యొక్క సమగ్రరూపమైన జ్ఞానశిఖరానికి అధిరోహించ పోతున్నాడు. సగుణదర్శనం పొందిన రాముడింక నిర్గుణదర్శనం పొందనున్నాడు. పరమసత్యముయొక్క ఒకపార్శ్వం సగుణం. ద్వితీయపార్శ్వం నిర్గుణం. రాముని తీవ్రభగవత్ప్రేమ, పూర్ణ సాక్షాత్కారశిఖరాలకు తీసుకపోతున్నది. సక్రమపథాలలో కృషిచేసే మానవులకు, ప్రకృతిదానంతటదే దోహదం చేస్తుంది. వన్నెండుశతాబ్దాల క్రితం బహుళమిథ్యాసిద్ధాంతములను నిర్జించి, సత్యమతప్రతిపాదనచేసిన ఆదిశంకరాచార్యుల సాంప్రదాయకులైన శ్రీశ్రీశ్రీ ద్వారకామతాధిపతులైన పూజ్యపాద జగద్గురు శంకరాచార్య శ్రీమూఢవత్సరస్వాములవారు, లాహోరు రానడం తటస్థించింది. పరస్పరసంగ్రామ సంకులమైన జగతి, మహోన్నతమైన అద్వైతజీవంలోనే శాంతి పొందాలసియుండడంచేత, ఈశ్వరప్రేరణ రామున కీ విధంగా మార్గం వివృతం చేసియుండవచ్చు.

రాముడితోజుగ్గో సనాతన ధర్మసభా ప్రధాన కార్యదర్శి. అందుచేత జగద్గురువులను సేవించడం ఆయన కర్తవ్యమయింది. రాముని విలక్షణ దివ్యగుణాలు శ్రీ శంకరాచార్యులవారిని

గాఢంగా ప్రముగ్ధపరిచాయి. అక్కడున్నన్ని రోజులు, జగద్గురువులు, నిత్యమూ కొన్ని గంటలు అద్వైత శిఖరాలకు రాముని చిత్తవిహంగం ఎగి రేలాగ దివ్యప్రబోధాలు చేశారు. నిత్యమూ రామునికి ఉపనిషత్తులు, బ్రహ్మసూత్రాలు, మొదలైన అద్వైత గ్రంథాలను ప్రబోధించడమేగాక, ప్రత్యేకమైన సలహాలుకూడా స్వాములవారు చేశారు. ఒకవారం ఉండి, తిరిగి జమ్మూకు పంపింపబడినా, ప్రేమవశుడై జగద్గురువులు, రాముని ఆరోజు తనలో రాగోరారు. ఉద్యోగాదికార్యాలు బహుళంగా చుట్టుకొనియున్నా, రాముడు ఏబంధము లేనివానివలె వెనుకముందు చూడక, స్వామివారిని అనుసరించారు. ఒక్కరోజే వారియవుగూ కలిసిఉన్నాడు. ఎండిఎండిన మంచి కట్టెకు సిప్పు అంటుకుంటే చాలు భగ్గన మండవలసిందే. మాధవతీర్థుల దివ్యసందేశం, రాముని హృదయంలో మహత్తరంగా జ్వలించింది. ఈ మహత్తర ఘట్టం చూస్తే, బాలశౌకరుడు, నర్మదా నదీతీరగుహ గర్భంలో ఉన్న శ్రీగోవింద పాదుల కడ జ్ఞానదీప్తిని పొందిన ఒక మధురగాఢ కన్నులకు కనపడుతుంది. తదేకదీక్షాదురంధ్రులై తమతమ కర్తవ్యములందు అప్రమత్తులైన ధీరపురుషులకు భగవత్కృప ఇలాగేకదా దారి చూపడం !

భక్తియొక్క పరిపాకదశయైన సరాభక్తి, లేక జ్ఞానం రామహృదయంలో వెలుగొందసాగింది. నానావిధ రూప నామక్రియాదులకు అధిష్టానమై అతీతమైయున్న ఆత్మయొక్క సాక్షాత్కార కాంక్ష రామునిలో జ్వలించింది. రాముని కృష్ణ

దర్శన పరితాపం ఆత్మసాక్షాత్కార కాంక్షగా రూపు దాల్చింది. పరిమిత కృష్ణరూప దర్శనకాంక్ష, సమస్తరూపాంతర్గత సత్త్వాత్మదర్శన కాంక్షగా పరిణమించింది. ఇదే సమగ్ర కృష్ణరూప దర్శనకాంక్ష - తులనీదాసు సైతం, అయోధ్యా పతిగ అవతరించిన రామునే రామునిగదలచి మొదట ఆరాధించి, తరువాత ఆ రాముని రూపధారణకే కాక సమస్త రూపధారణలకు అధిష్ఠానమైయున్న సత్యరాముని సాక్షాత్కారం పొందుతాడు. ఇదే సమగ్ర సాక్షాత్కారం.

రాముడింక నిరంతర ఆత్మధ్యాన కృషిలో కాలం గడువసాగాడు. ఆయన కిప్పుడు ఏకాంతాభిలాష అధికమైంది. నిరతం అద్వైత వేదాంత సాధనలో నిమగ్నత పొందాడు. సమయం చిక్కనప్పుడల్లా వేదాంత విచారం, ధ్యానం, ఏకాంతసేవే రాముని కార్యక్రమం. ప్రహ్లాదునికి హాసలీలా నిద్రాదుల్లో సైతం హరిచింతనే అన్నట్లు, రామునికి, ఆ భగవదైక్యభావమే సర్వస్వంలో పరిపాక్షిపోసాగింది. ఎవరైనా వచ్చి ఇప్పుడు ఎంతకాలమయిందండీ అని అడుగుతారా, తన గడియారం తీసి చూచి, అడిగినవాని ముఖమును చూచి చిరునవ్వుతో, “ప్రియతమా! ఇప్పుడు ఒకటి” అని రాముడు సమాధానం చెప్పేవాడు. ఎప్పుడడిగినా అంతే. ఎవరైనా ఉండి, “గోస్వామీజీ! విచిత్రంగా ఉండే. ఎప్పుడైనా ఒకటేనా గంట. ఇది ఎలా?” అని అడిగితే రాముడు నవ్వి, “ప్రియతమా! రాముని గడియారం అలాంటిది. దానిలో ఎప్పుడూ ఒకటే” అనేవాడు.

రాముని వేదాంతసాధనలముందు, ఆయన స్వేచ్ఛ ముందు, బాహ్యవిధుల ప్రాబల్యం నిలుచోలేక పోయింది. ఉద్యోగాదులు నిర్వర్తిస్తున్నాడు. విద్యాలయంలోని కర్మ కంటుపడదు. ఆయన అంతర్యసాధన అంతకుంటే కంటుపడదు. కానీ రాముని వైరాగ్యం, ఆత్మభక్తి, ధర్మభక్తి తీవ్రరూపం దాల్చింది. బంధువులు ఎంత గొడగోళపడినా, తపోనిశ్చలుడైన రాముని ఏ క్రాంతకు భంగం కలుగలేదు.

ఇట్టి సమయంలో అగ్నికి గాలిపోయిన విధంగా హిందూ వేదాంత కంతీరవమూర్తి శ్రీ వివేకానందస్వామివారు తన పశ్చిమఖండ దిగ్విజయయాత్రానంతరం, భారతదేశసంచారంలో లాహోరు వచ్చి ఒకవారం ధర్మోపన్యాసాలు చేశారు. సనాతన ధర్మసభాపక్షంలో, రాముడు, స్వామివారి ఉపన్యాసాలు కొన్ని ఏర్పాటుచేశాడు. శివకేశవులవలె వారిరువురి సమాగమం జరిగింది. వివేకానందస్వామివారి సమాగమం, రామునిలోని వైరాగ్య దావానలానికి ఒక జంఘామారుతమై యుండ వచ్చు.

బాహ్యప్రపంచం రామునికి కనపడలేదు. అంతర్ముఖత వహించాడు. 1898 ఫిబ్రవరి 5 న అద్వైతామృతవర్షిణీ సభను స్థాపించి, రాముడొక సత్సంగమును ఏర్పరిచాడు. అందలి సభికులు సాధువులూ, మహాత్ములు ప్రతిగురువారం సభ. వేదాంతమే అచ్చటి నిరతగోష్ఠి. తనచుట్టూగల బాహ్య జగత్ సంరంభ సాగరమధ్యంలో రాముడొక ఆత్మనిష్ఠాద్వీపకల్పమును ఈ రకంగా సృష్టించుకున్నాడు ! ఎంతటి శ్రద్ధ ! ఎట్టి ఏకదీక్ష !

ఎట్టి విరాగము? సముద్రమధ్యలో ఒక ద్వీపంపై తపస్సు చేసే కృష్ణద్వైపాయనమహర్షి మన రాముడివ్వుడు!

ఎండాకాలా సెలవులు వచ్చాయి. రాముడు ఏకాంత ధ్యానానికి హరిద్వార, హృషీకేశ తపోవనాలకు పరుగెత్తాడు. చెంత ఉన్న డబ్బు దుగ్ధాణి సాధుసజ్జనులకు పంచి పెట్టాడు. కాపీన మాత్ర సరిధానుడై, నిర్ఘనుడై, చాకన ఒక ఉపనిషత్తు మాత్రం ఉంచుకొని, హృషీకేశానికి అరుమైళ్ల దూరంలోగల బ్రహ్మపురి దేవాలయ సమీపంలోని తపోవనగర్భంలో రాముడు ప్రవేశించాడు. ఆతని వక్త్రక దీక్ష యింక ఆత్మదర్శనమే! ఆ చీకటి కోనలన్నీ ఆయన విహరించాడు. కొండగుహలలో రోదించాడు. గంగానదీ కూలంలో తదేకనిష్ఠుడై ఉపనిష్ఠుడైనాడు. ఒకనాడు, విరహాకులుడై, ఒక కొండపైనుంచి గంగలో రాముడు దుమికాడు. చిత్రం! గంగామాత, తనపుత్రుని తరంగహస్తాలతో లాలించి ఒడ్డున ఒకరాత్రిపై నిలిపింది. రాముడిట్లు ధ్యాన యోగంలో సాక్షాత్కార తపస్సుచేసి, బ్రహ్మపురి అరణ్య తమస్సులలో ఆత్మజ్యోతిని దర్శించాడు. జీవితసమస్యను పరిష్కరించుకున్నాడు. ఇరువైతొమ్మిదేండ్లవయస్సులో, దేవదుర్లభ మైన ఆత్మసాక్షాత్కార మహాభాగ్యదుర్గమును రామపాదుపా, జయించాడు! వీరునివలె జయించాడు! ఓం! ఓం! ఓం!

రాముడిట్లు వనవాసం చేసేరోజుల్లో, బంధుమిత్రాదుల ఒత్తిడి, హేమాలయ మృగాల అలజడికంటే ఎక్కువగా విజృంభించింది. ఇది ముఖ్యముట్టం. ఏకొద్దిగానన్నా వ్రాయంది తృప్తి కలగడంలేదు. మహాబోధిచ్ఛాయల్లో ధ్యాన నిమగ్నుడైన

గౌతమబుద్ధుని సమాధివికల్పానికి, మారుడు ఎన్నో విధాల దండయాత్ర చేస్తాడు శాక్యసింహుడు మారుని సిరించి బుద్ధ మూర్తిగా నిలిచాడు. అదేమాదిరి, రాముడు, గంగాతీర హిమాలయ వనగర్భాలలో తన ఆశయసిద్ధికై, ఆ నిర్వాణ శిఖరా రోహణకై పరిశ్రమిస్తున్న దినాలలో, ఎన్నెన్నో బౌద్ధస బృంద రూపకమైన అలజడుల తుఫానులు లేదామో విశదీకరించడానికి తావులేదు రాముడి మార విజయంచేశాడు. సటరాజు వలె, తన జ్ఞానబల పాదంకింద ఈ మోహరాక్షసుని తుత్తుమురుచేసి, ఆ వనవీధులలో ఆత్మ తస్మయ తాండవం చేశాడు.

ఎందరు హేళన చేశారు ? ఎందరు బెదిరించారు ? ఎందరు లాలించారు ? మహాయోధుడైన రాముడు, ఈ మోహ బంధుని కృత్రిమ ప్రేమాలింగ దీప్తి ఘోరబాహు శాఖలను నిశాత వైరాగ్య చంద్రహాస ధార నీటిపెళాడు ! వర్ణన కాదిది నిజము నిజం !

చెడు గెలవలేనప్పుడు మంచిరూపం కోరుతూ వస్తుంది. వివేకశాలురది గ్రహిస్తారు. రావణుడు సీతను ధర్మ రేఖలను ఋషిరూపం కోరుతూ దాటించాడు. అంజనేయమూహప్రభావం చూడండి. చివరకు కొంత ఆధ్యాత్మికజ్ఞాని, గురువు అయిన ధానభక్తసైతం, సామాన్యనివలె రాముని తపోభంగానికి గాసి పడ్డాడు. ఇంటికి రమ్మని వ్రాసిన గురులేఖకు జవాబుగా వ్రాసిన రామలేఖ ఒకటి ఇది. రాముని ధీరతను దర్శిద్దాము :

హృషీకేశ ప్రాంతం, 1898 ఆగస్టు 23

నన్ను ఇంటికి రమ్మని బోధిస్తూ వ్రాసిన మీ ఉత్తరం నాకు చేరింది. వెంటనే దానిని పరంథామానికి పంపించాను. అంటే గంగార్పణం చేశాను. ఇల్లువదలినందుకు నాకు విచారము కలిగినదా అని అడిగితే అది మీ అపార కరుణ.

“అవ్యక్తాదీని భూతాని వ్యక్త మధ్యాని భారత !

అవ్యక్త నిధనాన్యేవ తత్రకా పరిదేవనా”

“మధ్య తప్ప ఆది అంత్యాలు పోయిని వస్తువులకోసం పరితపించడం దేనికి !”

ఇతరప్రజలు నా మీద మోపిన నిందలకు నేనిలా చెప్ప వలసియ్యుంది :

“వైమోదగుడ్డలో బైలు దేరియును

నేను వచ్చితిని గంగాతీరమునకు

వారిష్ట మొచ్చిన పగిదిగా నన్ను

సింహంపగా నిమ్ము పరవేమిలేదు

వేయినిందలుగాని నాకేమి భయము !”

ప్రభూ ! నేను నీ ఆజ్ఞ లే నెరవేరుస్తున్నాను. నా సత్య గృహానికి చేరడానికి నేను ప్రయత్నిస్తున్నాను. మీ సత్యాత్మలో నేను కలియగలను. (నెత్తురు, వీర్యము, మూత్రము, చెమట, ఉమ్మి) అనే అయిదు నదులు కలిసిన * పంజాబు మనశరీరం. ఎవరైతే నాసనే ఈ ప్రదేశాన్ని విడిచి నేనేగాని నిజనివాసమైన హరి ద్వారాన్ని (సత్యద్వారము) చేరలేరు.

* పంజాబు — అంటే ఐదు నదులు కలిసిన దేశమని

ఇప్పుడు రాత్రి పదిగంటల సమయం. మసిపి.పొలుకున కూడా లేదు. లోపల సోపాం శబ్దం గర్జిలుతున్నది. వెలుపల గంగకూడా సోపాం శబ్దం గర్జనచేస్తున్నది. లోపల ప్రశాంతి! వెలుపల ఆనందం! ఈ చీకటిరాత్రి, నేను నా ప్రియుడైన భగవానుని సంగమించడానికి ఉద్దేశించబడడంచేత సర్వ ప్రపంచాన్ని సూపుచేసింది. అంటే బౌద్ధభృతరాలనుండి ప్రపంచాన్ని మాపవేసింది. ఈ అంధకారరాత్రియందు బౌద్ధ భృతరాలు సమానంగా ఉన్నాయి. ఎదురుగా అమృతవాహినులు ప్రసహిస్తున్నాయి. ఈ సమయంలోనేనా ప్రపంచస్మృతి! ఎంత విచారకరం!

“అబ్బాండో! నీ సామ్రాజ్యం ఎన్నట్లు నిలిచింది? ఎన్నట్లు నీవు జీవిస్తావు? దేనికి నీవు జరయనను చంపింది?”

“ఘామికీ స్వర్గానికి పోలిక లేదు.”

కేంద్రస్థానంలో చూతమే కలయడం సాధ్యమని నా కుటుంబానికి చెప్పాడి. అప్పటికే విడవడలేము.

“శాంతా రావసశీధకాలముల భాస్వచ్ఛంద శీతాతపా కాంతస్వచ్ఛమరున్న దీపులిన యోగ్యహోతి గూర్చుండి సు స్వాహోద్యోగులమైన మేము శివశబ్దావృత్తిలో నెప్పుడ త్యంతానందభవాశ్రున కులదశానాప్తి సుఖంబుందుమో!”

—భర్తృహరి

అలాంటి ఆనందకోసం చక్రవర్తులు సామ్రాజ్యాలు గడ్డిపూచలుగా పరిత్యజించారు. దేవతలు స్వర్గంవదలి గంగా

తీరాన్ని ఆశ్రయిస్తారు. అలాంటి ఆనందాన్ని వదలి, మిథ్యావస్తువుల మెట పరుగెత్తడానికి, అవృష్టం నన్ను ఏకాకిగా వదలించా ?

ప్రజలు తీర్థాలకు (పుణ్యస్థలాలు) పోతారు. తీర్థాలు జనులకడకుపోవు. సకల తీర్థ వ్యాపియైన తీర్థారామ పరమాత్మ పాదసన్నధికి రమ్మని కుటుంబం చెప్పింది. అప్పుడుమాత్రమే వాండ్లు తీర్థారామ గోస్వామిని కలియగలరు. ఇంకోమార్గం లేదు. సత్సంగ గంగ నాగృహంలో ప్రవహించనంతవరకు, అక్కడి జాగ్రత్త నాకవసరంలేదు. అక్కడ ఒక్క నిమిషం కూడా నిలువను.

సందేశాలుపంపి చచ్చినవాండ్లను జనులు తిరిగి యిండ్లకు తీసుకరాలేరు. నిజంగా తాముకూడా మృతినొంది తేనేగాని మృతులతో కలవలేరు. నేను జీవితంలో మృతి బొందాను. నా కుటుంబం నన్ను తిరిగిరమ్మని ఆహ్వానింప నవసరంలేదు నేను మరణించాను. వాండ్లు నామాదని అయి నప్పుడు, నన్ను వాండ్లు కలియగలరు.

మురళీవాలా (రాముని జన్మగ్రామం) మురారివాలా (కృష్ణతీర్థము) అయినప్పుడు తీర్థాలంకారుడైన తీర్థారాముడు అక్కడికి వస్తాడు. సత్వగుణ గంగానది పారనిచోట నేనుండ లేను.

చివరకు ఎవరైనాసరే గంగలోకి శల్యాలరూపకంగా రావలసిందేకదా. భస్మము కాకముందే ఎందుకు తమ పచ్చ శల్యాలను జ్ఞానగంగలో వేయకూడదు ? లేదా ఇంకోరకంగా

జ్ఞానాగ్నిలో తమ శల్యసమిధలు దహింపవచ్చు. మజ్జను (ఆస్తి సారం) ఆజ్యంగాచేసి, జ్ఞానాగ్నిని ప్రజ్వలితం చేయవచ్చు. ప్రాణవాయుతో ఆ అగ్నిని విసరవచ్చు. ఆ విధంగా 'సరమేధం' చేయవచ్చు.

రాత్రి సమయంలో 24 గంటల్లో ఒక్క- తడవమాత్రమే సాధుదర్శనానికి వెళ్లుతాను. వారానికి ఒక్క-సారిమాత్రమే, సాధుసన్యాస సభలో ప్రసంగించవలసి ఉంటుంది.

విదారురోజుల క్రితం దాదాపు ఒకవందమంది మహాత్ములు భోజనంచేశారు. నాకు మహానందమైంది. సత్వగుణ మిక్కడ వ్యాప్తమైయున్నది. తాకూర్ ముకుందదాసుల నిద్దరినీ పంపివేశాను.

మీ ఆత్మ,
తీర్థారాముడు.

ఇంగ్లీషు చూడండి :

(బహుపురి తపోవనం, లక్ష్మణఝాలా ప్రాంతం
1898 అగస్టు 30)

“పూర్ణ మదః పూర్ణ మిదం పూర్ణాత్పూర్ణ మదచ్యతే
పూర్ణ స్యపూర్ణ మాదాయ పూర్ణ మేవావశిష్యతే”

“నేనొంటివాడను నే నొంటివాడ
భూసాగరములనే నద్వితీయుడను
నాకంటె వేరుగా నేదియులేదు,
పృథ్వినినేనే జలంబునునేనె!”

ఇప్పుడు నాదగ్గర ఒక్క విద్యార్థి కూడా లేడు. మనిషి పొళుకువలేడు. మానవచ్ఛాయ కూడా లేదు. అరణ్యం ! గాఢ నిశ్శబ్దత ! ఆకాశంలో అరబోసిన్లు చుక్కలు. అర్ధరాత్రి సమయం. అయితే నేను ఏకాకినా ?

లేదు, నేను ఒంటరిగా లేను ! నా సేవకురాలు వాన జల్లువచ్చి నన్ను స్నానంచేయి చింది. నా పరిచారకురాలు వాయువు సర్వత్రా సంచరిస్తున్నది. ఎవరా పరిచారకుడు ? ఇప్పుడే నా పిలుపుకు “అయ్యా ఏమిటి ?” అని పెద్దగా ప్రత్యుత్తరం వచ్చింది. పెద్దపులో, ఏ ఏనుగో అయివుంటుంది. వేనకు వేలు నా పరిచారక సమూహం యీ పొడరిండ్లలో బసచేసి యున్నారు ఇంకా అక్కడ డక్క చిన్నచిన్న గుహల్లో కొందరున్నారు. నే నెందుకు ఏకాకినౌతాను ? ఎలా ఏకాకి నౌతాను ?

కానీ, నేనేకాక నే! సేవకుడూ పరిచారకుడు లేడు. ఉన్నది నేనే ! వృక్షాలుకాదు, నేనే. గాలికాదు నేనే! అది గంగ కాదు, నేనే. అది చంద్రబింబాకాదు, నేనే. భగవంతుడుకాదు, అతడు నేనే ! ప్రియుడుకాదు, నేనే ! ఐక్యతంటే ఏమిటి ? నేనే అద్వితీయతను ! ఓహో అద్భుతం ! ‘ఏకాకి’ అనే మాటకూడా నన్ను ఏకాకిగా వదలి పారిపోయింది.

గర్జనలో గర్జనలొనరించునవియు,
ఈ కొండలీచెట్లు ఈయరణ్యములు
రాత్రి బవళ్లు ఈ చిత్రవర్గములు
ఈ స్నేహితుండును, ప్రియుడును మరియు,

సంయోగమును వియోగంబును, గాలి
 నక్షత్రగణము, భాగీరథీజలము
 మేఘంబు లుజ్వల చంద్రబింబంబు,
 కలమును, కాగితంబును, నేత్రయుగము
 వ్యాసముల్, నీవును, ప్రాణంబుకూడ
 అన్నియు రాముడే, పలుకుకొనన్ను.”

నా చిరునామా అడుగుతారా? ఇదిగో :

“అగ్రాహ్యమైనది నా నివాసంబు
 మీ హృదంతరమందే నాతావుగనుడు !
 నా నేత్రములలోన జగము దాగినది,
 ఎచటనో వెదకు నజ్ఞాని నన్నెపుడు !

రాముడీ విధంగా, సకల వ్యతిరేకవ్యామోహ తుపాను
 లను ఎదుర్కొని, సమస్తవాసనలను సింహము బాలునువలె
 విడలించి, సాక్షాత్కారశీఖరం అధిరోహించాడు ! ఆ పవిత్ర
 బ్రహ్మపురి కీకారణ్యగర్భాలలో రాముని ఆత్మానందతాండవ
 గీతం ప్రతిధ్వనించింది !

“ఈనాడునేను తాండవమాడదలతు,
 నటరాజతాండవం బొనరింతునేను
 సూర్యుడనై నేను తాండవించెదను,
 నక్షత్రరూపాల నే తాండవింతు
 చంద్రబింబునై తాండవించెదను
 నటరాజ తాండవం బొనరింతునేను !
 అణుపురూపంబుగా నే తాండవింతు

ఉత్తుంగసారంబై తాండవించు
 మేఘజాలంబులో తాండవించెదను
 నటరాజ తాండవం బొనరింతు నేను !
 ఈ దేహమున ప్రాణమై తాండవించు
 పరిశుద్ధరక్త నాశంబులై మరియు
 చెడురక్తనాశంబులై తాండవించు,
 నటరాజ తాండవం బొనరింతు నేను !
 వాయువునై నేను తాండవించెదను
 ఘననదీనదములై తాండవించెదను
 నటరాజ తాండవం బొనరింతు నేను !
 ప్రత్యనుక్షణము సంగీతరావములు
 సకల సంగీతవాయిద్యముల్ చేలగ
 నే తాండవించెద నిత్యమోహోహా !
 నటరాజ తాండవం బొనరింతు నేను !
 ఆనందమే నా నివాసగృహంబు
 నా నివాసగృహ మానందమేను,
 లయతాళ యుక్తతాండవమేను సేతు;
 నటరాజ తాండవం బొనరింతు నేను !
 ఘోషైవ మధువును * త్రప్పదాగుచును
 వడి లేచువాడనై తాండవించెదను !
 నటరాజ తాండవం బొనరింతు నేను !

ఓం !

* బ్రహ్మానందము

ఓం

వానప్రస్థము-2

రాముడెప్పుడూ పర్వతశృంగాలకు అరణ్యసీమలకు ఎగిరి పోతుండేవాడు. ఎండకాలపు శైలపులన్నీ కాశ్మీరంలో, అమర నాథంలో గడిపాడు. తరచు హరిద్వార హృషీకేశాలకు నిర్గమించేవాడు. తనకు చిక్కిన అవకాశమంతా సాంద్రమైన ఏకాంతగర్భాలలో గడిపేవాడు. మహారణ్యసీమలాయనకు, భగవంతునితో క్రిడించే రహస్యమందిరాలు. పర్వతశృంగాలాయనకు దైవ సన్నిధిలోని బంగారు పాదపీఠాలు. కొండవాగులు రామునకు భగవంతుని సంగీర్తనలో శృతిగల్పే సంగీత వాద్య విశేషాలు. అరణ్యక మృగవిహంగ సమూహాలు తోటి చెలి కాండ్రు. తన ప్రకృతిమయ స్వేచ్ఛాజీవనానికి తోడుపడనందున కొన్నిరోజులకు రాముడు, విశ్వవిద్యాలయ ఉపన్యాసక పదవికి రాజీనామా ఇచ్చాడు. తరువాత దినానికి రెండు గంటలు మాత్రమే పనిచేయవలసిన ఓరియంటల్ కాలేజీలో రీడర్ షిప్ ఉద్యోగం తీసుకున్నాడు. జీతం అతిస్వల్పమే అయినా, రాముడు ఆధ్యాత్మిక సంపదకు భంగంలేనిదని ఈ ఉద్యోగమును స్వీకరించాడు.

1900 లో, 'ఆల్ఫీస్' అనే ఒకమాస పత్రికను ప్రారంభించాడు. మూడు సంచికలు మాత్రం వెలువడ్డాయి. ఆ సంచికల్లోని రచనల్లో నాటి ఆయన అప్రతిమానజ్ఞాన యానం సందర్భింపవచ్చు.

ఒక మహాకారణం కోసరమై వచ్చిన రాముడింక,
తాకికజీవనంలో కొంచెం కూడా ఉండలేక పోయాడు.

1900 లో ఉద్యోగాదులను పూర్ణంగా వర్జించి వాన
ప్రస్థయాత్రకు రాముడు పయనించాడు. హిమాలయశిఖరసీమలు
రాముని ఆహ్వానించాయి.

భార్యబిడ్డలతో, మిత్రుడైన స్వామి శివగుణాచార్యు
నితో తులారామ, నిఖేషా నారాయణస్వాములతో కలిసి
రాముడు వానప్రస్థయాత్రకు బయలుదేరాడు.

లాహోరు ప్రజలనేకులు, భజనలతో భగవన్నామ
సంకీర్తనాదులతో గుంపులు గుంపులు స్టేషనువరకు రాముని
అనుగమించారు. భక్తివైరాగ్యకాంతులు ఆ జనసంఘంలో
తాండవించాయి. విద్యార్థులు, మిత్రులు, లాహోరు పౌరులు
ప్లాట్ ఫారమంతా క్రిక్కిరిశారు! బాష్పనేత్రాలతో రాముని
వెంబడించారు. రాముని జీవితం, విశ్వకల్యాణానికై వ్రాయ
బడిన ఒక మహావేదగీతమని, వాండ్రుకేం తెలుసు? రాముని
ఆ పరమ రహస్యసందేశం వాండ్రుకేం తెలుసు! జనుల జయ
జయకోలాహల ధ్వనాలమధ్య రాముడు సానుచరుడై
రైలెక్కాడు. సిద్ధార్థుని నాటి నిశీధయాత్రాదీక్ష, రాముని
విరాగవిగ్రహంలో జనులు సాక్షాత్కరించుకున్నారు! రైలు
పోబోతున్నది! జనుల కోలాహల విజయరావాల మధ్య రామ
రచితమైన ఒక మహాగీతాన్ని నారాయణు డిలా పాడాడు:

సెలవింక గణితశాస్త్రమ నాకు సెలవు
 ఓ ప్రియరావీంద్రీ నాకు సెలవు.
 ఓ గృహిణీ నాకు సెలవు వెళ్లెదను.
 సెలవింక ఓ అమాయకబాలులార !
 సెలవింక ఓ శత్రు మిత్రాదులార !
 సెలవింక ఓ శీతవాతాతపంబ !
 సెలవింక సుగుణ దుష్గుణ రాసులార !
 సెలవింక హృదయమా ! ఓదేవ ! సెలవు !
 సెలవింక ఓరామ ! సెలవింక సెలవు !

వానప్రస్థము-3

హరిద్వారం హిమాలయ సింహద్వారం. భారతీయుల కిది దివ్యప్రదేశం హిందవతీర్థ యాత్రికులకు ఉత్తరాభిముఖంగా ఇక్కడనుంచి చూస్తే, జీవిత పరమాశయాన్ని చూపిస్తూ పాండుర హిమాలయ శృంగాలు గోచరిస్తాయి. ఈ హిమాలయ శిఖరమే శివావాసమని పౌరాణిక ప్రసిద్ధి - నిజం! నిజం! ఈ హిమాలయం శివావాసమే! ఈ హిమాలయ గుహగర్భాలనుండే తపోమృత ప్రవాహాలు జగద్రంగంమీదికి వెల్లివిరిసాయి. ప్రశాంత గంగ అక్కడే అవతరించింది.

అందరూ హరిద్వారంనుండి దేవప్రయాగగుండా ట్రైహం చేరుకున్నారు. ఆ ప్రాంతంలోని గంగాతీరారణ్యంలో ఒక ప్రశాంత రమణీయ ప్రదేశమును ఆశ్రయించారు. అది ఒక గంగాతీరంలోని సుందరోద్యానవనం. ఈ వనంలో మురళీధరు డనే వర్తకుడు తపస్వులకోసం ఒక విశాల రమణీయ సత్రాన్ని కట్టించాడు. రామాదు లిందు నివసింప నిశ్చయించారు.

మరునాడు రాముడు నారాయణుని పిలిచి నీ దగ్గరఉన్న ధనమంతా గంగలో పారవేయమని ఆజ్ఞ యిచ్చాడు. అందరి డబ్బూ ఆయననద్దే ఉంచారు పోయేది అడవులకు పరాయి స్థలమని అందరు జాగ్రత్తపడి తెచ్చుకున్న ధనాన్నంతా

గంగలో పారవేయవలసివచ్చింది. రాముడిలా అన్నాడు. “భగవంతునిమీద ఆధారపడిన మనకు ధనమక్కరలేదు. పూర్ణ శరణాగతితో మన భగవదీచ్ఛానుసారం జీవిద్దాము. వానిదయ మనమీద ప్రసరిస్తుంది. ఆ సీతల విశ్వాసం లేదా చావలసివస్తుంది. అపిస్వాసంతో బ్రదకడంకంటే చావడమే మేలు.” రామాజ్ఞను అందరూ శిరసావహించారు. నారాయణుడు డబ్బంతా గంగలో పారవేశాడు.

అందరినీ రాముడు గంగాతీరంలో వేరువేరు ఉచిత స్నానాల్లో కూర్చోబెట్టి అఖండ విశ్వాసంతో అహంగ్రహోపాసన (నేను దేహాన్ని కాదు, పరమాత్మను అనే భావనతో ధ్యానం) చేయమని ఆజ్ఞ యిచ్చాడు. అవిధంగా అందరూ ధ్యానమగు్నలై యున్నారు. ఇంతలో కొన్ని గంటలయేసరికీ, దైవచిత్రం, హృషీకేశపు కాలీకంఠీ క్షేత్రోద్యోగి బాబారామ నాథుడు ఒక దుకాణాదారుతో అక్కడికి వచ్చాడు. మూర్తిభ వించిన ఒక మహా విరాగజ్యోతిసలె ఉన్న రాముని, ఆయన అనుచరులను చూడగానే బాబారామనాథుడు సమ్మోహితు డైనాడు. రామునికి నమస్కరించి అతడు, “మహారాజా ! మీరిక్కడికి ఎప్పుడువచ్చారు ? ” “నిన్న ” అని రాముడు పశానముద్రాంకితుడైనాడు. కాసేపాగి బాబా మళ్ళీ అడిగాడు- “మహారాజా ; మీ ఆహారవిషయంలో ఏమియేర్పాటుచేయ బడింది ? ” రాముడు పైకిచూస్తూ, “పరమాత్మా” అన్నాడు. భక్తివశుడైన రామనాథుడు యిలా మళ్ళీ అన్నాడు. “మహారాజా ! ఈ బస్వరిలాలనే మనిషి మార్గంలో ఒక దుకాణా

దారు. నెలకు పదిరూపాయలకు సరిపోయే ఖాన్యం ఇవ్వమని ఇతనితో చెబుతున్నాను. దయతో దీన్ని స్వీకరించవలసినది. ”
 “నీకిష్టమయితే, యీవిషయం అడుగో దూరంగా కుచ్చున్న ఆ బ్రహ్మచారికి (నారాయణునకు) చెప్పు ” మని రాము డన్నాడు.

బాబా నారాయణునితో ఇలా అన్నాడు “మహారాజా ! మీ వర్గానికి నెల 1కి రు 10-0-0 లు ఖాన్యం సహాయం చేయ్యమని యీ దుకాణాదారునితో చెప్పదలచాను. దయచేసి అనుమతించగోరుతాను. ఆహార విషయంలో యిబ్బది లేకుండా మీ ఉపాసన నిరభ్యంతరంగా సాగుతుంది.”

అంతవరకు నారాయణుడు ఇతర్ల ధర్మంమీద జీవించడం ఎరుగడు. అలా తీసుకోవడానికి యిష్టపడక నారాయణు డీ విధంగా ప్రత్యుత్తరమిచ్చాడు. “కృతజ్ఞుణి. భగవంతు డిచ్చినది తప్ప ఇతరమైంది మేము తీసుకొము.” రాము డప్పుడు నారాయణునితో యిలా అన్నాడు. “నారాయణా ! భగవంతుడు అతని ద్వారా యీపని చేయిస్తున్నప్పుడు నీవు నిరాకరించవద్దు”- ఆ మాటలు విని బాబా, “మహారాజా ! నిజంగా నేను చేస్తున్నది ఏమిలేదు. నే నెక్కడికీ ఈ యుద్దేశ్యంతో రాలేదు. ఊరక మిమ్ములను దర్శించాలని వచ్చాను. మీముఖావింద దర్శనం నన్ను ముగ్ధపరచి నన్నీవిషయాలు అడుగజేసింది ఇదంతా దైవకృపే. నా దేఖిలేదు.” అన్నాడు. అతని యేర్పాటు అందరూ ఒప్పుకున్నారు. సరిగ్గా 9 గంటల కల్లా, మామూలువంట సమయానికి అన్ని

పదార్థాలు అయోచితంగా తయారై నవి. ఇలా జరిగిన భగవత్సహాయంచేత, అందరి హృదయాల్లో భగవద్విశ్వాసం ద్విగుణీకృతమై బలపడింది. మరింత మహోత్సాహంతో భగవద్భావనిమగ్నులైనారు. గాఢభక్తివశులై, అందరూ ఆనందవీచికలలో తేలాడసాగారు. నిస్సంగులై వారందరూవనంలో ఋషి జీవితాలను గడపసాగారు. రాముని అపారమైన రాగ్య పటిమ రెండవ హిమాలయమే !

ఒకనాడొక సామున జరిగింది. అందరూ కుర్చుండి సంధ్యాసమయంలో నిర్మలంగా భావన చేసుకుంటున్నారు. పరమశాంతి రాజ్యమేలుతున్న సమయం. రాముని బంధువాకడు బిగ్గరగ ఏడ్చుకుంటూ, రొమ్ములు బాదుకుంటూ అక్కడికి వచ్చాడు. ఎవ్వరూ కిక్కురుమనలేదు. గాఢానందమయ్యై ఉన్నారు. భ్యానానంతరం, ఆ యేడుస్తున్నవానిని రాముడు ప్రసన్న వాక్యాలతో ఓదార్చి విషయమేమిటని ప్రశ్నించాడు. ఇటీవల రాముని కుమారుడొకడు చనిపోయిన వార్త చెప్పి ఏడవడం సాగించాడు. రాముడతనిని ఓదార్చి, చిరునవ్వుతో ఇట్లు చెప్పాడు. “ఇదేమిటి ? గాలిపీస్తున్నదని, చెట్లు పెరుగుతున్నవని, నదులు ప్రవహిస్తున్నవని ఏడవడంలో ఎంత అర్థంలేదో, నీవు ఆ బాలుని మృతికి ఆక్రందించడంలో కూడా అర్థంలేదు. ఇది ప్రకృతి సహజం. ఇందులో శోకింపగిన విషయం రవ్వంతకూడా లేదు.”

ఎంత అతీత దృష్టి! రాముడిట్లు సానుచరుడై కేవల బ్రహ్మభావనిష్ఠలో నిమగ్నుడైయున్నాడు.

ఒకనాటి ఆర్ధరాత్రి అందరు గాఢనిద్రలో ఉన్నారు. బ్రహ్మభావ పరవశోన్మత్తుడైన రాముడు, అందరినీ విడచి, ఒంటరియై ఉత్తరకాశీకి నిర్జమించాడు. బ్రహ్మాండమైన హిమాలయ నిబిడారణ్యం. మృత్యుభీకరమైన పర్వత సంకీర్ణమార్గం. మనిషి పొళుకువలేని నిశ్శబ్ద నిశీధి. ఆకాశంలో మేఘాలు క్రమ్మినవి. ఉరుములు, మెఱుపులు, కుంభవృష్టి కురియ సాగింది. ఆ దుస్సహ భయంకర నీశీధంలో, రాముడు ఏకైక పరిధానుడై పోసాగాడు. పైన గుడ్డపేదు. గొడుగులేదు. చెప్పలులేవు. కేవలం అవధూత! సుళ్లుతిరికే కొండవాగుల నతిక్రమించి, నిట్రనిడుపు పర్వతపు చెయిలను ప్రాకి, అగాధపు లోయలను అతీక్రమించి, ఆ చీకటిలో కొండమేకలు సైతం ఎక్క-మీలుగాని ఒక మహాగిరి శృంగాన్ని రాముడు అధిరోహించి, బ్రహ్మానందోన్మత్తుడై ఓం ఓం అని ఓంకారోచ్ఛారణ చేయ సాగాడు. సమస్త విశ్వైక్యత పొందిన ఆ మహాపురుషుని ఏ అపాయం స్పృశిస్తుంది! ఆ మహానీయుని ఆజ్ఞ లేనిది మృత్యువుకూడా దూరంగా నిల్చోవలసిందే!

ఆ పర్వతశృంగంపై రాముడు “శివోహం, శివోహం” అని గర్జనచేయసాగాడు. ఆ నిబిడ నిర్జన వివీల సాంద్ర హిమారణ్యం ఆయనకు వేరుగా కనబడలేదు. సమస్త విశ్వాన్ని తన మహాలింగనంలో పునీతం చేయవలసిన మహాదక్షత, రామునిలో మనం సాక్షాత్కరించుకోగలం. శుకుని మహావిశ్వైక్య పారవశ్యం, యుగయుగాల నతిక్రమించి నేడు కనపడింది!

రాము డీ విధంగా ఆకస్మికంగా అదృశ్యమయ్యడంచేత
రామ సతీమణి గుండెపగిలింది ఆమె విచారవివశమై రోగగ్రస్త
యైంది కొన్నాళ్లయిన తరువాత రాముని ఉద్ధారకాశీనుండి
తిరిగి వచ్చాడు. కానీ ఆమె ఆరోగ్యం కుదుటపడలేదు. ఆమె
స్థితి అపాయకరంగా మారింది. రామాజ్ఞానుసారం నారాయణు
డామెను చివరకు మురిళీవాలాతు చేర్చినట్లుగా ఉంది. ఏమిటో
చిన్నకుమారుడైన బ్రహ్మచంద్రునితో, ఆ పరివ్రతామణి పంప
దరణ్యాలనుండి టింటికీ వెళ్లింది.

యుగస్థిరుని మహాప్రస్థానయాత్రేమో యిత ! రక్త
బాంధవ్య వైతరణీనదిరి అతీతమించిన శ్రీమంకదా ముక్తపురు
షులు ! ప్రతి వ్యక్తజారి చరితల బడదగిన విమల స్థిగుల్లో, ధర్మ
వీరులు ఎంత వ్రజకవీరులు ! ప్రియమంజుషా పగలినా, ధర్మమును,
అదర్శాన్ని పగలగొట్టరుగదా మహాపురుషులు !

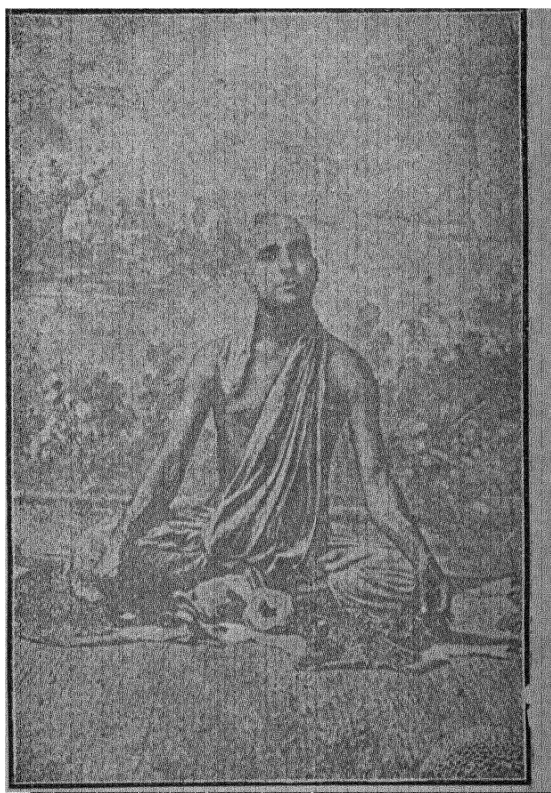
ఓం

ఓం

సన్యాసము

బొరతీయ జీవిత చరమశిఖరం సన్యాసం. రాముడట్లు ఆరుమాసాలు ఏకాంతవాసం చేశాడు. ఆయన నరనర లోని ప్రతి అణువులో సర్వసంగపరిత్యాగాన్ని సహస్రజ్వాలా ముఖాలలో ప్రజ్వలించింది. రాముడింక సన్యాస స్వీకారం చేయదలచాడు. ఆయనలోని ఆంతర్విరాగం బాహ్యకంగా కూడ ప్రకాశింప దలచింది. 1901 లో, శ్రీ వివేకానందస్వాములవారు కొద్ది రోజులకు ఇంక శరీర పరిత్యాగం చేస్తారనంగా రాముడు సన్యాస స్వీకారం చేయదలచాడు. రాముడిదివరకే మహాసన్యాసి. దానిని సగుణరూపంలో ప్రదర్శించడమే చేయదగిన పని. ఒక శుభదినంనాడు మంగలొకడు పిలువబడ్డాడు. రాముడు ముండితెరిస్తుండేనాడు. నారాయణ తులారాములు కాషాయ వస్త్రాలు తయారుచేశారు. రాముడంతట, పవిత్ర గంగా మధ్యములో యజ్ఞోపవీతమును పరిత్యజించాడు. ఓంకారోచ్ఛారణతో కాషాయాంబరాలు ధరించాడు. గంగానదీ తీరంలో రాముడంత గాఢధ్యాన నిమగ్నుడైనాడు. దైవికంగా ఉత్తర కాశీ నుంచి వచ్చిన కొందరు సాధువులకు సమారాధన జరుపబడింది.

రాముడిట్లు విద్యతో సన్యాస స్వీకారంచేశాడు. శంకరుని వలె మహాసన్యాసి అయినాడు. సిద్ధార్థునివలె మహావిష్ణుకుడై



నాడు. ప్రవృత్తినామమైన తీర్థరామనామం, నివృత్తిరూపకమైన శ్రీరామతీర్థం గా మారింది. ఓహో! శ్రీ రామతీర్థుల కాషాయవస్త్రానుభవతేజం, సుప్తభారతలోకానికి శుభోదయ సూర్యతేజం!

స్వేచ్ఛావిహంగం మాదిరి రామతీర్థస్వామి విజనారణ్య గర్భాలలోకి ఎగిరిపోయి, నిరంతరధ్యానంలో తన్మయశ్వుంలో ఈదులాడసాగాడు. అర్థరాత్రి సమయాలలో ధ్యానంనుంచి లేచి, ఆ నిబిడాంధకారబంధురాలైన కీకారణ్యపథాల్లో, భగవన్మధుసాన మత్తతచేత తడబడే అడుగులతో అర్థ నిమిషాల తేతాలతో, మృత్యువును ఎదురించడానికి లాగా ఎక్కడికో నిర్గమించేవాడు. తనలో సమస్త విశ్వమును సమస్త విశ్వంలో తనను దర్శించిన, రామపరమహంస కేమి భయం?

ఒకసారి అయిదు ఎలుగుబంట్లు రామునికేదురై నాయి. రాముని బ్రహ్మతేజమును చూడలేక అవి పరుగెత్తాయి. ఇకొకసారి ఒక పెద్దపులి శోకర్షూడించి పరుగెత్తించి. భయంకర క్రూరమృగాలలో రామపరమహంస తన ఆత్మనే దర్శించాడు. తన అంతఃపురాలలోకి వెళ్ళే మహారాజువలె, రామ పరమహంస, చొరరాని వనగుహ గర్భాలలో స్వేచ్ఛామయుడై విహరించేవాడు.

1901 ఆగస్టు 15 న నారాయణతులా రాములతో రామ తీర్థస్వామి యమునోత్రి, గంగోత్రి, త్రియుగి నారాయణము, కేదారనాథం, బదరీనారాయణాదులను సందర్శించాడు. ఆయనకీ హిమాలయవనగర్భాలు క్రీడారంగాలు. ఒక కోకిల, ఒకచూత

శాఖనుంచి ఇంకొక దానిపైకి ఎగిరి గానం చేసినట్లు, రామపరమ
హంస తన స్వేచ్ఛాకీశి, ఏ హుమాలయ పర్వత శృంగాలకు
ఎగిరిపోతాం. తన ఆత్మానంద మధుర కంఠమెత్తి విజయ
గీతలు పాడుకుంటాం. ఒక మాసం, వారు యమునోత్రి వద్ద
ఉన్నారు. సుకతానుష్ఠా ప్రదేశమైన సుమేరు పర్వత శృంగ
భాగం అనుసరించి రామహిమహంస ఆగ్రహించాడు. మనుష్య
దుర్లభములైన అశోదుర్బములైన వామనీమలకు రామతీర్థ భగవా
నుడు, చివాలునఎగిరిపోవడమే. ఆయనశరీరం వాయుదేహమా
అనిపిస్తుంది. బ్రహ్మభావతస్మయిడైన రామునీ గగనచుంబిత
గిరి శృంగాలు. తన విశ్వాశ్రమదేశంలోని గడపమెట్లు. నిబిడ
దుర్లమారంభ్యమలు ధ్యానకుటీరాలు. భీషణ గర్జనప్రవాహాలు
కమంఠలాలు రాముని ననవాన సౌందర్యమును, పి వేరొక
ఘట్టం కొవాలంటే, మన జగచ్చరిత్రాని కొన్ని యుగాల
పుటలు త్రొప్పిన కనపడిన దుర్లభం! ఇది సాక్షాత్ క్షిణ దగ్గరి
మాట!

1901 డిసెంబరులో ఆగ్రానుండి మధురామార్గంలో,
రామతీర్థస్వామి, స్వామిశివగుణాచార్యులవారిచేత ఒక మత
మహాసభకు అధ్యక్షునిగా ఉపస్థింపబడ్డాడు. మూత్రాలో
జరిగిన ఆ మత మహాసభలో రాముడుచేసిన మహోపన్యాసాలకు
వేదకు పేలు మహాజన నచ్చారు. శివబటాజూట నిర్గత పై సడు
తున్న గంగవలె ఉన్న రామసందేశాలచేత మహాజనసమూహాలు
పరవశులైనారు. యమునాతీరంలో రాముని సందేశాలను విని,
యావస్థుండిజనులు గోపికలవలె వివశులైనారు.

1902 పిబ్రవరీలో రాముడు సాధారణధర్మసభా ద్వితీయ వార్షికోత్సవానికి శిజాబాద్ లో ఆధ్యక్షత వహించాడు. సర్వ మతసత్కలకొక సాధారణరంగమం మహాసభ. హిందువులు, మహమ్మదీయులు, క్రిష్టియన్లు, తిరుతరుమతస్థులందులో పాల్గొన్నారు మొదటి సమావేశంలో, రాముడు ఆత్మనుగూర్చి నారాయణుని ఉపన్యసింపజేసాడు. ఉపన్యసానంతరం, మూల్వీ మహమ్మద్ ముర్తాజాఖాన్ అనే మహమ్మదీయపండితుడు కొన్ని వ్యతిరేకవాదాలకు దిగాడు. అతని ఆక్షేపణకు, సావధానంగా రేపు ప్రత్యుత్తర మిస్తాచుని రాముడు చెప్పాడు మరు నాడు మూల్వీ బాగా సంసిద్ధమై వచ్చాడు. వాదనకు కాదు, పోరాటానికి. రామునికి ఎదుర్కుని, ముఖాముఖంగా అతడు కుంచున్నాడు. రాముని చూపులు, అతని చూపులు కలుసు కున్నాయి. విచిత్రం! మూల్వీ తన ఆక్షేపణలన్నీ మరిచిపోయి నాడు. అతని ప్రేతాలనే బట్టి ప్రేమాగ్రువులు ఎలజలరాలు తున్నవి. చేతులు ముకురించి రామునితో ఇలా అన్నాడు : “ప్రభు! మన్నించు. నన్ను నేను పోలనుకోలేక పోయాను. నన్ను క్షమించు.” రాముడినించి ఆ మూల్వీ ఉత్తమభక్తుడైనాడు.

విశ్వప్రేమసాగరమైన రామసరమహా సాగర్, ఈ ఉండ్రేక విఘ్నార్ణమూనవాపానం కలసి, విలీనమై, పునీతమైంది! బుద్ధ దేవునిపైక వచ్చిన అంగుళిమూలుని కథలాగా లేదా ఇది?

రాముడు నిశ్చైక్యమైవుడు. అఖిల శక్తిం ఆయన శరీరమే. ఇట్టి బ్రహ్మాస్థితి అధిగమించిన ఆ మహాపురుషునికి వ్యతిరేకం ఉంటుందా? ఆ ప్రేమలో అంగరూ విలీనం కావలసిందే.

రామపరమహంస, ఈవిధంగా, తన ధర్మచక్ర పరిభ్రమణాన్ని సాగించి తిరిగి ఏకాంత హిమసీమలకు నిర్గమించాడు. లోకములో ఒక మెఱుపు మెరిసినట్లయింది. జగత్సంగ్రామరంగంలో, విషయ విభ్రాంతులనే శరపరంపరతాకిడికి వెన్నెచ్చి పరాభూతులై పారిపోతున్న మానవులకానికి, మహాధర్మ యోధ శిఖామణియైన రామతీర్థుని విజయసం దేశ పాంచజన్య మహారవం అభయప్రదానం చేసింది ! ఈ వేదాంత శంఖారవళికి ఆ విద్యావరణదిశలు ఘూర్ణిల్లాయి !

ఓం



ఓం

పరివ్రజనం

[జ పా ను లో]

1893లో చికాగో నగరంలో, చరిత్ర అతిప్రముఖ స్థానమలంకరించిన మతమహాసభ జరిగిన విషయం మనకు తెలుసు, శ్రీవివేకానందస్వామి, శ్రీ అనాగరిక ధర్మపాల మహాశయుడు, కంజవానోజి శిరో నాగుచ్చి (Zenshiro Noguchi) మొదలైన ప్రముఖ మతప్రతినిధులతో చికాగో మతమహాసభ ప్రదీపించింది. తిరిగి అలాంటి సర్వమతమహాసభను ఏర్పరచే అవకాశం లభించలేదు.

జపాన్ దేశీయుడైన ఓక కూరా మహాశయుని వంగదేశ మిత్రులు కొందరు తిరిగి అలాంటి అంతర్జాతీయ మతమహాసభ ఒకటి టోక్యోలో జరుగనున్నదనే వదంతి ప్రచారం చేశారు. ఇది ఎలా జరిగిందంటే, ఓకకూరా మహాశయుడు 1902 లో ఇండియాలో ఉన్నాడు. ఆయన సోదరి నివేదితతో, టోక్యోలో సర్వమతమహాసభ ఏర్పరచాలని ఒక ఉద్దేశ్యాన్ని వెలువరించాడు. భారతదేశ వార్తాపత్రికలు ఈ విషయం విని ప్రకటించాయి. ఓకకూరా కలకత్తాలో ఉండగానే యీ వార్త జపానుకు తెలిసింది. అక్కడ పత్రికలు ప్రకటించాయి. ఈ వార్త యీరకంగా ప్రాకింది.

ఆ రోజుల్లో రామతీర్థస్వామి ట్రైప్రీగవ్వారవాల్ ప్రాంతారణ్యంలో ఉన్నాడు. దివారాత్రాలు అఖండధ్యానంలో గడుపుతున్నాడు. అఖండధ్యానానంద తన్మయుడై రాముడున్నాడు. స్వామి ఆ రోజులలోనే తనగీతాలన్నీ చాలవరకు రచించాడు. అందులో ముఖ్యగీతం ఆయన మధుర జీవితగీతమే.

ఎప్పుడో ఆయన నాకు కొందరి విప్లవతాడు. ఆయనను సందర్శించిన స్వప్నలందరికీ, ఆయనలోని దైవసుగంధం ఆఘ్రాణించేభాగ్యం లభించింది. బ్రహ్మచారీస్మృతితచేత ఆయన నేత్రాలు మిలమిలమెరిసేవి. ఆయన ముఖారివిదం ఒకమహాన్నతాతీతి తన్మయత్వ హను శేజం ప్రకాశించుతున్నది. కాలి క్రింద గడ్డనించను నైతికాయన ప్రమవించుకున్న స్మృతించేవాడు. గంగానది "నా గంగ" అని పిలిచేవాడు. చివరకు కాగితాలకు, కలాలకు, పెన్సిల్లకు కూడా స్వంత చిహ్న పెట్టి పిలుచుకునేవాడు. ఏదో స్వనిర్మిత దైతన్యలోకంలో రామతీర్థభగవానుడు జీవిస్తుండేవాడు.

ఎప్పుడు ఆనందం రామునిలో తరంగతమై ఉంటుంది. ఒక అడవిమప్పిలాగా పర్వతశృంగాలకు అధిపతిహించేవాడు. హిమాలయ గుహలలోకి పురుగుజ్జేవాడు. నదీతరంగాలలో ఈదులాడేవాడు. నిశీధ సమయాల్లో వనమూర్తాలలో విహరించేవాడు. ఇదంతా రామునికి విలాసవ్యాయామం. ఆయన దర్శనార్థం వెళ్లినవారికి, రాముడు నిరంతరం ఏదో ఒకమహా పారవశ్యనిమగ్నుడై యున్నట్లు కనబడేది. అనేకసార్లు రాముడు, రోజులకు రోజులే ఏ నిగూఢ గుహల్లోనో శయనించి, అన్న పానీ

యాదులు కూడ లేకుండా; తన్మయస్థితిలో ఉండడం అనేకులు దర్శించారు.

ఆయన గంగానదీ తీరంలో కుంభుంజేవాడు. పరవశ బాష్పప్రవాహాలు ఆయన నేత్రా చలాలగుండా స్రవించి పోతుండేవి

జనులు ఆయన దర్శనార్థము పోవలసిందే. ఆయన మాత్రం జనమధ్యంలోకిరాడు. తులనా మహారాజు స్వామి యందు కరుణ క్రిగల శిష్యుడు. రాముని ఆత్మనతన్మయస్థిత కాంతులలో, మహారాజు ముగిడవుతుండేవాడు. లాకలోను నదలిన పిదప స్వామి చేసిన మునివనంతస్వరాల కూరాలయ నివాసం, నగ్నప్రకృతిహృదయమొందిన గుహలడింది. రామునికి, ప్రకృతికి వర్పణిన ప్రణయం, పరత్వం అత్యంతియా. పంచభూతాలు ఆయన మిక్కిలిగా, సమస్త ప్రకృతి ఆయన అవయవాలుగా మారాయి. ఆయన కదిలిన జగతి కదలడమే నట.

“ ఇదంతా నా శరీరమే. నదులు నా రక్తనాళాలు. పర్వతాలు ఎముకలు. అవసరమైన శరీరభాగ మిడిన నా చేయి అప్రయత్నముగా పోయేలాగు, నా హృదయం ననరాలు తీర్చడానికి ప్రకృతి సహాయం వస్తుంది ఎటువంటి శిఖరాలపైని మంచుతుఫాను యితులకు మృత్యువు అనిచ్చు నొకది నేను మృదువుగా సహవడానికి పరువబడిన అశ్రుమృదులమైన తెల్లని శిల్కుతివాచీయే. చెప్పలు దొడుక్కొని, రాళ్ళపై నడవడం నాకు ఇష్టంలేదు. నాకూ, వాసికీగల బంధవ్యాన్ని,

ఏకత్వాన్ని పరస్పరం అర్థంచేసుకోవలసియున్నది. తనలో ఉన్న అహంకృతిని పోగొట్టుకున్నట్లయితే, దానిని గంగలో ప్రక్షాళనం చేసుకున్నట్లైతే మా వుడు భగవంతుడే. దివ్యాద్వైత వాహిని ఎవనిలో ప్రవహిస్తుంటుందో ఆ మానవుడు భగవంతుడే. నేను శివుడను. మలబారు, కారమండల్ నా రెండు పాదాలు. రాజపుత్ర స్థానపు ఎడారులు నావక్షస్థలం. వింధ్యాచలాలు నాకటిమండల మేఖల. దిక్కులకు నా బాహువులను చాచుచున్నాను. హిమాలయాలు నా శిరస్సు. నాజటామండలంలోనే గంగ ఆవిర్భవించింది. నేను భారత వర్షాన్ని. పశుపక్షి నరసింహాదులు నేనే! అంహం బ్రహ్మస్మి!" ఇదీ రాముని వాఙ్మయం!

స్వామి జగత్తు కివ్వాలనిన ఒక మహా సందేశమున్నది. ఆయన సమహృచ్చకున్న అమృతకలశాన్ని దిశ్వానికి పంచి పెట్టాలనిఉన్నది. ఆ సమయం ఆసన్నమయింది. ఆయనలో నుంచి ఉద్గతమైన శాంతిమూదాకిసి, జగద్రాగంమీదికి వెల్లుబికి ప్రవహింపదగిన శుభావకాశం వచ్చింది.

వేదాంతజ్యోతి శ్రీరామతీర్థస్వామి. ఆకులపై, కొండలలో, నదీతరంగాలపై, మలయానిలంలో పూవులలో, తారలలో, మేఘములలో, ప్రకృతి గ్రంథంలోని ప్రతిపుటలో వ్రాయబడిన భగవత్సందేశాలను అర్థంచేసుకొని, లోకానికి రామమహర్షి ఒక మహా వ్యాఖ్యానం చేశాడు. ఆ వ్యాఖ్యానాన్నే రాముడు అనుష్ఠాన వేదాంతమని పేర్కొన్నాడు.

ఆయన వేదాంతలో సర్వమత వాహనులు సంగమించి పునీత రూపం దాల్చాయి.

ఔస్మావహారాలోకనాడు స్వామి సన్నిధికి వచ్చి టోకి యోలో ఒక ప్రపంచమతిమహాసభ జరుగబోతున్నదనే వార్తను నేవేదించి, పాండూమత ప్రతినిధిగా స్వామిని వెళ్ళవలసినదిగా ప్రార్థించాడు. వెంటనే బయలుదేరినట్లయిపో సకాలాలో చేర వచ్చునని స్వామిని మహారాజా ప్రార్థించాడు. స్వామి ప్రయాణ సన్నద్ధుడై ఒక వారంలోగా జపానుచోకను అధిరో హించాడు.

1909 లిగిస్తు 28 న తేదీ రామ నారాయణస్వాము లిరువురూ జపానుకు ప్రయాణమైనారు. హంకాంగువరకూ జార్జుకంపెనీవారి నావలో పయనించారు. హంకాంగులో ఆ సన్యాసు లిరువురూ వాస్యామల్ అస్సోమల్ అనే హిందూ వ్యాపారిస్తుని అతిథులుగా ఒక వారం ఉన్నారు. దారిలో ప్రతి చోటూ వారు దర్శించారు వారు దిగిన చోట్లలో సిక్కులు, సింధు వ్యాపారులు అతిప్రేమతో ఆహ్వానించారు. హంకాంగులో సిక్కు గురుద్వారంలో రామవరమహంస గురుభక్తిని గూర్చి ఉపన్యసించాడు. ఆ మహామృత సందేశశ్రవణానికై ఎక్కడెక్కడనుంచో జనులువచ్చారు. స్వామి దివ్యహృదయానికి ఆకర్షితులై హంకాంగులో అక్కడివారు కొందరు వారిని ఒకవారందాకా పోనివ్వలేదు. హంకాంగునుంచి ఒక అమెరికానావ వారిని 10, 12 దినాలకు యోకహామాచేర్చింది.

జపాను దేశపు ప్రధమమైన ఓడ రేవైన నాగనాకీలో ఓడ
 అగి ది. నాగిథ్సూ అక్కడ నావదిగి, జపానీయ దేశాలయూలు,
 ప్రజాదేవిత నిధానాంబు సమీక్షించారు. అక్కడ జనులలోని,
 అన్య క్షమైన వేదాంతజీవనానుక రాము డానంద పడ్డాడు.

హెంకహామూ లో వారువురు దిగారు. సేట్సన్సామల్
 అసోసమల్ ప్రతినిధులు ఇద్దరు వచ్చి రామ నారాయణస్వాము
 లను తమ యజమాని వద్దను తీసుకొని వెళ్ళారు. వారక్కడ దాదాపు
 ఒక నెల ఉన్నారు. కానీ జపానులో మతమహాసభ లేదు, అది
 వట్టి వదంతి అని తెలుసుకున్నారు.

రామ నారాయణులు తమ కాళిధ్యమిచ్చిన కంపెనీకి
 సంబంధించి ఒకన్య ఇల్లి తీసుకొని టోక్యోలో బయలుదేరి
 ఇంకో జపానీస్ ఇల్లును వెళ్ళారు. దాని కప్పడు సెక్రటరీ
 పూర్ణసింగు. మతమహాసభ లేదనేవిషయం స్పష్టమైంది.
 వెంటనే రామార్జు భారతదేశానికి వెళ్ళిపోతారు.

సోమూరిపురూ, కల్లబ్బూలో ఉన్న ఇద్దరు భారతీయు
 లతో, వినోద్యాలలో కలసి ఉన్నారు. పుణ్యవాటి పరమహంస
 డైనాడు. జపానులోని రాము, జీవితవిశేషములు కొన్ని పూర్ణ
 సింగు ఇలా వ్రాశాడు :

“హెంకహామూ మనషి వచ్చి కాషాయవస్త్రధారులైన
 ఆ యువురు సంస్కృతులను కల్లబ్బూలో పరిచయం చేశాడు నాకు
 ఆనందం పొంగిపోయింది ఆ యువురిలో పెద్ద స్వామివారు
 (రామార్జుస్వామి) చేసిన ఆ ఓంకారోచ్ఛారణ పక్షుల మధుర
 కూరితలొగా నన్ను ముగ్ధపరిచింది. రామునెంట శిష్యుడైన

నారాయణస్వామి వచ్చియున్నాడు. వారిరువురును గురించి నాకేమీ తెలియకపోయినా, ఇంచుమించు నాకు ఏదో మహానందావేశంలా నాకు పిచ్చై తింది. వారి భావకూడా నాకు విచిత్రంగా ఉన్నది. వారి వాలకములలో దివ్యత్వం నిండి ఉన్నది. ఆ మహాశేషం మమ్ము నిస్సూలనుచేసి మోకరిల్ల చేసింది.

రెండోస్వామి సన్నదిగాడు— “ఏదేశం మీది” అని. అశ్రుపూర్ణ నేత్రాలతో మృదులప్రేమభావంతో “ఈ విశాల ప్రపంచమే నాదేశ”మన్నాను. పెద్దస్వామి (రాముడు) నాకండ్లలోక చూచి “మంచిచేయడమే నామత” మన్నాడు.

ఈరెండు వాక్యాలలో మేము పరిస్పృహకృత పొందాము.

అనాడు బౌద్ధ విశ్వవిద్యాలయంలో ఒక మహాజన సభలో నేను ఉపన్యాసం చెయ్యాను. వచ్చి ఆ సభలో ఉపన్యసింపవలసినదిని స్వామిని నేను అహ్వానించాను. స్వామి అనుమతిచూచాడు. అందఱుము ట్రాంక్వారు ఎక్కాము. మూసిన అద్దపు కిటికీలమీద వ్రాలి, నేనెక్క ఉండి కుడా మైమరచి, నా హృదయ వీణలో మేళవించి హఠుర సుకారస్కరణ చేశాను. ఉపన్యాసానికి నేనేమి సిద్ధంచేయలేదు. నిశ్చయించుకున్నాను. ఉపన్యాసం సభికులను సగవశులను చేసింది. స్వామి రాముని నేను సభ కంత పరిచయం చేశాను. అప్పుడు అగ్ని కణాలను వెడజల్లిన రీతి స్వామి ఉపన్యసించాడు. ఆ సభలో బౌద్ధులున్నారు, అస్త్రేలియానుంచి వచ్చిన థియూసఫిస్టు (దివ్యజ్ఞాన సమాజికులు) ఉన్నారు. వారందరూ స్వామి

సందేశం విన్నారు. ఆ వేదికమీదనే కాంజోమహాశయుడు, జపాన్ దేశపు కార్లయిల్ ఉచిమురా ప్రసంగించారు.

మేము తిరిగి వచ్చేసరికి బాగా సాయంత్రముయింది. స్వామి నాహో ఇలా అన్నాడు: నీలాంటి వ్యక్తనే నేను కోరుతున్నాను. ఈ టోక్యో జనసంకుల వీధులలోనే, మహారథసహో ఉన్న గాంజోమహాశయో ప్రామానే, చలించని మహా ప్రశాంతిలో అద్భుతమైనానందం తయారవుచేశావు. ఈ విశ్రాంతి జీవితరహస్యం. ఇదే మానసిక ఏకాగ్రత. ధ్యానం - ఇదే సక్రమ మోక్షం. ఇందులోనుంచే మహాశయాలన్నీ వెలువడుతాయి. మానవాభ్యుదయ స్వప్నాలన్నీ ఇక్కడే కనబడి. ఈ తన్మయరాజ్యంలోనే మానవమనస్సులో సమస్త ప్రేరణ విద్యుద్రేఖలన్నీ మెరిసేది. సంపూర్ణ మానసిక శాంతిలో సహజ దేహ విశ్రాంతి తీసుకొనే విషయమిదే. ఇదే వేదాంతయోగం. ఇది మహావిషయం. నే నొక్కమాట వినలేదు. కారణం తాను కలలుకన్న ప్రియునితో ప్రథమసమాగమం పొందిన సుందరివలె నేను ఆనందంలో మోల్చిపోయాను. ప్రకంపించి పోయాను. ఆయన వాక్యాలు వినే ఓషిక ఉందా? అప్పుడు అటూ యిటూ పరిగెత్తేవాడిని. ఏదో అర్థంలేకుండా వారి గదిలో కాలుసెలువక వెలుపలికి పరిగెత్తేవాడిని. మళ్ళీ పిచ్చి ఎత్తినట్లు లోసలికి వచ్చేవాడిని. ఆయన దగ్గర ఎక్కువసేపు ఉండలేక పోయావాడిని. మళ్ళీ బైటా నిలువలేను. నేనాయనను ప్రేమించాను. ఆయనంటే నాకతిప్రీతి. నేను గనుక కన్యనై

యుంటే ఆయనను కై వసం చేసుకోవడానికి నాసర్వస్వం త్యాగం చేసేస్తాను. అయితే ఒకటిమాత్రం సత్యం.

ఆయన చెప్పినదేమిటో నేను ఒక్క మాట కూడా విన లేదు. అయినా ఆయన నోట్లోనుంచివచ్చిన ప్రతిమాటా, నామనస్సులో హత్తుకున్నవి. అది గాక నానోట్లోనుంచి వచ్చే వాక్యాలు సరిగా ఆవాక్యాల్లే.

* * * *

మరునాడు నేను, 1893 సర్వమతమహాసభావిషయక మైన ప్రతాాలుగల రెండు పెద్దపెద్ద సంప్రదాలు తెచ్చి స్వామి తుబిలుమీద ఉంచాను.

“ఓహో! సరిగ్గా రాముడికి కావలసింది ఈ పుస్తకమే. ఇది నీకెట్లా దొరికింది? రామునికేది కావాలన్నా, దాన్నెట్లా ప్రకృతి స్వయంగా తెచ్చిస్తుంది ”

టోకయోలో పెట్టనున్న సర్వమత మహాసభనుగూర్చి మేము చాలాసేపు మాట్లాడాము ఆ సభ లేదని తెలిసినవిదప, స్వామి పకపకా నవ్వి ఇలా అన్నారు :- “ఎలా టి చిత్రమైన ఉపాయం పన్ని ప్రకృతి రాముణ్ణి తన ఏకాంత హిమాలయా రణ్యాల నుంచి వెలికి దెచ్చింది! లేకమాత్రమైన అసత్యవార్త కూడా ఎంత బలియమైంది. రాముడే సర్వమత మహాసభ అయిఉన్నాడు! టోకయోలో అట్టి సభ లేకపోతే, పోనీ రాముడొకటి ఏర్పాటు చేస్తాడు. ”

నిజంగా రామతీర్థస్వామి ఒక విశ్వమత మహాసభే! పరస్పర కలహ వికలితములైన వివిధ మతములు, రామసందేశ

లాలనచే శాంతి పొందగలవు ! భగవత్ప్రేరితమైన రామ పరివ్ర
జనమిందుకే.

• “ప్రతి సాయంత్రం స్వామిచుట్టూ జననమూహం
కూడేవాడు. వారి దివ్యప్రసంగాలు భారతీయులు, జపానీ
యులు అత్యంత శ్రద్ధతో ఆలకించారు. నేను కండ్లమూసుకొని,
ఒక మూలన తీవ్ర పారవశ్యంతో ఓంకార స్మరణ చేసుకుంటూ
ఒక నైపు ఏమీ విసుకుండానే, అన్నీసింటూ కూర్చుండేవాడిని”

“టోక్యోలో, స్వామి * విజయరహస్యం” అనే
గంభీరోపన్యాసము నిచ్చాడు. ఆ మహాద్భుతోపన్యాసం విని,
సభికులందరు ప్రముగులైనారు. ఉపన్యాసానంతరం ఇంగ్లీషు
రాకపోయినా, ఇదంతా వింటున్న ఒక కళావేత్త “స్వామి
నాకు చూడ్డానికే ఒక అగ్ని ప్రవాహాలాగా ఉన్నాడు. ఆయన
వాక్యాలు ఆ మహాగ్నిలోనుంచి ఎగురుతున్న జీవితాగ్ని కణా
ల్లాగా ఉన్నవి.” అన్నాడు.

ఒకనాడు పూర్ణసింగు స్వామికి టోక్యోలో ‘బారన్
నాయిబోకాండో’ గృహనికి తీసుకవెళ్లాడు. ప్రసంగ మధ్యలో
కాండో లేచి లోపలికిపోయి, తన భార్యాపిల్లలను తీసుకవచ్చి
క్షమాపణ పూర్వకంగా ఇలా అన్నాడు : “నన్ను క్షమించాలె
ఈ సామాన్యదుర్లభానందాన్ని నా భార్యాపిల్లలకు పంచకుండా
నే నొక్కడనే అనుభవించలేను.”

* ఆశ్రమ పరిచయమైన “శ్రీ గౌమతీర్థ సుపూర్ణ వేదాంత సారస్వ
తపు వ్యవహార సుపుట”లో ఈ ఉపన్యాసం ఉంది.

తరువాత నాయుబోకాండా స్వామిని “మీకుటంబమును ఎందుకు పరిత్యజించారు?” అని అడిగాడు. “ఇంకా పెద్దకుటుంబాన్ని సంపాదించడానికి, సర్వస్వపంచతో నా ఆనందం పంచుకోడానికి” — అని స్వామి ప్రత్యుత్తరమిచ్చాడు.

ఎట్టి విశాలసన్యాసం! ఈ గంభీరవాక్యాలలో బుద్ధుని విశాలవాణి వినబడడంలేదా? ఆ రాత్రి పోతూ, నిద్రపోతున్న కుమారరాహులుని చూచి బుద్ధుడంటాడు: “రాహులా! నేను నిర్దయతో పోతున్నానని అనుకోవచ్చు నీవు. కానీ నేను నీకేగాక యావజ్జగతికీ తండ్రిని గాపోతున్నాను.” ఇది సత్య సన్యాస హృదయం!

రామతీర్థస్వామి జపాన్ దేశంలో తన వేదాంత సందేశ చంద్రికలను వెదజల్లాడు. జపాన్ దేశీయులు తామారాధిస్తున్న ఆశియాఖండ జ్యోతియైన బుద్ధభగవానుని శ్రీరామతీర్థస్వామిలో సందర్శించి, తమ ఆలయాలలో ఆ మహామునిముందు హారతులు వెలిగించారు.

టోక్యోలో రాముడు పదిహేనుదినాలున్నాడు.

అమెరికాకు పోవడానికి ఒకరోజు ముందు రామస్వామి నారాయణుని పిలిచి ఇలాఅన్నాడు. ‘మన యిద్దరమూ కలసి ఒకేచోట ధర్మ ప్రచారానికి పోవడం అపాయకరం. భగవంతుని మీద ఆధారపడడానికి బదులు మనం ఒకశ్శమీద ఒకశ్శం ఆధారపడతాము. మనం విడిగా పయనిస్తే వేదాంత సందేశమును ఇంకా ఎక్కువగా ప్రచారం చేయవచ్చు. రాముడు అమెరికాకు వెళ్లుతాడు. నీవు బర్మా, సిలోన్, ఆఫ్రికా,

యూరప్ ఖండాలకు, భారతవర్ష సందేశాన్ని తీసుకపో. ఈ యీ దేశాలలో వేదాంతజ్యోతిని వెలిగించు. నేనురమ్మన్న వరకూ భారతదేశానికి తిరిగి రావద్దు ” నారాయణస్వామి గుర్వాజ్ఞను శిరసావహించాడు ! చేతిలో ఒక్క రాగికానీ లేకుండా, కేవల ఆత్మసప్తాభావులై ఈ మహాసన్యాసులు, ప్రపంచ సంచారం చేశారు. విశ్వైక్య హృదయులైనవారికి, సమస్త విశ్వం ముగ్ధప్రేమతో సేవచేసింది !

చికాగో మతమహాసభకు బౌద్ధమత ప్రతినిధిగా వచ్చిన కె. హిరాయ్ మహాశయుడు స్వామినిగూర్చి వారు జపానువిడిచిన పదవ ఇట్లన్నాడు : “ పూలలాగా గాలిలో కేలిపోతున్న ఆయన మండిహాసాలు ఇప్పటికీ నాకు కనబడుతున్నవి ”

ప్రొఫెసర్ తాకకుత్స మహాశయుడు, “ నేను అనేకమంది హిందూమహాత్ములను, సాధుపురుషులను కలిశాను. కానీ శ్రీరామతీర్థస్వామికంటే మించిన వేదాంతావతారమూర్తిని దర్శించలేదు. ” అన్నాడు.

శ్రీరామతీర్థభగవానుడిట్లు, తన మహోన్నత వేదాంత సందేశపు వెలుగులలో, జపాన్ ప్రజానీకానికి శాంతిపథాన్ని చూపి అమెరికాకు పయనించాడు.

తమకు ఆ మహా నిర్వాణ పథాన్ని చూపిన శ్రీరామతీర్థ భగవానుని ముఖారవిందాన్ని, జపానీయులు తమ ఘ్రాజి యామా హిమశిఖరంగా గుర్తించుకున్నారు.

ఓం

పరివ్రజనం-2

[అమెరికాలో]

నావ అమెరికా హార్బరు చేరింది. ప్రయాణీకులందరూ హడావిడితో దిగుతున్నారు. కాని స్వామి మందహాస ముఖ పద్మంతో దివ్యానంద పారవశ్యతలో, ప్రశాంతుడై యున్నాడు. ఏదో ఒక మహాగంభీరసముద్రంవలె యున్న రామశీర్ష పరమ హంసలను చూచిన ఒక అమెరికన్ ఆశ్చర్యపడుతూ ఇలా అడిగాడు.

“మీ సామానెక్కడ?”

“నేను తప్ప నాకేసామానూ లేదు”

“మీరు డబ్బు ఎక్కడ దాచుకుంటారు?”

“నాకు డబ్బుతో అవసరం లేదు”

“మరి ఎలా జీవిస్తారు?”

“నేను విశ్వప్రేమచేత జీవిస్తాను. నాకు దప్పిక అవుతుందా, ఎవరో ఒకరు నాకు జలమివ్వడానికి పాత్రతో సిద్ధమవుతారు. నాకు ఆకలవుతుందా, ఎవరో ఒకరు తప్పక ఆహారంతో వచ్చి తీరుతారు.”

“అయితే అమెరికాలో మీ కెవరైనా స్నేహితులున్నారా?”

“ఆ ఉన్నాడు. నాకొక స్నేహితుడు తెలుసు- నీవే,”

అని స్వామి ఆ అమెరికను భుజమును తాకాడు. ఆ దివ్య స్పర్శలో, ఆ అమెరికన్ తాను విస్మరించిన రామునితో గల ఏదో ఒక అనంతమైన సనాతనపరిచయాన్ని అనుభూతికి పోవుచున్నాడు. స్వామికతడు నాటినుంచి విడువలేని అనుచరుడైనాడు. అతడే ఈరకంగా వ్రాశాడు : “స్వామి హిమాలయాలనుంచి వచ్చిన ఒక జ్ఞానజ్యోతి. అగ్ని ఆయనను కాల్చలేదు. ఖడ్గం ఆయనను ఖండించలేదు. నిరంతరం ఆ మహాపురుషుని నేత్రాం చలాలలో పరవశానందాశ్రువులు సెలయేలే పారుతుంటవి. ఆయన దర్శనమే ఒక నవజీవితోదయం.”

సర్వభూతమయానుభూతిపొందిన శ్రీశుకునికి మారుగా వ్యాసుని పిలుపుకు సమస్తభూతాలు మారుపలికినవని హైందవ శాస్త్ర ప్రతీతి. రాముడిట్టి విశ్వమయతను అడుగడుగునా చూపించాడు. ప్రకృతి ఆ మహర్షికి దాసోహమన్నది.

స్వామి అమెరికాలో అడుగుపెట్టింది మొదలు, ప్రతికలు ప్రజానీకం అత్యంతంగా గౌరవించి, సమాదరించారు. దమ్మిడి లేని భారతీయ సన్యాసి, అమెరికన్ కోటీశ్వరుల మూతపడిన హృదయకవాటాలను తెరిపించాడు. సాన్ ఫ్రాన్సిస్కో నివాసి యైన ఆల్బర్ట్ హిల్లర్ పండితుని అతిథిగా ఒకసంవత్సరన్నర స్వామి ఉన్నాడు. తనను ఎంత ప్రజలు గౌరవిస్తున్నా, శ్రీమంతుల ఆదరాభిమానాలకు తరుగులేక పోయినా, స్వామి తన నిరాడంబరతను వదలడు. శాస్త్రా పర్వతాలలో ఉండి నిత్యమూ అడవికి పోయి కట్టెలుకొట్టుకొని, తన కాతిధ్యమిచ్చిన

హిల్లర్ గృహనికి స్వయంగా మోపుమోసుకొని వచ్చి సహాయ పడుతుండేవాడు.

స్వామి తన దివ్యసందేశాలతో అమెరికాదేశమును ప్రబుద్ధపరిచాడు. అనేకులాయనకు అనుచరులైనారు. అనేక సంఘాలు, అనేక ఉద్యమాలు విశాల దృక్పథాలతో సంస్థాపింపబడినవి. అమెరికా అధ్యక్షుడైన రూజువెల్టు సైతం, ఈహిందూ సన్యాసికి జోహారుచేశాడు. ఆయన ధర్మప్రబోధాలలోని మాధుర్యం, సర్వజనులు రుచిచూచి తన్మయులైనారు. అందుకనే అమెరికా ప్రజానీకం, స్వామిని, “తిరిగి వచ్చిన క్రీస్తు” అని నిర్వచించుకున్నారు.

రోజుకు మూడునాలుగు మహోపన్యాసాలు స్వామి చేసేవాడు. ఒక్కొక్క ఉపన్యాసం రెండుమూడు గంటలు పట్టేదట. ధర్మచక్ర పరిభ్రమణార్థమై స్వామిచేసిన మహోపన్యాస సభలు జనులతో క్రిక్కిరిసిపోయేవి. స్వామి ఉపన్యాస ప్రారంభంలో చేసే ఆ ఓంకార స్మరణతోనే సభ ఏదో అవ్యక్త దివ్యస్థితికి అధిగమించేది. అందుకనే ఆయనను ‘పరవశ ప్రవక్త’ అని సంకీర్తించారు.

రాముడు భారతదేశంలోలాగా, అమెరికాలో సైతం ఏకాంతవాసం చేసేవాడు. ఒకసారి శాస్తాపర్వతశిఖరం (14,444 అడుగుల ఎత్తు) యెక్కడంకో, అమెరికనులతో పందెం వేసుకోని, తానే ముందు పర్వతాగ్రాన్ని అందుకున్నాడు. బహుమతి రామునికే వచ్చింది. కానీ రాముడు దాన్ని తీసుకోలేదు. ఆయనకవి వినోద క్రీడలు. రాముడు బహుమతి

పొందడం, దాన్ని తిరస్కరించడం - ఈ వార్తను ప్రకటించిన పత్రికలు ఆనాడు ప్రముఖంగా అమ్ముడుపోయినవి.

ఇంకొకసారి సివాయిల పేరుగెచ్చే పందెంలో నల్లబై మైళ్లు ముందుపరుగెత్తి స్వామి గెలిచాడు. విద్యార్థిగా ఉన్న రోజులలో స్వామి ఎంత బలహీనంగా ఉన్నాడో చెప్పడానికి వీలులేదు. అట్టి ఆతడు, తన సంకల్ప శక్తితో, ఇట్టి దృఢత్వను ప్రదీపింపజేశాడు. స్వీర్యమెందున్న నవయుగ శారీరక ప్రకృతికి, స్వామిచూపిన ఇట్టి చర్యలు గుణపాఠాలుకావా?

ఒకసారి ఒక శ్రీమంతురాలు రామునివద్దకు వచ్చింది. ఆమెకు రాముడు “గంగ” అని పేరుపెట్టాడు. ఆమె తన సర్వస్వం, తన సర్వసంపద రామునికే అర్పిస్తానని ప్రార్థించింది. సర్వత్యాగంచేసి సన్యాసాన్ని ఆశించింది. కాని రాముడా సంపదలేవీ ఆశించలేదు. ఆమెలోని నిన్యత్వాన్ని దీవించి సముద్దీప్తం చేశాడు.

ఒకనాడొక నాసికురాలైన అమెరికా దేశపు గొప్ప సినిమాతార, రామునితో ప్రత్యేకంగా ఏకాంతంగా సభాపించడానికి అనుజ్ఞ నడిగింది. రాముడు నిరాటంకంగా అనుజ్ఞ ఇచ్చాడు. రత్నఖచితాలైన ఆభరణాలతో ఆమె నాజూకుగా నలంకరించుకున్నది. అనేక సుగంధ ద్రవ్యాలు, లేపనాలు పూసుకున్నది. కేవలం ఆమె పూలతోట చేయబడిట్లు వచ్చింది. చిరునవ్వు ఆమె అధరాలపైన ఒక వినూత్న శోభతో లాస్యం చేస్తున్నది.

కానీ వచ్చింది-సాస్తాంగపడి ఏడువసాగింది. “స్వామీ! నేనుదుఃఖితను! నాకు శాంతి ప్రసాదించు. నా ఆభరణాలు, నా నవ్వులూ, నా అలంకారాలూ మొదలైనవాటివైపు చూడ వద్దు. అవి నా బాహ్యవేషాలు. నా ఆత్మ అశాంతిలో ఆకుల పడుతున్నది.” రాముడాయితో ఓదార్చాడు. పాశ్చాత్య నాగరికతయొక్క భౌతికశోభానికి గర్భితమైయున్న దుఃఖప్రకృతిని ఆమెలో స్వామి కనుగొన్నాడు....

ఇంకొకరి ఒక స్త్రీ రాముని సన్నిధికి వచ్చింది. ఆమె విచార సముద్రంలో మునిగి ఉన్నది ఆమెకున్న ఏకైక పుత్రుడు చనిపోయాడు. అట్టి విషాద భారంలో ఆమె వచ్చి, తనకు దుఃఖమును పోగొట్టమని స్వామిని అర్థించింది. రాముడిలా ఆమెకు చెప్పాడు: “రాముడు ఆనందమును విక్రయిస్తాడు. కానీ విలువ చెల్లించాలె” “స్వామీ! ఏదికావాలంటే అది యిస్తాను. ఎంతైనా అడగండి నెదజల్లుతాను” అని అన్నదామె. “ఆనంద సామ్రాజ్యంలో, చెల్లించవలసిన రూక (నాణెము) వేరు. రాముని దేశంలో చెలామణి అవుతున్న నాణెమును నీవు చెల్లించాలె” అని రాముడన్నాడు. “లాగే స్వామీ, ఏదైనా యిస్తాను” అన్నదామె.

“సరేమంచిది. అదిగో, ఆ సీగ్రోపిల్లవానిని పెంచుకొని, నీ స్వంతబిడ్డగా ప్రేమించుకో ఇదే నీవు చెల్లించవలసిన విలువ” అని రాముడన్నాడు.

“అలాగా! ఇది కష్టమైన పని.”

“అలాగైతే, ఆనందం లభించడం కూడా కష్టమే సుమా” అని రాముడు ప్రత్యుత్తరమిచ్చాడు. కానీ రాముని బోధచేత, ఆమె అలాగేచేసి, శాంతిని పొందగలిగింది.

స్వామి ఈ విధంగా ప్రకృతిలోని జీవనపథంలో శృతిదప్పి బాధపడుతున్న హృదయాలకు అశ్వినీదేవతవలె దివ్యాషధ ప్రదానం చేశాడు.

రామతీర్థస్వామి హంసవలె ఆనందాకాశంలో నిరంతరం విహరించేవారు. జుకలాంటి త్వరితగామి. వారి కార్యదర్శి మిస్ టైలర్, గ్రేట్ ఫసిఫిక్ కంపెనీ మేనేజరును శాన్ ప్రాన్సిస్కో నుంచి న్యూయార్కుకు స్వామికి కన సెషన్ టికెట్టు ఇమ్మని అడగడానికి వెళ్లింది. అప్పుడు మేనేజరు ఇలా అన్నాడు: “వారికా? వారికి నేను ప్రత్యేకంగా, ఉచితంగానే ప్రయాణానికి ఏర్పాటు చేస్తాను. వారి నవ్వే ఎంతో ఆకర్షణీయం.”

స్వామిలోగల బ్రహ్మానందం, ఆయన నవ్వులోనే కనబడుతుంది. సెయింటూరియాలో జరిగిన సర్వమత మహాసభలో రాముడు అధ్యక్షత వహించాడు. దాన్ని గురించి వ్రాస్తూ పత్రికలు, అన్నింటిలోకీ చూడదగిన మహోన్నత విషయం శ్రీరామతీర్థస్వామియే యని వ్రాశాయి.

భగవంతునికీ మానవునికీ సంబంధించిన అనేక తాత్త్విక ప్రశ్నలకు స్వామి పకపకా నవ్వేవారు వారి ఆ ఆనందానుభూతే సమస్తప్రశ్నలకు సమాధాన మనిపించేది.

అమెరికాలో వుండేటప్పుడు రామతీర్థులను ఒక వృద్ధురాలు ఆంతరంగికంగా దర్శించింది. ఆమె గృహవిషయాలు,

నిత్యమూపడుతున్న కష్టాలు చెప్పకొని వచ్చింది. స్వామి పద్మాసనం వేసుకొని, కండ్లుమూసుకొని వింటున్నాడు. ఒక్కమాటైనా పెదవి విప్పి మాట్లాడలేదు. జాలిగా పలవిస్తున్న ఒక వృద్ధురాలి ఆవేదన అరణ్యరోదనాలాగా ఉంది. ఇట్లా స్వామి ఉండడం మర్యాదకాదనుకుందామె. పైగా భారతీయులు అవివేకులు, సిగ్గన్నా లేకుండా గర్వంగా రాయిలాగా కూర్చోవడం అసమంజసమనుకున్నది. వింటూనే ఆమెమాటలు విన నట్లు కండ్లు మూసుకొని కూర్చున్నాడు రాముడు. ఆమె విచారగాధ పూర్తిచేయగానే, స్వామి కనులు విప్పాడు. కండ్లల్లో కరుణ, సముద్రగర్భంపా గినట్లు పొంగింది. “అమ్మా” అన్నాడు స్వామి. తర్వాత ఓం, ఓం, ఓం, అని ఓంకార మంత్రం ఉచ్చరించాడు. ఏదో ఒక అనర్వచనీయ మహానందంలో ఆవృద్ధురాలు ప్రకంపించిపోయింది. ఆమె, విచార బాధా శ్రయమైన దేహవాసనలను దాటి దాటి, వీటన్నిటికీ అంటని “నేను జగన్మాతను” అనే అఖండ స్థితిని అనుభవించింది. నాటి నుంచి ఆమె ఒక జ్ఞానిగా మారింది. రాముని బ్రహ్మతేజం ఇలాంటిది.

అమెరికాలో ఒక సరస్వతీరంగంలో ఒక ఆరోగ్యశ్రమం ఉన్నది. స్వామి అక్కడ కొన్ని దినాలున్నాడు. ఆ ఉన్నప్పుడు (శ్రీ) స్వామిచేసే ఓంకార గానంచేత, వారి సాన్నిధ్యంచేత అనేక మంది వ్యాధిగ్రస్తులు ఆరోగ్యం పొందారు. దేహరోగ్యమే కాదు, మానసికశాంతికూడా పొందారు. స్వామినే వైద్యుడనుకున్నారు రోగులు.

అమెరికాలో స్వామి అనేక విశ్వవిద్యాలయాలలో ఉపన్యసించాడు. కేవల బాహ్య విద్యావిజ్ఞానాలతో తృప్తిపడు తున్న మానవులకు జీవోపయోగములమైన వేదాంత జ్యోతిని స్వామి చూపించాడు. ఒక విశ్వవిద్యాలయంలో స్వామి “భారతదేశానికి ప్రపంచం ఉన్న ఋణం” అనే ఉపన్యాసమిచ్చారు. ఆ ఉపన్యాసంవిన్న సర్వూలూ ప్రముఖులై నారు. విశ్వవిద్యాలయాధ్యక్షుడు స్వామిక బహుళాకరించడాస్తే, కొన్ని ఉత్తమ గ్రంథాలు, గుమూస్తాను తీయన్నాడు. ఆ తెచ్చిన గ్రంథాలలో ఒకగ్రంథపు అట్ట కొంచెం చినిగివున్నది. అధ్యక్షుడప్పుడు గుమూస్తానెపుచూచి ఇలా అన్నాడు. “స్వామి ప్రసంగం ఇప్పుడు విసిలేదా? ఎవరికీ గ్రంథాలు బహుళాకరింప బడతాయో నీకు పోలేదా? భగవానుడైన రామునికి, విశ్వవిద్యాలయం సమర్పించుకోవలసిన గ్రంథాలు సుమూ ఇవి. ఇంకో మంచి గ్రంథం చూచి తీసుకురాండి.”

అమెరికాదేశము, స్వామి దివ్యసందేశామృతధారలలో ముగ్ధమై, ఏ రకంగా తబ్బిబైందో చూపగల అనేక పత్రికారచనలున్నాయి. అనేక జనశ్రుతులున్నాయి. అవన్నీ ఈ సూక్ష్మిస్తచరిత్రో రచించడానికి అవకాశం లేదు. స్వామి చేసిన ప్రసంగాలు, ఉపన్యాసాలు, పశ్చిమఖండాన్ని ఎంతగా కడలించి నిద్రలేపినవో వ్రాయడానికి చేతగాని పని. ఆ మహాత్మునికర్మ సూర్యకర్మ! ఆయితే, స్వామి శిష్యులను చేర్చుకోవడంలో, మఠాలు కర్మించడంలో, ఏవేవో స్థూలదృశ్యకర్మలు చేయడంలో తన కర్మను చూపించ లేదు. మానవునిలోని దివ్య

శక్తిని, ధర్మతేజాన్ని ప్రబుద్ధపరచడంలో స్వామి చేసిన మహా కర్మ అవాఙ్మూలన గోచరమైంది.

విశ్వవిద్యాలయాలలోని బీద భారతీయ విద్యార్థులకు స్వామి అనేక వసతులు సేర్పరిచాడు. మానవహృదయ సంస్కరణానికి స్వామి సందేశములు అనేక శాఖలలో అమోఘకృషి సలిపాయి. ఆయననోటినుంచి వెలువడిన సందేశాలకు, వానికి రూపమనదగిన ఆయన వ్యక్తిత్వానికి, అమరికనులు పరవశులైనారు. ప్రపంచాన్ని దిద్దగల ధ్యోజ్యోతిని, సత్యజ్యోతిని స్వామిలో అమెరికనులు సందర్శించారు. స్వామి ఉపన్యాస శీర్షికలలోనే ఒక అమోఘ సందేశం ఉంటుంది ఆయన ఒక ఉపన్యాసానికి ముగ్ధులై అనేక విశ్వవిద్యాలయాధ్యక్షులు ఏకగ్రీవంగా ఒక సారి ఒక పడిత బిరుదమిచ్చారు. స్వామి, చిరునవ్వున నవ్వి “అదినరకున్న స్వామి బిరుదే నాకు బరువు” అని ఆ అసాధారణ బిరుదాన్ని తృణీకరించాడు. ఒహో! ఎట్టి అంతర్ముఖత! ఆయన జీవితంలో భ్రాంకితివి అనిసామాన్యం. శంకరుడన్నట్లు మహాత్ములు గురుతర కృపాభారంచేత వంగుతారు. స్వామిచేసిన సేవ అనర్గళం అమెరికనులలో తరుగైన ఆధ్యాత్మిక బలాన్ని చూపించి, భారతీయులలో తరుగైన ఆధ్యాత్మిక భౌతిక బలాలను చూపించి, ఉభయులకు కావలసిన సామరస్య ధర్మ సందేశాలను స్వామి తన దైవప్రేరిత వక్రత్వంతో ఎంత మనోజ్ఞంగా చిత్రించాడు! “సాధారణ మహాపథము” అను పేరుతో, స్వామి తన ధర్మ చక్రము నీ విధంగా త్రిప్పాడు. స్వామి సందేశాలలో అమెరికా ప్రతిధ్వనించింది. భారతదేశ

సముద్ధరణలో, సర్వజగత్సముద్ధరణమున్నదని స్వామి అమోఘ సందేశాలలో నిరూపించాడు. కుల, మత, జాతి ద్వేషముల యొక్క సర్వ రూపాలను పారద్రోలడానికి, స్వామి తన ప్రసంగాలలో తన హృదయకారుణ్యాన్ని ఎంతో పంచిపెట్టాడు. దాదాపు రెండు సంవత్సరాలన్నర స్వామి పశ్చిమఖండ పరివ్రాజకుడై ధర్మవ్యాప్తంచేశాడు. ఆ ధర్మబోధలన్నీ *“శ్రీ రామ తీర్థ సంపూర్ణ వేదాంత సారస్వతం” అనే గ్రంథంలో చూడవచ్చు.

సూర్యుని కిరణం వడిసచోటల్లా వెలుగుగా మారినట్లు, స్వామిదృష్టి సోకిన చోటల్లా ఒక స్వర్గంగా మారింది. జగద్రంగం మీద పెరిగిపోయిన జీవపశువధాయజ్ఞ కార్యాలను ఆపడానికై రామ బోధసత్త్వ డీకంగా పరివ్రజించాడు. స్వామి బోధలచే అనేక స్త్రీలు, పురుషులు కొందరు ధర్మసేవకై తమ సర్వస్వాలను పరిత్యజించి నిలిచారుకుండ.

నెల్సన్ సతి ఒక అమెరికా స్త్రీ. గొప్ప విద్యావతి. సర్వసంగపరిత్యాగియై, సన్యాసినియై, భారతీయ సన్యాసిని వేషం ధరించి, ఇండియాకు వచ్చి ఎంతో సేవచేసింది. ఈమె సన్యాసిని నామం సూర్యానంద అని రాముడు పెట్టాడు. అనేకు లీరకంగా స్వామి బోధలచే ప్రబుద్ధులైనారు. ఈ భారత జ్యోతి, ఈ వేదాంత మహాజ్యోతి ఈ విధంగా పశ్చిమఖండమున వెలుగుచూపింది.

* ఈ గ్రంథాలు ఈ ఆశ్రమంలో తెలుగులో లభిస్తాయి.

“...ఈ దేశంలో శ్రీరామతీర్థస్వామిని ప్రేమవశులై
 హృదయమయం దారాధించే ప్రజలు చాలామంది యున్నారు.
 ఆయన ఏవిధంగా నిజమైన సన్యాసియై జీవించాడో, ఏవిధంగా
 క్యాలిఫోర్నియా పర్వతపు లోయలలోని మొరటుగ్రామముల
 యొక్క హృదయాలను చూరగొన్నాడో, ఏవిధంగా ఆయన
 మహామహా ప్రముఖ పత్రికాలో చీసిన తన ఉపన్యాసాలమీద
 అభినుతిరచనలు కట్టగట్టి సముద్రంలో పారవేశాడో, ఏవిధంగా
 ఆయన తన ఉపన్యాసాలను వినడానికి వచ్చిన సభ్యులనుంచి
 వసూలుచేసే ప్రవేశరుసుమును నిరాకరించి, ఆ ధనమును, సీవే
 భరించవలసినది” అని తన ఉపన్యాసాల నేర్పాటుచేసిన మిత్రు
 నకు చెప్పి జనసామాన్యానికి సైతం ఉపకరించాడో, ఇక్కడ
 ప్రజలప్రేమ ప్రసంగాలలో మనం నీనగలం అమెరికా దేశం
 ఇంతవరకు కనీవినీ యెరుగని హిందూజాతి శిరోమాణిక్య
 మాయన. తన జీవితమందు మహామహోన్నత ధర్మసూత్రాల
 ప్రతిబింబితం చేసుకున్న మహర్షి వరిష్ఠుడాయన. మహాత్ములలో
 కెల్ల పరమశ్రేష్ఠుడాయన. ఆయన హృదయంలో విశ్వాత్మక
 ప్రేమ ప్రతిబింబించింది.”

[లాలా హరిదయాల్ యం. ఏ.]

(సె హెడెన్ రివ్యూ, జులై 1911)

ఓం

మాతృదేశ పునరాగమనం

అమెరికానుండి స్వామి భారత వస్తానికి వస్తూ మార్గ మధ్యంలో ఈజిప్టులోదిగారు. అక్కడ కైరోలో మహమ్మదీయ మహాసభా మధ్యమున, వారిమనీషులో రామతీర్థస్వామి పారశీక భాషలో ఒక మహాపన్యాసంచేశారు. నాటి మహాపన్యాసాన్ని అరబ్బీ ప్రముఖ పత్రిక “అల్వహాబ్” (Al wahab) “భారత తత్వవేత్త” అనే శీర్షికక్రింద సమగ్రంగా ప్రకటించింది. ఈజిప్టు రేణీయులు స్వామి ప్రబోధాలలో, మహమ్మద్ ప్రవక్తయొక్క సత్యవాణిని విని, స్వామి ముందు మోకరిల్లారు.

ఆయన పుట్టింది భారతదేశంలో. పెరిగింది భారతదేశంలో. గడిపింది తీవ్రవైరాగ్యదీప్తమైన ఆర్య సన్యాసిజీవితం. కానీ, నిజమైన భారతపుత్రుని స్వరూపం, నిజమైన సన్యాసియొక్క జీవితస్వరూపం స్వామి చూపించాడు. సర్వజగత్తును తన ఆలింగనంలో విలీనం చేసుకోగల భారతాదర్శమును, హైందవ మతాదర్శమును స్వామి చూపి, భారతచరిత్రకు ఒక బంగారు గోపురమును నిర్మించాడు!

రాముడు నిజంగా బ్రహ్మానంద మహాసామ్రాజ్యాధిపతి. స్వామి అందుకే తరచుగా తనను ‘రామపాదుషా’ అని పిలుచుకొనేవారు. శిశువువంటి ఆయన అమాయకత అద్వితీయమైంది

ఇండియాకు వచ్చేటప్పుడు స్వామి పోర్టు సెట్ లో లార్డుకజిన్ వస్తున్న స్టీమరులో ఎక్కడానికి నిరాకరించాడు. “ఒకే పడవలో ఇద్దరు ప్రభువులు ప్రయాణం చేయలేర”ని స్వామి నిరాకరించి తర్వాత నావలో పయనించాడు. ఇది గర్వంకొడు. సామాన్యులు ఏ పదవీనైభవాలు చూచి వంగుతారో, ఆ పదవీప్రతిభలను, మహాత్ములు ఎంత నిరసనగా చూస్తారో, వారిలోని ఆ తరుగని ఆత్మశ్రీ ఎంత ఉన్నతమైందో మనం గ్రహించాలె.

1904 డిసెంబరు 8 వ తేదీ స్వామి బొంబాయిలో దిగారు. అక్కడ ప్రజానీకం అపూర్వానందాతి రేకంహో స్వామికి సుస్వాగతమిచ్చింది. బొంబాయిలో ఒకవారం స్వామి ఉన్నాడు. వారి ఆ ధర్మ సందేశామృతాన్ని సర్వజనులు ఆస్వాదించి పరవశులైనారు.

తదుపరి స్వామి, శివగుణాచార్య స్వామి^{గో} కలిసి మూత్రాకు పోయారు. దారిలో నాసిక, హోషంగాబాద్ లో అగి జనసామాన్య మహాసభలలో వేదాంత ధర్మోపన్యాసాలిచ్చాడు. నాటి ఆయన ఉపన్యాసాలలో, మహోన్నత రాజకీయవిషయాలు గర్భితమైయున్నవి. అయితే రాముడు అంత రుణుడైన మహర్షి. ఆయన రాజకీయప్రసంగాలు సైతం ఇంకొకరూపంలోని సత్యధర్మ సందేశాలే. ఆయన దేశభక్తుడుగా ప్రసంగించలేదు. తానే భారతవర్షమై ఏతద్దివ్యానుభూతితో ప్రసంగించాడు.

స్వామి మూత్రాలో శాంతి ఆశ్రమంలో ఉన్న ఆ రోజుల్లో ఒకనాటి ఉదయం 8 గంటల సమయం. పురాన్

ఒక మిత్రునితో కలిసి లాహోరునుంచి అప్పడే వచ్చాడు. స్వామి గదితలుపు తెరచి ఆహ్వానించాడు. స్వామి పురాన్ సింగు కలువక మూడుసంవత్సరాలప్పటికి. అది చలికాలం. ఒక కామాయపు దుప్పటి కప్పుకొని స్వామి ఉన్నాడు. ఏదో దివ్యతేజం తొణికిసలాడుతున్న నేత్రాలతో పురాన్ సింగును చూచి స్వామి ఇలా అన్నాడు: “త్యాగమే (స్వార్థబలి దానము) దేశవిముక్తి కలిగిస్తుంది. దేశవిముక్తికై రాముని శిరస్సు ముందు పోవాలె. తరువాత పురాన్ సింగుది. తరువాత ఇంక అనేకమంది శిరస్సులు బలిదానం కావాలె. అప్పుడు భారతవర్షం, మాతృభూమి, మన జన్మభూమి విముక్తి పొంది తీరుతుంది.” సర్వవిధ పశనావస్థలోఉన్న భారతదేశమును విముక్తిచేయడానికై, భేదభావ రావణునిచేబడిన సీతను విడిపించడానికై ధనస్సు సంధించిన వీరరామునివలె, రాముడు నిలుచున్నాడు భారతవిముక్తిలో, సర్వప్రపంచ విముక్తి, సర్వ ప్రపంచ క్షేమం శ్రీరామతీర్థ భగవానుడు గుర్తించాడు.

ఇంతలో ఇరువురు నూతన వ్యక్తులు స్వామిని చూడడానికి అక్కడికి వచ్చారు వాండ్లు స్వామికి నమస్కరించారు. వాండ్ల నమస్కారాలకు కృతజ్ఞతగా స్వామి వినిర్మల ప్రేమతో పకపకా నవ్వుసాగాడు. నవ్వాడు, నవ్వాడు, కడుపు చెక్కలయ్యేలాగు స్వామి నవ్వాడు. నవ్వాగిపోయిన తరువాత స్వామి అన్నాడు: “నాదేశీయులారా! రాముని పరిశోధించడానికి వచ్చారా? రాముడు మీకు తన హృదయాన్ని విప్పి చూపుతున్నాడు. ప్రపంచంలో చేయదగిన ఉత్తమకార్యం

రాముని శోధించి పట్టుకోవడమే ప్రపంచ మప్పుడు మీ పాదాలకు దాపోహమంటుంది. ”

అక్కడున్న పురాణ మొదలైన వాండ్రందరూ ఈ సంఘటనకు ఆశ్చర్యపడ్డారు. ఆ వచ్చిన నూతన వ్యక్తులు స్వామి పాదాలమీద వ్రాలి ఈరకంగా విన్నవించుకున్నారు :
“ స్వామిజీ ! క్షమించండి. మావిధిప్రకారం మేమువచ్చాము. మీ ముఖమును చూడగానే మా హృదయాలు కరిగిపోయినవి. మీ ప్రేమ మమ్ములను జయించింది. మేము పాపాత్ములం ”

ఈరకంగా ఆ గవర్నమెంటు సి. వి. డీలు పశ్చాత్తాపంతో వెళ్ళిపోయారు. సత్యశిఖర పైన సుస్థిరులైన మహాత్ముల కేమిభయం ? పవిత్రమైన గంగలోపడి మురిక కాలువలు సైతం పునీతం కావా ? చైతన్యసి దివ్యాలింగనంగో జగన్నాథ మాధవులనే త్రాగుబోతులు, భగవద్గ్రంథపాఠమత్తులుకాలేదా ? సాక్షాత్కార శిఖరాగ్రాసనులై, పసిచేసే ధర్మవీరుల శక్తి అకుంతితం ! అప్రతిహతం !

శివగుణాచార్యస్వామి, స్వామిని అనేక మహారాజులను ఆశ్రయించి ధనమును కూడబెట్టి, ఏదోఒక సంస్థను స్థాపిస్తామని ఎంతో బోధించాడు. కానీ, ఏవేవో శుష్కకర్మ కలాపాల సంరంభాలకు రాముడు భ్రమితుడు కాలేదు. వేదాంత సూర్యునివలె తాను ఒక మహాకర్మ చేయదలచాడు.

మూత్రాలో కొందరు మిత్రులు స్వామి నొకనాడు కలసి, “ స్వామిజీ, మీ భావప్రచారానికి, మీ సిద్ధాంతప్రచారానికి, మీరొక నూతన సమాజాన్ని స్థాపించండి ” అని అడి

గారు. రాముడామాటలు వినంగానే ప్రేమపరవశుడైపోయాడు. ఆయన సమీలిత నేత్రాలనుంచి ఆశ్రుప్రవాహాలు ధారలై కారసాగాయి. ప్రపంచమంతా ఆయన కౌగలించుకోసోతున్నట్లు చేతులు చాపి ఇలా అన్నాడు: “భారతదేశంలోని సంఘాలన్నీ రామునివే. వాని ద్వారానే రాముడు పనిచేస్తాడు. క్రైస్తవులు, ఆర్యసమాజీకులు, హిందువులు, పార్శీలు, మహమ్మదీయులు, నాయిష్టదేవతయైన భారతవర్షముయొక్క దుగ్గ పానంకో పెరిగిన సర్వూనా నా సోదరులే. వెళ్లి—చెప్పండి—రాముడు మీ అందరికీ చెందినవాడని. నేను సర్వులను ఆలింగనం చేసుకుంటాను. నేను ఒక్కరిని కూడా వదిలిపెట్టను. నేను సమస్త పృథ్విపై ప్రేమను వర్షిస్తాను. నేను సమస్తభూమిని ఆనందంలో స్నానం చేయిస్తాను. ఎవరై నా నన్ను వ్యతిరేకిస్తారా? ఇదిగో అతనికి నేను హృదయపూర్వక స్వాగతమిస్తున్నాను నేను ప్రేమను వర్షిస్తాను. అన్ని సంఘాలునావే. నేను ప్రేమతరంగాలను లేపుతున్నాను. ప్రతిశక్తి నాదే. సర్వం నేనే. ఆహా! నేను ప్రేమను వర్షిస్తాను... ..”

బహువిధ విభేదభావ సంక్లిష్టమైన జగతికి ఇట్టి హృదయమే శరణ్య మివ్వగలదు. ఇట్టి మహాపురుషులను అవతారమూర్తులనడానికి కారణం — భగవంతునిలో చూడగలిగిన ఆ పరమసత్యదృష్టిని, వీరిలో కనుగోగలగడమే.

మూత్రాలో స్వామికి యమునాతీర సైకతశయ్యలు మహాప్రీతి ఆ యమునాకూల సైకతశయ్యలపై, స్వామి బ్రహ్మతన్మయుబాష్ప యము నాస్రవత నేత్రాంచలాలతో ఉపవిష్టుడై

యుండేవాడు. ఆయన దర్శనంలో, ప్రతివ్యక్తి తన విచారజీవి తాన్ని విస్మరించాలనిదే. ఆయన ఆ యమునాతీర విశాల సైకతనీమల్లపై చేసే ధర్మ ప్రసంగాలను వినడానికి ఆబాల గోపాల వస్తుండేవారు. శతవృద్ధులు సితం వచ్చి తన్మయులయ్యేవారు.

తదుపరి స్వామి పుష్కరసరోవరతీరానికి నిర్గమించాడు. స్వామి ముఖ్యశిష్యులైన నారాయణస్వామి జపాను, శ్రీనగరము, పెనాంగ్, బర్మా. సిలోన్, ఆఫ్రికా, పోర్టుగీజ్, కైరో (ఈజిప్టు), అలజ్జాండియా, గోజో, మల్టా, తునిస్ (Tunis), ఆల్జిర్స్ (Algiers), మొరాకో (Morocco), జిబ్రాల్టర్ మొదలైన ప్రదేశాలలో ధర్మప్రచారసంచారంచేసి, చివరకు లండన్ 1903 నవంబరులో చేరి ఒక అయిదుమాసాలుండి జబ్బునపడ్డాడు. స్వామి ఆజ్ఞచేత తిరిగివచ్చి స్వామిని 1905 జనవరిలో పుష్కరతీరంలో కలుకున్నాడు.

పుష్కర సరోవరతీరంలోని కిషన్ ఘర్ రాజగృహంలో స్వామి నివాసం. ఆ పుష్కరసరోవరంలో మొసళ్లపుట్ట. సంసారమనే మొసలినే సిద్ధించిన ఆ మహర్షికి, వాటిమధ్యనే స్నానపానాలు. అవి ఆయనను ముట్టేవికావు.

ఆ పుష్కర సరోవరారణ్యం రాముని విహారరంగం. అక్కడ జననమర్దంలేదు. అప్పుడప్పుడు స్వామి స్నేహితులు ఏ పది పన్నెండుమందో వచ్చి పోతుంటారు. సాయంకాలం, అనుచరులతో, స్వామి పుష్కర పర్వతంమీదికి విహారానికి వెళ్ళేవాడు. ఆ ప్రయాణానికి అంతుండదు. భగవత్తన్మయుడైన

రామపరమహంస కాసర్వతారణ్య సంచారం, ఒక సరోవర విహారమే. ఆనుచరులు నడుచు లేక వాసేవు కూర్చోబ్రోతారా, స్వామి కూర్చోనివ్వడు. ఓంకార సంస్కరణంచేసి తెమ్మనే వాడు. బలహీనత ఆయనకు వసకరాదు. ఇతరులకు ఆ అరణ్య సంచారం ప్రాణగొడ్డం. కాని స్వామికి లీలావిహారం. ఆ మహర్షికి, ఆ సంచారం, కేసలం భగవంతునిలో సుగరించినట్లు ఉండేది. ఒక్కొక్క సారి స్వామి ఒకకొండరాయిపై కూర్చునే వాడు. ఆ తన్మయమూర్తి ఇట్లు సంభాషించేవాడు :

“ఈ మానవులు భగవంతుని ఎదుకు చూడలేరు. భగవంతుని చూడలేనివారిని రమ్మనండి రాముని దగ్గరకు రమ్మనాడి. భగవంతుడు కనపడతాడు !”

స్వామి కన్నులు సమీలితములయ్యేవి. అశ్రువులు కాలుసలు గట్టి ప్రవహించేవి ముఖము ఖేదోమండలమయ్యేది. విశ్వసర్వమును ఆలింగనం చేసుకుంటున్నాడా అన్నట్లు, ఆయన వినృత బాహువులు గాలిలో ప్రకంపించేవి. “భగవంతుడు ! భగవంతుడు ! ఇడుగో ఇక్కడ ఉన్నాడు. భగవంతుని చూడ దలచినవాండ్లు రండి” అని పలుకుతూ స్వామి మానంలో మునిగిపోయేవాడు పై పెదిమిలో కొంచెం క్రింది పెదిమను ఒత్తివట్టేవాడు. అప్పుడే తిల్లిన కనుగొన్న శిశుముఖవైఖరి ఆయన ముఖంలో ప్రకాశించేది. పసిపిల్ల వంటి నమ్మకంతో ఆయన అరుణాధరాలు విడివడిఉండేవి. స్వామి ప్రసంగిస్తూ ప్రసంగిస్తూ, పారవశ్య నిర్భరతచేత, మధ్య మధ్య అలాగే మాన సముద్రంలో మునిగిపోయేవాడు. ఉత్తంగతిరంగితమై, విశాలమై

పోయే ప్రవాహంలాగా, ఆయన దివ్యమానం అలాగే సాగి పోయేది.

స్వామి పరుల విమర్శలను సహించాడు. ఎవరైనా ప్రసంగవశాత్తు విమర్శలకు దిగుతారా, వెంటనే స్వామి, “దేవాలయ ఘంట వినబడడం లేదు. హుమ్! వ్యక్తిగత విమర్శవద్దు” అని వారించి వారిచేత ఓంకార స్మరణ చేయించే వాడు.

“మీ అందరికీ శ్రద్ధపోయింది. ఓంకారోచ్ఛారణ నిరంతరం జరిగాలె” అని స్వామి యనుచరులకు ప్రేరణచేస్తుండే వాడు. నిజమిది : శ్రీ రామతీర్థ జీవితం ఒక ఆకాశగంగ. ఆ గంగాగర్భంలో నిరంతరం ఓంకారరావమే వినబడేది. ఆయన జీవితమే ఓంకారమనడం సమంజసమే. ఆయన భోధలు, ఆ ఓంకార వ్యాఖ్యానమే-ఓంకార నామస్మరణ స్వామికి ప్రాణ ప్రదం. స్వామికిగల ఓంకార ప్రీతినిగూర్చిన ఒక వినోద విషయం :

స్వామివద్ద ఒకవంట చేసే యువకుడుండేవాడు. స్వామి, అనుచరులు, భోజనంచేస్తుండేవారు భోజనంచేస్తూ, ఏదైనా కూర నడిగేవారు. దానికి జవాబుగా నతడు ఊరక ఓం అనే వాడు. ఆకూర తెచ్చిన పిదప అతడు, ‘స్వామి ఇదిగో’ ననే వాడుకాదు. ఓం అనేవాడు. ఏ సందర్భంలోనైనా సరే నతడు ఓంకారోచ్ఛారణ చేయడం చూచి వచ్చిన స్వామి మిత్రులు కడుపుచెక్కలుగా నవ్వుకొనేవారు. ప్రతిదాసకీ ఒకటే ఓం. ప్రతిప్రశ్నకూ ఒకే ఓం అని ఆయువకుడు జవాబు చెప్పేవాడు.

ఈ వినోదవిషయంలో, స్వామికిగల భగవన్నామ ప్రీతి మనం కొంత గ్రహించవచ్చు. భగవన్నామమేకదా మహత్తుల జీవనాధారం !

పుష్కరసరోవర తీరంనుంచి స్వామి వ్రాసిన పేఖలు, వ్యాఖ్యలు, ప్రసంగించిన ప్రబోధాలనేకం ఉన్నాయి. వానిలో, స్వామి జగద్ధితహృదయం ఎంతో బాగుగా చూడవచ్చు. అప్పటి ఆయన రచనలో సత్యమైన దేశభక్తిని మనం చూడగలం.

పుష్కర సరోవర తీరంలో మూడు మాసాలున్న తరువాత రాముడు నారాయణస్వామిగో కలిసి జయపూర్ వెళ్ళి అక్కడ కొద్దోజులున్నారు. మహోన్నత ధర్మప్రసంగాలతో, రామభగవానుడు ప్రజలమధ్య ఒక త్యోతిగా ప్రకాశించాడు.

స్వామిది సింహప్రకృతి. సింహాలరణ్యగుహ గర్భాలలో స్వేచ్ఛగా ఉంటాయి. ఎప్పుడో రాత్రిపూట, పరిసర గ్రామంలో ఒక్కదూకుదుమికి, ఏ జంతువునో నోట గరచుకొని తిరిగి యరణ్యంలో జొరబడతాయి. వేదాంతకేసరియైన స్వామి ప్రజలమధ్య ఒక దుముకు దుముకుతాడు. తిరిగి చివాలునపోయి, తన దుర్గమారిణ్యగిరిసీమలలో వ్రాలుతాడు. రామ మహర్షి జీవిత విధానమిది.

తాను మహారణ్య విశ్వవిద్యాలయాలలో పరిశ్రమించి గడించిన బ్రహ్మానంద సంపదను రామతీర్థస్వామి సర్వమానవులకు వేయిచేతులతో పంచిపెట్టాడు. ఇంక రామపరమహంస

జనులమధ్య నిలువదు. రామకృష్ణ పరమహంసలవారన్నట్లు లోకహితకర్మకై, మహాజ్ఞానులయందు పరమాత్మ కొట్టిగింజంత శుద్ధమాయను ఉంచుతాడట. పనికికాగానే ఆ రవ్వంత మాయ పోతుంది ఇక వారు చిక్కరు. ఇక కేవల బ్రహ్మకాశయానమే!

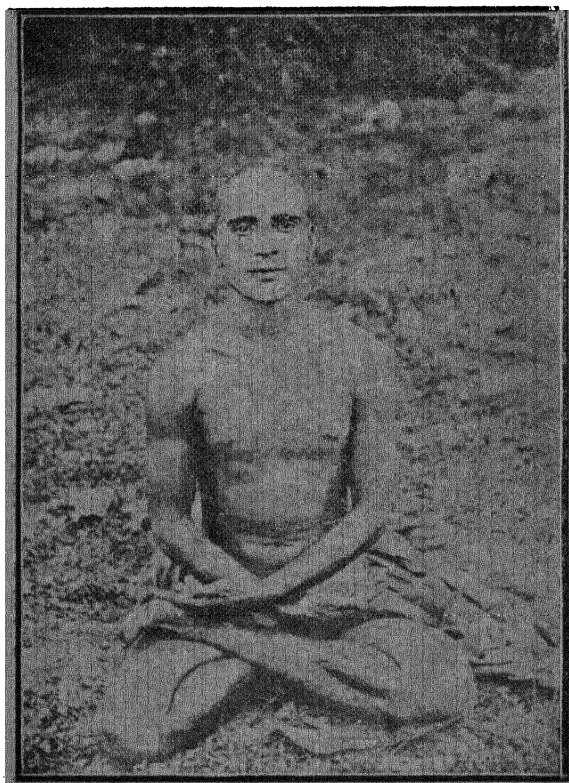
తిరిగి రామపరమహంస, జనపదాలు విడిచి, హిమవత్పర్వత మహారణ్యాలకు నిర్గమించాడు. ఇక తదేక బ్రహ్మయానమే! రామ సంహారకర్మ యిన పిదప రాముడు తన యయోధ్య సింహాసనస్థుడైనాడు. రామతీర్థ భగవానుడింక సమగ్ర నైష్కర్మి! సమస్త ప్రవృత్తి శాఖలను విడచి, ఎగిరి ఎగిరి నివృత్తి పర్వతశృంగాలపైకి ఎగిరి ఆ బ్రహ్మకాశంలోరామ పరమహంస గానం చేయసాగింది. ఆ గానం కొంచెం వినండి :—

పోనిమ్ము ఓ మహామధుర వేదనము
స్వస్తి వ్రాతల కుపన్యాసంబులకును !
కీర్తి ప్రతిష్ఠలు వలదు సుంతయును !
శౌరవమా అది బుద్ధిహీనతయె,
మరి యశౌరవమది అర్థహీనంబు !
బ్రతుకెందుకీ యాటబొమ్మల కొరక ?
తర్కపదార్థ విజ్ఞానశాస్త్రములు
వట్టి పిచ్చివి! పాప మవి నన్ను చూచి
పోగొట్టుకొనుగాక తమగ్రుడ్డితనము
కలలో ఒక దివ్యవాహిని పారు
జాగ్రద స్థితి నది పెరుగును పెరుగు,

అప్పుడపుడా దివ్యవాహిని పొంగి
 దేహేంద్రియాది తటంబుల ద్రెంచి
 ఆకాశమెత్తు వరదలై పారు
 ఆ మహాగంగ విశ్వవ్యాప్తమగుచు
 వరదలై ముంచెత్తు సర్వలోకముల
 అది యకాండ జలప్రళయహూచు రేగు

.....
 వరదలై వరదలై పొంగులుబారి
 ఇదెవచ్చుచున్న దానంద వారాసి
 ఇదెవచ్చుచున్న దఖండ మోదంబు
 కడుపుచెక్కలు వోవు నవ్వువచ్చెడిని !
 పొంగుచున్నది బ్రహ్మహూన ప్రళాంతి

ఓం



ఓమ్

మ హా ని ర్వాణం

1905 నవంబరులో రామతీర్థ స్వామి నారాయణ స్వామిశోకలిసి హరి ద్వార హృషీకేశాలమీదుగా, గంగా నదియొక్క ఆవలి తీరంలోగల ఒక దుర్గమోదుగ్రమైన మహా రణ్యగర్భంలోని వ్యాసాశ్రమానికి నిర్గమించాడు ఈ ప్రదేశం హృషీకేశానికి 30 మైళ్ల దూరంలో ఉంటుంది. ఇక్కడే వ్యాస గంగవచ్చి, గంగానదిలో కలుస్తుంది అక్కడ గంగపాడుగునా భయంకరాతి భయంకరమైన, ఒక పెద్ద అరణ్యమున్నది. దీన్నే బీన్ ఫారెస్టంటారు. ఈ కీకారణ్యంలోనే భారతమతవాఙ్మయ పితామహుడైన, వేదవేదాంత సముద్రుడైన, శ్రీ మద్వేద వ్యాసమహర్షి తపస్సుచేశాడని జనవ్యవహారం. ఆపారాశర్య భగవానుని పాదపద్మ చిహ్నాలను కాపాడడానికేమో, ఆమహా రణ్యం మానవమాత్రులకు దుర్గమమైయున్నది. ఆ నిబిడాంధ కారబంధురారణ్యంలో జ్ఞానవైరాగ్యతేజం తప్ప, ఇంకొక తేజం, నిరుపయోగం. అక్కడికి పోవాలంటే, అగడ్తవలె దుస్తరమైన గంగానది ఒకవైపు. ప్రాణాలు తెగించి తేనే తప్ప ఎవరూ ఈనది దాటడం దుస్తరం.

రామ పరమహంస ఈ మహారణ్యంలో వ్రాలింది. ఆ యరణ్యంలో ఒకదానికొకటి యరమైలు దూరంలో ఉండేలాగు పర్ణశాలలు రామనారాయణస్వాములు ఏర్పరుచుకున్నారు. స్వామి వ్యాసాశ్రమంలో నిరుక్తము, సామవేదమును పఠించి,

ఏ తద్ధ్యానము చేయసాగాడు. వేదమంత్రసుధానుభూతిలో స్వామి పూర్ణ నిమగ్నత సొందాడు. భారతదేశంలోని కొందరు పండితులు వేదాలకు చేసిన అపవ్యాఖ్యానాలు చూచి స్వామి పకపకానవ్వేవాడు. సత్యద్రష్టయైన ఆ మహర్షికి, వేద హృదయం అర్థంకావడంలో ఆశ్చర్యంలేదు ! వేదసారస్వత సౌందర్యమనే ఒక స్వకీయ వేదవ్యాఖ్యానం స్వామి రచించాలనుకున్నాడు కాని అంతకంతకు నైష్కర్మ్యమహాకాశంలోకి ఎగిరిన రామపరమహంస ఆ రచనను తన మధు జీవిత స్వరూపంలో మూత్రమే మనకు చూపించాడు.

బాసాను ప్రాంతీయులైన హస్తవాసులాయనకు పాలు తెచ్చి యిస్తుండేవారు. స్వామి మహాన్నత వేదాంతాశయాలు ఆ ఆటవికులకు ఏమి పాలయకపోయినా, ఆయన విశ్వమయ ప్రేమను ఎలా పఠించుకున్నారో పాలయదు కానీ, “స్వామి సాక్షాత్ దేవుడి” అని చెప్పేవాండ్లు. ఏ పండ్లలో పాలో తెచ్చి, స్వామికి సమర్పణంచేసి, ప్రసన్న ముఖాలతో ఆ భిల్లులు పోతుంటారు. తమ మధ్య మిత్రుడు వసిస్తున్న ప్రత్యక్ష భగవంతుడు, ఆ ఆటవికులకు రాముడు. ఇంక మనం రామపరమహంస ఎగిరే ఎత్తులను చూడడానికి దృష్టి శక్తి చాలదు. ఆయన జీవితమేఒక యగాధ సాగరం. దాని లోతులను ఎవరు స్పృశించగలరు !

ఆ యరణ్యంలో స్వామి అంత కంతకు నిర్వికల్పయానం చేస్తున్నాడు. జగదుద్ధరణానికై మహాసముద్ర గర్భంలోకి దిగిన యజ్ఞ వరాహమూర్తివలె, స్వామిఒక నిర్వికల్పమహామాన సము

ద్రాలోకి నిర్గమించాడు. ఆ మహర్షి పుంగవుని స్వాత్మనిష్ఠను, స్వస్వరూపానుసంధాన మధుపానమ తత్తను గ్రహించ లేక పూర్ణ సింగ “ స్వామి! ఏమిటి ఇలా మారా కిమి? ” అని యడిగినప్పుడు స్వామి ఇలా ప్రత్యుత్తమిచ్చాడు. ఆయన వాక్యార్థాన్ని ఆయన జీవితచ్ఛాయలను గుర్తిద్దాం.

“ పురాణీ! జగత్తుకు నా పూలగోనే పనిఉన్నది. నేను జనులముందర పుష్పరూపంగో కనపడినప్పుడు, నన్ను చాండ్లు రుచిచూస్తారు. అయితే భూగర్భంలో గుప్తప్రదే శాస్త్ర పండ్లకుం ఫలాలకూ ఆహారం సమకూర్చే ప్రేళవద్ద నేను పడవలసిన శ్రమ వాడ్లకేం తెలుస్తుంది. నేనప్పుడు నా మూలస్థానం ఉన్నాను. ప్రపంచంగో భావాలు ప్రబోధించడం ప్రచారంచెయ్యడం, యిలాంటి బహిరంగ కర్మలకంటె మూలం శ్రేష్ఠతర కర్మ. మహా జ్వలమైన శంకరాచార్యుల విజయానికి వెనుకవున్న మూలకారణం, గౌడపాద గోపందాచార్యుల మహామహానమే. ”

స్వామి హైందవ వేదాంతాదర్శ శిఖరానికి అధిగమించాడు దేహభావస్మృతి విహీనుడై స్వామి అలాగే రోజులకు రోజులు ఆ పర్వత సానువులపై సమాధి నిమగ్నుడై యుండేవాడు. నడుస్తున్నా, ఆయనకు అత్త తప్ప వేరొక ప్రపంచం కనపడదు. స్వామి ఆస్మితమై జ్ఞానచైతన్యడు. ఆయన అప్పుడప్పుడు ఇలా అనేవాడు : “ ప్రపంచం ఉన్నదనేదెవకు ? పూర్వం లేదు ఇప్పుడు లేదు ముందుడబోదు. ” ఒక్కొక్కప్పుడుడిలా అనేవాడు స్వామి : “ ఓ మానవులారా ! మీరు

వచ్చి మీలో నమ్మకం కలిగించి, పనమాత్మను మరిపించడలి
చారా? ” ఆత్మ విస్మయించి ఒక్క చీమంతకూడ భరించలేడు
రామపరమహంస. అట్టిది ఆయన ఆత్మ ప్రణయం !

1906 ఫిబ్రవరి నగం జరిగివుంటుంది. ఎండాకాలపు
అడుగుజాడలు కనపడసాగినవి. రాముడక్కడనుంచి నారాయణ
స్వామిగో దేవప్రయాగకు సయపించాడు.

ఇక్కడ తూర్పునుంచి కలకానంద, ఉత్తరంనుంచి
భాగీరథి నది వచ్చి కలుస్తాయి. స్వామి యీ దివ్యప్రదేశంలో
కొన్నాళ్లున్నాడు.

అటునుండి స్వామి అతి ఏకాంత ప్రదేశమైన వాసిష్ఠా
శ్రమానికి బయలుదేరాడు. ఈ పుణ్యభూమి టెహ్రీకి 50
మైళ్లుంటుంది. పన్నెండు లేక పదమూడు వేల అడుగుల ఎత్తున
ఉంటుంది. మార్గంలో టెహ్రీమహారాజుగారి ప్రార్థనానుసారం
భృగు గంగాతీరమందలి సింలాసు వనగృహంలో కొన్నాళ్లు
న్నారు. మైదానాలనుంచి, స్వామికి అనేకాహ్వనాలు
వచ్చాయి. కాని మహాప్రథ్ననయాత్రకై నిర్గమిస్తున్న స్వామి,
వెనుకకు తిరుగలేదు. సత్యత్వియానాకాశంలో ఎగిరి పోతున్న
ఆ పరమహంస కంక సంది చూపులేదు. ప్రజల ఆహ్వానాల
మీద స్వామి తనకు ప్రతినిధిగా ధర్మప్రచారానికి శిష్యుడైన
(శ్రీ) నారాయణ స్వామిని పంపాడు.

తదుపరి స్వామి ఏకైక బ్రహ్మభావపరవశుడై, 1906
మార్చిలో (శ్రీ) వాసిష్ఠాశ్రమానికి విజయంచేశాడు. (శ్రీ) రామ
చంద్ర భగవానుని ఆచార్యుడు, బ్రహ్మర్షి పుంగవుడు, అఖండ

జ్ఞాననిధి యని పురాచరిత్రలో విశ్రుతి కెక్కిన శ్రీ వసిష్ఠ భగవంతుని తపఃప్రదేశమది. ఆ వసిష్ఠ గుహలో రామమహర్షి వసింపసాగాడు.

ఈ మహాదర్శనం అతి గంభీర సౌందర్యవంతమైంది. దివారాత్రాలు రామునికి కనపడవు. బ్రహ్మ తన్మయుడై, రాముడున్నాడు

ఒకటిరెండు మాసాలలో స్వామి తీవ్ర జ్వరపీడితుడైనాడు. శ్రీ నారాయణస్వామి ఈ సంగతి తెలిసి 1906 మేలో, తన పర్యటనాన్ని ఆపి, వసిష్ఠాశ్రమం చేరాడు. కొన్ని వసతులకై ఆగుహను వదలి దానికపైన ఆరుమైళ్ళ దూరంలో ఉన్న ఇంకో ప్రదేశానికి వారిరువురూ వెళ్ళారు. ఆ స్థలం అత్యంత ప్రకృతిరమణీయం. రాముడు ఆ వనానికి గాఢర్వ వనమని పేరుపెట్టాడు. ఆ మహావన వర్ణనలు మహాకవి యైన స్వామి రచనల్లో చదివి మనం చూచినట్లు ఆనందించగలం. నారాయణస్వామి తానుండడానికి భృగుగంగా తటంలో ఒక పర్ణశాల వేసుకున్నాడు. రాముడొక గుహలో ఉన్నాడు. రాముడుండే గుహకు ప్రక్కనే ఉంటున్న పొరుగు మిత్రుడెవరో మీకు తెలుసా? ఒక బ్రహ్మాండమైన కొండచిలువ. అది తన సొరలోకి పోవడానికి ఒక అరగంట పట్టేదట. స్వామి ఉండే గుహకు ముందు ఒకచిన్న లోయ ఉన్నది ఆ లోయకు మధ్య, రామునిగుహకు ఎదురుగా ఒక గుహ ఉన్నది. దానిలో ఒక సింహం ఉండేది. ఇవీ రాముని పొరుగు మిత్రులు. అనేక సార్లు ఆ అరణ్యకేసరి, మన వేదాంతకేసరి ఉండే గుహ

ముగడుగా పోతుండేది. కానీ అది రాముని గుహలో ప్రవేశించేదికాదు. శిశుప్రేమ స్వరూపుడైన రామ పరమహంసకీ భీకర ప్రకృతి విభిన్నంగా కనపడలేదు అందుకనే ఆయన పరవశోన్మత్తుడై ఆనందమస్సులలో ఇలా బ్రహ్మోతాలాపనచేశాడు :

“ఈ యరణ్యాబులు ఈ మహానదులు
 ఈ క్యారమృగములు ఈ విహంగములు
 ఈ పర్వతంబులు, ఈ సర్వజగము
 నేనే నహా ! ఇవి నేనేను నేనె !”

వర్షముల అధికృతచేత స్వామి నివాసం తరువాత, అగుహకు కొన్నిమైళ్ళ దూరంలో క్రిందనున్న ఒక మనోజ్ఞ ప్రదేశంలో ఒక కుటీరానికి మార్చబడింది. ఆకుటీరంలో రాముడు కొద్దిరోజులు గడిపాడు. ఆ వెలుపక కురిసే వర్షాలలో రాముడేకమై బ్రహ్మపారినస్మృత వర్షములు కురిసేవాడు. పర్వతాలు ఊగిసలాడేలాగు శిశు శిశుమనే ఉరుములలో, రాము డానందపరవశోన్మత్తుడై ఓంకార గర్జనలు చేసేవాడు. తళతళ మని మెరిసే మెరుపులలో, రాముడు తన మందహాస రోచిస్సులను విరజిమ్మేవాడు. రామ జీవవాహిని యిట్లు ఒకే ఒక బ్రహ్మ నంద జలపాతమై నినదించింది.

ఆనందతన్మయుడై నడుస్తూ నడుస్తూనే స్వామి పడి పోయేవాడు. సాయం సంధ్యార్ధం కాంతలలో స్వామి, పరవశోన్మత్తుడై తాండవించేవాడు. చప్పట్లు చరుస్తూ, చేతులు పైకెత్తి తాండవించేవాడు. చైతన్యంల హరిన్మత్యములు జ్ఞప్తికి

వస్తున్నాయి. భక్తి, జ్ఞానం, నిజమైనవైప్రకాశించినప్పుడు వేరుగావని మనం తెలుసుకోవాలె.

పద్మాసనస్థుడై స్వామి తదేకనిష్ఠలో కూర్చుండేవాడు. రోజులు గడిచిపోయేవి. స్వామిపలుకడు. కదలడు. ఒకే ఒక మహాసూననముద్ర గర్భంలో ముగిసిపోయేవాడు. ఒక మహాప్రవాహం ఒక్కొక్కచోట ప్రచండంగా త్రుళ్ళింతలలో గర్జిస్తూ, ఒక్కొక్కచోట గంభీర శిశ్నబ్దంలో పారుతూ సాగిన నూదిరి రామతీర్థ భగవానుడున్నాడు.

ఒకసారి, స్వామి బ్రటిషు గవర్న మెంటుకు వ్యతి రేకియైన గొప్ప జాతీయవాది అనే అనుమానంతో, ఇండియన్ పోలీసు శాఖ ఆయనపైన కాపలావేస్తున్నారనే ఒక లేఖ వచ్చింది. స్వామి అన్నాడు: “వాండ్లకు చెప్పండి. నన్ను నేను కాపాడదలచుకొను. నన్ను వాండ్లేవిధంగా ఎంచుకున్నానరే. నేను నేనుగానే ఉంటాను. నేనొక భారతీయునిగా నాదేశం స్వతంత్రం పొందాలని వాంఛిస్తాను. ఒకనాటికి అది స్వతంత్రం పొంది తీరుతుంది. ఈ రాముని దానికి స్వాతంత్ర్యం తెస్తాడో, లేక అనేకమంది రాములు జైస్తారో ఎవరికి తెలుసు.”

ఆహారవిషయాల మార్పులచేత స్వామి ఆరోగ్యం చెడింది. అందుచేత, కొన్నాళ్లు, స్థలమును మార్చడానికి స్వామి యనుచరులు ఏర్పాటుచేశారు. ట్రావంకో పోవడానికి సంకల్పించారు. ముందుగా వెళ్లి ఏర్పాటులు చేయడానికి నారాయణ స్వామి, పురాన్ సింగ్ ట్రావంకో వయసించారు. 1906 సెప్టెంబరులో విషయమిది: వెళ్లిపోయే రోజున పురాన్ సింగు చెబు

తాడు : “స్వామి నన్ను స్నానానికి తీసుకపోమ్మని అడిగాడు. స్వామి కమండలపూ, తుండుగుడ్డా తీసుకొని వారితో నదికి వెళ్లాను. ఆరోజుల్లో స్వామి, ఏదో వివశత్వంలో ఉండేవాడు. ఆయన గుడ్డలన్నీ విప్పి, స్వామిని దిగంబరుని చేశాను. నదిలోకి స్వామి దిగాడు. స్వయంగా నాచేతులతో స్నానంచేయించాను. ఆ ఉదయమంతా ఆకాశంలో మబ్బుపట్టి ఉన్నది. స్వామి కుటీరానికి తిరిగివచ్చారు ఇంక నేను పూరికి వెళ్లే సమయమయింది. “పురాన్ జీ! నీ వెక్కడికి పోయినా స్వర్గంలో, ఆత్మతేజంలో జీవించు. రాముడు ప్రారంభించిన ఉద్యమాన్ని కొనసాగించు. రాముడు మౌనముద్ర వహించనున్నాడు - మాన్ హోజామ్” అన్నాడు స్వామి. నేనిలా అన్నాను. “స్వామిజీ! నేను వచ్చి మీకు చక్కలిగింతపెడతాను. మీరు నవ్వి మాట్లాడతారు. మీ మానం చెడగొడతాను.”

స్వామి నేత్రాలు ఎఱ్ఱబారినవి - మహాతీవ్రుడై యిలా అన్నాడు. “మానిని మాట్లాడించడానికి ఎవరిచేతనవుతుంది?”

ఇంక నోరుదెరిచి ఏ మాట మాట్లాడడానికి నాకు భయం వేసింది.”

అందరూ ప్రయాణమైనారు నారాయణ స్వామిని పురాన్ సింగును జగత్ రామ పండితుని పంపడానికై స్వామి వస్తున్నాడు. పైన వేరేగుడ్డలేదు. చినుకులు సాగినవి, రాముడిలా అన్నాడు. పురాన్ హృదయంలో భయం పుట్టింది. ‘పురాన్ జీ నీవు రాముని స్థితి చూచావుకదా త్వరలో అతని లేఖని ఆగ వచ్చు. అతని నాలుక మానం వహించవచ్చు. ఎవరికి తెలుసు-

రాముడింక మిమ్ములను కలువక పోవచ్చు. మీరు రామునిగా మారండి. రామైక్యత పొంది మీరు పఠించండి. రచించండి. సేవచేయండి. రామునిమీద ఇంక ఆశలుపెట్టుకోవద్దు. ”

పురాన్ కండ్లల్లో కన్నీళ్లు నుళ్లు తిరిగినవి. పురాన్ సెలవు తీసుకోడానికి వంగి నమస్కరించేసరికి ఒక్కసారి బాహ్య బంధాలన్నీ త్రేపివేసుకున్న మాదిరి, రామపరమహంస రయ్యి మని వెనుకకు తిరిగి చూడకుండా కొండపైకి పరుగెత్తాడు. ఎట్టి నిస్సంగధృతి !

తదుపరి కొన్నాళ్లు స్వామి, నారాయణస్వామి, సింలాసు వనగృహంలో వున్నారు. ఒక మండలం గడించింది. తిరిగి రాముడు ఏకాంతవాసాన్ని అభిలషించాడు. ఏ కాలంలో బట్టినా ఉండదగిన అనుకూల ప్రదేశాన్ని స్వామి అన్వేషించాడు. మాలీ దేవర్ అనే గ్రామందగ్గర, గంగాకూలంలో ఒక త్రికోణాకృతిగల మనోజ్ఞ ప్రదేశం కనబడింది, ఆదివ్య ప్రదేశానికి మూడువైపులా స్వామి ప్రియగంగి (గంగ) తన తరంగ హస్తాలతో స్పృశిస్తూ వున్నది. ఒక శతాబ్దానికి పైకాల నుంచీ ఆ ప్రదేశం సాధుపురుషులకు ప్రశాంతతపోవనంగావున్నది. కేశవాశ్రమ స్వామి అనే ప్రసిద్ధ మహాత్ముడిస్థానంలో ఏభైసంవత్సరాలు ఏకాంతవాసం చేసి తన పాంచభౌతిక దేహాన్ని ఇక్కడే పరిత్యజించాడు. అనేకులీస్థానంలో తపశ్చర్యచేశారు. అక్కడగంగ ఉత్తరవాహిని. ఈవనిత్ర మనోజ్ఞ సీమను స్వామి తన ఆశ్రమదేశంగా ఎన్నుకున్నాడు. తన వెంబడి వస్తున్న గ్రామీణులను ఒక కుటీరం వేయవలసిందిగా అడిగాడు.

ఈ వార్త ప్రహళ మహారాజుకు తెలిసి, స్వామి
యిష్టానుసారం, ఒక మనోజ్ఞ కుటీరాన్ని తానే నిర్మింపజేశాడు.

రామతీర్థస్వామి ఈ పర్ణశాలలో నివసింపనాగాడు
నారాయణస్వామిని, ఈ ఆశ్రమానికి మూడుమైళ్ల దూరంలో
ఉన్న బంరాగి గుహలో నివసింప స్వామి నిర్ణయించాడు.
ఈ గుహ గంగాతీరరణ్యంలో ఉన్నది. ఆ గుహలో ఉంటూ,
వారానికి ఒకసారి ఆదివారంనాడు తనకడకు వచ్చిపోవలసినదిగా
స్వామి నారాయణకు చెప్పాడు. గుర్వాజ్ఞానుసారం నారా
యణస్వామి, తన సామానులతో బంరాగి గుహకు బయలు
దేరాడు. రాముడు సట్టికాశ్యపో, పైమీద గుడ్డకూడా
లేకుండా నారాయణుని పంపించడానికి బయలుదేరాడు.
అది సాయంకాలసమయం. లోకబాధవుడైన సూర్యభగ
వానుడు తన దినయాత్ర చాలించబోతున్నాడు. ఆ గురు
శిష్యు లిరువురూ నిశ్శబ్దంగా దారిన నడుస్తున్నారు. ఆ నిశ్శబ్ద
ప్రకృతిలో గంగాతరంగ ధ్వనులు వినపడున్నాయంటే. ప్రేమ
తొణికసలాడే నేత్రాలతో చూచి స్వామి, నారాయణునితో
యిలా అన్నాడు. “కుమారా! త్వరగా రాముడు మానం
వహిస్తాడు. అతని లేఖనీ, నాలుకా బహుశా ఆగిపోవచ్చు.
నీవు చూస్తున్నావుకదా! రాముని శరీరం - రోజురోజుకు
దుర్బలమౌతున్నది. అతని మానసం ప్రాపంచక కర్మలో అలసి
పోయింది. రాముడిప్పుడు పూర్ణవిరాగి. ఇంక జనపదాలకు
వచ్చే పరిస్థితి కనబడదు. రాముని శరీరం త్వరలో శిథిలం
కావచ్చు. రాముడింక ఈ గంగా హృదయమును వదలడు.

రాముని ఎవరైనా సభలకు పిలిస్తే, ఆతని ప్రాతినిధ్యం నీవు వహించాలి. కాబట్టి నీ గుహకు వెళ్ళు. ఏకాంతాభ్యాసం చెయ్యి. అనుక్షణం రామునిలో నిమగ్నుడవుగా. వేదాంత స్వరూపంలో వెలికిరా. విచారం పెట్టుకోవాలి. భయదుఃఖాలు వడనవసరంలేదు. నీలో, నీ వెలుపల, సర్వాంతర్యామియై రాముడున్నాడని అనుభవానికి తెచ్చుకో. రాముడు నీశరీరం. రాముడే నీ మనస్సు, నీసర్వస్వం రాముడే. అతడు నీపరమాత్మ. ఈ విధంగా రాముడవుగా!”

నారాయణుని గుండె నీరయింది. నిర్విణ్ణుడై రాముని పాదాలమీద వ్రాలాడు. అశ్రుధారలతో గురుపాదపద్మాలు తడుపుతున్నాడు. రాముడు పరమప్రేమలో నారాయణుని లేవ దీసి కొంగలించుకున్నాడు. దయాసముద్రుడైన రాముని నేత్రం చలాలలో కూడ రెండు మూడు అశ్రుబిందువులు ఉబికాయి. పరస్పరం చూచుకుంటూ ఇరువురూ ఒకక్షణకాలం మౌనంగా నిల్చున్నారు. రాముడు, నారాయణుని గుహకు వెళ్లడానికి సెలవిచ్చి మరల యిలా అన్నాడు. “కుమారా! దుఃఖపడకు, ఏకాంతంలో చదువు. సాధనచెయ్యి. ధ్యాననిమగ్నుడవుగా. ఆత్మైక్యచిత్తుడవుగా. “ఆత్మతస్మయత - అభ్యుదయబంధం” అనే వ్యాసం చిత్తువ్రాసి తరువాత దాన్ని సాఫల్యవ్రాయడానికి నిన్ను పిలువనంపిస్తాను.

రాముడు మాలీదేవల్ పర్ణశాలలో ఉంటాడు. అది వారం నాడు నీవు రావచ్చు. ఈమధ్యకాలంలో నీవు రాముని భౌతికవియోగవిషయం చింతించవాలి. రాముని భౌతిక శరీరం

త్వరలో చైతన్యమును కోలుపోగలడు. దానిసేవా విషయం నీవు విచారపడకు. నీ స్వాభ్యుదయం మీద ఒకదృష్టి ఉంచు. దేని మీద ఆధారపడవద్దు. నీ పాదాలమీదనే నీవు నిలుచో. వేదాన్తస్వరూపుడవుగా! నీ అత్తనిష్ఠుడవై, ప్రపంచం మీదికి వెళ్లు.” ఇవే స్వామి శిష్యునకు చెప్పిన చరమవాక్యాలు.

కుళి నగరంలోని ఆ ఆ రామంలో, ఆనందుని చేరబిలిచి, అంత్య ధర్మాలాపాలుచేస్తున్న ఆ నిర్వాణప్రసన్నమూర్తి బుద్ధ భగవానుని రూపం మనకిప్పుడు గుర్తురావడంలేదా? ధర్మ వీరుల అంత్య ప్రసంగాలివి!

నారాయణస్వామి గుర్వాజ్ఞానుసారం ఏదో విషణ్ణ భారంకో, తన గుహకు వెళ్ళాడు. అయిదురోజులు గడిచాయి.

ఆనాడు దీపావళి. కృష్ణ దీపావళికాదు. జగజ్జీవిత తమ స్సును, పటాపంచలుచేయడానికై, రామతీర్థస్వామి, తన శరీరాన్ని ఒక హరితిగా వెలిగించిన దీపావళి!

స్వామి పర్ణశాలలో వున్నాడు. ఏదో వ్రాసుకుంటు న్నాడు. ఉదయం పది వదికొండుగంటలు దాటింది. వంట మసిషి భోలాదత్ వచ్చి, “స్వామీ చాలాసేపయింది. ఎండ బడింది భోజనానికి లేవండ”ని పిలచాడు కానీ స్వామికి ఆ మాటలు వినబడలేదు. ఆయన లోకంలో ఆయన వున్నాడు. వ్రాస్తున్న కాగితమూ, కలమూ క్రింద జారిపడ్డాయి. స్వామి సేత్రాంచలాలగుండా ఆనందపరవశాశ్రుధారలు జలజలాలు తున్నాయి. ఏదో భావనమాధి నిమగ్నుడైయున్నాడు స్వామి.

రెండుమూడు పిలుపులకు, స్వామి బాహ్యస్మృతివచ్చి “నాయనా ఏమి”టన్నాడు. భోలా దత్తు, “స్వామీ భోజనానికి లేవండి. ఇప్పుడు వదలొండు దాటింది. మీరు స్నానం చేయడానికి నీరు ఇక్కడికి తెచ్చుంటారా? లేక నదికివస్తారా!” అని అడిగాడు (దీపావళికి ముందు కొన్ని దినాలనుంచి స్వామి నదికి స్నానానికి వెళ్ళడంలేదు. వ్యాయామంలో కాలికి డెబ్బ తగిలింది.) స్వామి నవ్వి “నీవు అన్నం తిన్నావా లేదా” అని అడిగారు. “మహారాజా! ఇవాళ స్నానంచేసిగాని నేను అన్నం తినను మీ పని అయిన తర్వాత నేను స్నానం చేద్దామనుకొన్నాను. అందుచేత నేనేమీ తినలేదు” అని భోలాదత్తు అన్నాడు. స్వామి పకపకానవ్వి ఆనాడు అతని స్నానకారణం అడిగాడు. (భోలాదత్తు ఇతర పర్వత వాసులలాగా కొన్ని వారాల పర్యంతం స్నానం చెయ్యడు). భోలాదత్తున్నాడు. “మహారాజా! ఇవాళ దీపావళి. సంక్రాంతి, అమావాస్య, ఇలాంటి పర్వదినాన ఒక్కసారి గంగలో మునిగవేయండి అన్నం తినను.” స్వామి అన్నాడు. “ఓహో! ఇవాళ అలాంటి పుణ్య దినమా? రాముడుకూడా గంగలో స్నానం చేస్తాడు. మనం ఇద్దరం కలసి పోదాము.”

అని స్వామీ, వంట బ్రాహ్మణుడూ కలసి గంగానదికి స్నానానికి వెళ్ళారు.

కార్తీక వర్ష ధారలతో సుఖ్యుతిరుగుతూ పొంగి పారుతున్న మహాగంగలో శ్రీరామతీర్థస్వామివారు స్నానంచేయనుకొంతంవరకు దిగారు. స్వామి శరీరస్మృతిలో లేని పారవశ్య

సితిలోఉన్న విషయం మనకు తెలుసు. అర్థదేహస్మృతిలో కాలుజారి గంగలోపడిపోయారు. “ఓ దేహమా ! నీకీ విధంగా ఉన్నట్లేతే, వెళ్లిపో, అమ్మను (గంగను) స్మరిస్తూ వెళ్లిపో” అని స్వామి ఓంకారసంస్మరణ చేస్తూ గంగలో మునిగి పోయారు. గంగాగర్భం ఓంకారనాదంతో నినదించింది. ఆ పరమహంస అనంతతన్మయ గమనానికి, అలసి శరీరమనే ఒక ఈకె రాలిపోయింది. అమరమూర్తి ఎప్పుడో, శరీరమును పరిత్యజించారు ! శరీరమన్నదనే భావనలేని ఆ పరమబుద్ధి, తన శరీరమును ఒక చినిగిన నస్త్రంవలె విసరిపారవేశాడు. రామ పరమహంస, “ఏకమేవాద్వితీయంబ్రహ్మ, అహం బ్రహ్మస్మి” అనే రెండు రెక్కలతో ఎగిరిఎగిరి నిత్యనీలా కాశంలో కలిసిపోయింది. ఆ అమరమూర్తి విశ్వవ్యాప్త మూర్తియై, బ్రహ్మగీతాలాపన చేస్తున్నాడు. ఆయన ఆ మహా నిర్వాణగీతిక విన్నారా !

“ఓ మృత్యుదేవతా ! కావలెనేని
 తీసుకపోమ్ము యీ దేహంబునీవు
 ఎన్నియో దేహముల్ కలవునేదాల్చు,
 చంద్రుడునేసిన వెన్నెలవలువ
 లానందముగదాల్చి విహరింతునేను,
 సూర్యుడొసగు కాషాయవస్త్రముల
 కట్టి మహాహ్లాద నియతితోనుందు
 జలజలబారెడి సెలయేటిరొదల
 నేగాన మొనరింతు గళముపైకెత్తి

వీచికాహస్తముల్ పైకెత్తి ఆడు
 వనధిలో నే నహ తాండవించెదను
 స్వేచ్ఛగామారుతంబుల విహరింతు
 ఇవియెల్ల నేను ధరించుగూపములె
 ఉన్నత శిఖరాగ్రభాగాలనుంచి
 క్రిందికి ప్రేమతో దిగివచ్చినాడ
 మీ కవాటద్వారముల దట్టినాడ
 గాఢసుషుప్తిలోనుంచి మిమ్ములను
 మేలుకొల్పితి నిద్రకంపించిపోవ
 ఒకరినోదార్చితి, నొకరికన్నీళ్ళు
 చల్లనిచేతులతో నొత్తినాడ
 చలిలోన గడగడలాడువారలకు
 హాయిగా ధరియింప వస్త్రంబులిత్తు,
 కొందరిముసుగుల తీసివేసెదను
 సర్వంబుధరియింతు, భరియింతునేను
 సెలవిదే సెలవిదే నాకేమివలదు
 నే నేది దాచుకో నిసుమంతయైన
 నే నెవ్వరికి గోచరింప, నన్నెవరు
 తెలుసుకోలే రిదే సెలవింక సెలవు

ఓం !



సాహితీ శ్రేణి

విజయవాడ - 2

